

Celje in Evropa v svetu magije

Fanfest 10: 15. do 18. oktobra 2026

	UVODNIK	3
Bojan Ekselenski	Uvod v konec nekega časa	3
	FANFEST 10 - PROGRAMSKI LIST	5
	FANFESTOV RAZPIS: CELJE N EVROPA V SVETU	9
	MAGIJE	
Adnadin Jašarević	Sprehajalec med sanjami	10
Barbara Ribič Jelen	Zvezdni otrok	27
Bojan Ekselenski	Magijska gimnazija Lubliana: Dejanje Volje	23
Cvetka Vidmar	Moja draga	48
Majda Arhnauer Subašič	Srebrna sled	52
Matic Smerdu	Celjski potočki magije	60
	Uspavalna magija	65
Petra Rapaic	Deklica, ki je pozabila	80
Tihomir Jovanović	Iter per spatium et tempus	95
Zdravko Duh	Na robu misli	100
	AVTORICE IN AVTORJI ZGODB	107
	GOSTJE FESTIVALA	118
	RAZPIS ZA FANFEST 11: FANTASTIČNA KNJIŽNICA	122
	RAZPISI IN OBJAVE	124

POMEMBNO

Polnomastno fantazijo, ki jo boste brali v nadaljevanju, lahko ukrade kakšno noč spanja. Organizator ne odgovarja za neprespano noč.

Bojan Ekselenski

Uvod v konec nekega časa

Fanfest letos dopolnjuje deseto iteracijo, ki pomeni devet let garanja za dobrobit slovenske fantastike. Iz naslove morebiti (narobe) sklepate, da gre festival »cugrund«. Festival bo v svoji enajsti izvedbi malce »mutiral«. Seveda ta mutacija ne gre v smer novih tipalk z gnojnimi izcedki, temveč nadgradnjo festivala.

A o tem takrat, ko bo čas za to. Zdaj se raje posvetimo rajanju ob deseti izvedbi edinega slovenskega festivala fantazijske književnosti. Poudarek je tu

»fantazijska« in ne morebiti žanrska ali kakšna druga književnost.

Za hip bi se ustavil pri tem.

V veliko množico žanrske književnosti se lahko vstavi tudi fantazijska književnost, a nikakor ni možno trditi, da je vsa fantazijska književnost tudi žanrska.

Že pri definiciji fantazijske književnosti se literarnim teoretikom zlahka zatakne kost definicij. V okvirju je delovna hipoteza, ki ji sledi nekaj misli o žanrski književnosti. Z definicijami pa je itak križ

Naj pojasnim na hitro v nekaj odstavkih.

Žanrska književnost je književnost, ki jo lahko uvrstimo v prepoznaven literarni žanr, ker uporablja zanj značilne **teme, motive, okolja, tipe likov in pripovedne postopke**. Med žanrsko književnost sodijo na primer znanstvena fantastika, fantazija, grozljivka, kriminalka, detektivka, ljubezenski roman in vestern.

Žanrska književnost je književnost, ki uporablja prepoznavne značilnosti določenega žanra in s tem ustvarja določena pričakovanja pri bralcu. Pravila žanra niso omejitve, ampak okvir, znotraj katerega lahko avtor ustvarja, ga spreminja ali zavestno presega.

Njena »pravila« niso strogi predpisi, temveč predvsem **dogovor med avtorjem in bralcem**. Bralec ob oznaki žanra pričakuje določene stvari. Pri kriminalki pričakuje zločin ali skrivnost, pri znanstveni fantastiki spekulativni element, povezan z znanostjo, tehnologijo ali drugačno družbo, pri fantaziji pa elemente, ki presegajo zakone našega stvarnega sveta.

Pomembna pravila bi lahko zelo preprosto strnili takole:

- ⇒ **Žanr mora biti prepoznaven.** Delo vsebuje dovolj značilnih elementov, da bralec razume, kakšno vrsto zgodbe bere.
- ⇒ **Svet mora biti notranje dosleden.** Tudi če vsebuje magijo, vesoljske plete ali potovanje skozi čas, mora spoštovati pravila, ki jih je postavila zgodba sama.
- ⇒ **Žanr ustvarja pričakovanja, ne obrazca.** Avtorju ni treba slepo slediti ustaljenim vzorcem; lahko jih spreminja, obrača ali celo zavestno krši.
- ⇒ **Žanri se lahko mešajo.** Znanstvenofantastična zgodba je lahko hkrati kriminalka, fantazijski roman ljubezenska zgodba, grozljivka pa zgodovinski roman.
- ⇒ **Žanr ne določa literarne kakovosti.** »Žanrsko« ni nasprotje »literarnemu«. Znanstvenofantastično, fantazijsko ali kriminalno delo je lahko slogovno in idejno enako zahtevno kot katerakoli druga književnost.

Zdaj veste. Letošnji razpis ima vonj po klišejskem:

Celje in Evropa v svetu magije ...

Svet magije na prvi pogled deluje klišejsko, kot reklama za zljajnan Top Shop. Tako je v svetu, kjer je ustvarjalnost in domišljijo pojedla lenoba po liniji najmanjšega odpora.

Svet magije ponuja obilje možnosti za kakovostno literarno izražanje. Samo mimo klišejev je treba pogledati. A tudi s klišeji včasih ni nič narobe. Če so uporabljeni na izviren način.

»Na svoji pleši je začutil veter v laseh.«

Kar ste videli v Čarovniku iz Oza, Harryju Potterju ali podoživeli v namizni igri D&D, je lahko navdih za povest ali pesem. Vedno je prostor za ironijo, komedijo, tragedijo ali uspešno spodleteli eksperiment. Ni, da ni.

V zbirko se je uvrstil pisan nabor avtoric in avtorjev, ki so izravnali svojo ukrivljeno domišljijo v zanimive prozne zalogaje.

Skozi razpise spoznavamo, da so slovenski avtorji že sposobni pisanja tudi malce kompleksnejših kratkih zgodb, ko jih ne utesnjuje 10.000 znakov s presledki (kar znese dobrih 1.600 besed). V Supernovi smo letvico dvignili na 7.500 besed in če gre za nekaj odstotkov preseganja, ne težimo. Tudi v pričujoči zbirki opazamo, da avtorice in avtorji znajo izkoristiti več prostora (in možnosti).

Ne bom vam nakladal o njihovih pripovednih zgodah in nezgodah, temveč vas kar vabim, da se potopite v njihove svetove magije.

PROGRAMSKI LIST FESTIVALA

FANFEST, SUPERNOVA IN ZNANOST V ZNANSTVENI FANTASTIKI

Društvo slovenskih pisateljev, Tomšičeva ulica 12, Ljubljana

Četrtek, 15. 10. 2026 ob 18h

Mag. Matej Krajnc, podpredsednik DSP
Bojan Ekselenski, predsednik OO Fanfesta

Nekaj o vsebini

Bojan Ekselenski bo v uvodu na kratko predstavil Fanfest, ki je dosegel svojo deseto iteracijo in Supernovo, ki je letos prejela prestižno evropsko nagrado - ESFS Hall of Fame Award: Best Magazine.

Ta nagrada pomeni, da zdaj v Evropi za revijo Supernova vedo praktično vsi, ki so tako ali drugače povezani z znanstveno fantastiko in fantazijo obče. Revija je letos praznuje 10 let izhajanja (prva številka je izšla prazgodovinskega 2016).

V nadaljevanju bo Bojan Ekselenski na primeru romana **Doba supernove** od kitajskega avtorja **Liu Cixina**, ki je letos razburkal slovensko sceno s prevodom **Problem treh teles**, predstavil pasti, ki prežijo tudi na odlične avtorje. Kaj znanost pomeni v znanstveni fantastiki in do kam lahko ali mora ti avtor/-ica, da žanrska opredelitev »znanstvenofantastično« ni samo marketinška oznaka.

Vsekakor je dobro vedeti, da astronomija n astrologija in fizika ni enaka fiziatriji ali fizičnemu delu.

Društvo slovenskih pisateljev
Slovene Writers' Association

PREDSTAVITVE NOVOSTI	
Knjigarna in antikvariat Antika, Kocbekova ulica 6, Celje	
Sobota, 17. 10. 2026 ob 16h	Vsi gostje Fanfesta, pogovore moderira Bojan Ekselenski

Okvirni program predstavitev

- ⇒ Predstavitev Supernov letnika 2026 (obe slovenski in angleška izdaja)
- ⇒ Predstavitev novih knjig slovenskih avtorjev oz. avtoric
- ⇒ Predstavitev slovenske udeležbe na Euroconu

Na hitro se bomo sprehodili skozi vse tri izdaje Supernove. Vsak gost festivala bo dobil svoj izvod, zato ne bo potrebe po obširni predstavitvi vsebine.

Fanfest 10: **Celje in Evropa v svetu magije** je festivalska brošura letošnjega Fanfesta.

Vsako leto izide nekaj fantastijskih del slovenskih avtorjev. Na kratko jih predstavimo, oziroma to naredijo prisotni avtorji.

- ⇒ Domen Kodrič: Južni viking
- ⇒ Urban Klančnik: Kam si odšel, moj svet
- ⇒ Bojan Ekselenski: Magijska gimnazija Lubliana: Gralova skrivnost 1
- ⇒ Matej Krajnc: Štiri smrti in eno vstajenje Fjodorja Mihajloviča
- ⇒ Barbara Pregelj z Niko S. Teran: Potovanje v Delft

Mogoče še bo kakšno presenečenje ...

Kratki poudarki letošnje slovenske udeležbe na Euroconu.

Matej Krajnc bo poskrbel za glasbeno osvežitev predstavitev.

Antika
knjigarna in antikvariat

OSREDNJA PRIREDITEV	
Celjska kulturnica, Gledališki trg 4, Celje	
Sobota, 17. 10. 2025 ob 19h	Prof. dr. Zoran Živković Vojislav Ivetić Mag. Matej Krajnc Dominik Lenarčič Bojan Ekselenski Avtorji prispevkov Celje in Evropa v svetu magije
Uvod v fantastični svet fantastike	
Pogovor s prof. dr. Zoranom Živkovićem	
Predstavitev festivalske zbirke Celje in Evropa v svetu magije	
Najava festivalskega razpisa za Fanfest 11: Fantastična knjižnica	
Družabni večer	

Osrednja prireditev

Osrednjo prireditev bomo otvorili s kratkimi uvodnimi pozdravi in glasbenim uvodom.

Letos bo pogovor z glavnim gostom, dr. prof. Zoranom Živkovićem vodil Vojislav Ivetić, kateremu je Bojan Ekselenski predal štafeto izdajanja Živkovičevih knjig v Sloveniji. Prva knjiga, ki jo je izdal ZAVOD JUST-A (<https://www.just-a.si/zaloznistvo/>), je Darovi časa.

Predstavitev festivalske zbirke Celje in Evropa v svetu magije bo vodil Dominik Lenarčič. Pogovarjal se bo s prisotnimi avtorji zgodb.

Za Fanfest 11 bo festivalska tema Fantazijska knjižnica.

Tema je mogoče še ena igra s klišeji. A pozor! Najprej - izločili bomo vsa dela, ki bodo imela naslov Fantazijska knjižnica«. Od avtoric in avtorjev pričakujemo nenavadnosti, razbijanje klišejev in zlasti polno dozo izvirnosti.

Naj steče lepa beseda!

Na koncu sledi družabni večer, namenjen neformalnemu druženju ob pogostitvi, ki bo odlična priložnost za navezavo stikov in izmenjavo mnenj.

DELAVNICA IN PREDSTAVITEV	
Celjska kulturnica, Gledališki trg 4, Celje (nedelja, 18.20.)	
Delavnica Pasti izgradnje literarnih likov v kratki zgodbi	
10:00 - 11:20	Mentor delavnice, prof. dr. Zoran Živković,
Literarni poobedek	
11:30 - 12:00	Jakob Konda: Skrivnost srži zaključen

Delavnica

Festival ima vsako leto v programu tudi delavnico, kjer se posvetimo vsebinam, za avtorje/-ice fantazijske književnosti.

Letošnja tema je izredno zanimiva, saj se bo dotaknila izredno občutljive teme: gradnje likov v kratki prozi.

Prof. Živković ima ogromno izkušenj okoli tega in bo orisal pasti, v katere zlahka pade tudi izkušen avtor.

Literarni poobedek

Jakob Konda bo v kratkih črtah predstavil zaključek svoje trilogije Skrivnost srži. Njegova trilogija je za nas zanimiva zaradi obilne uporabe slovenske mitologije. Osvežujoče je brati nekaj fantazijskega brez nordijske flore in favne.

FESTIVALSKA ZBIRKA: CELJE IN EVROPA V SVETU
MAGIJE

Adnadin Jašarević (BiH)

Sprehajalec med sanjami

»K^o odrasel moški zaide v pravljico, nikoli več ne najde poti nazaj.«
»Zakaj pa bi se hotel vrniti? In kje sploh je ta nazaj?«

»No, zdaj ... Ne vem, kaj naj rečem.«

»No, vidite, ne veste, ker ta vaš nazaj sploh ne obstaja. Nikjer-nič!«

»Ej, tako pa ne morete! Te, te vaše pravljice so navadna izmišljotina!«

»Vedno isto. Ko vam zmanjka argumentov, kričite, vreščite in si pulite lase.«

»Ni res!«

»O, pa še kako je. Če boste tako nadaljevali, boste kmalu plešasti.«

»Vi, vi ste nemogoči, gospod Fox!«

»Seveda sem. Mar niste ugotovili, da živim v pravljici?«

»Pravljice niso resničneeee! Me sploh poslušate!?«

»Kako bi vas lahko, saj tudi jaz nisem resničen. Le navadne sanje sem, vaše sanje,« tiho reče gospod Fox in izpuhti kot lužica na sončen avgustovski dan, približno opoldne.

In stopi v sanje.

Čez Eifflov most.

Previdno.

Kajti ta gmota jeklenih nosilcev, kot po naključju zbitih skupaj, se je po pomoči raztezala do desnega brega Miljacke. Gospod Fox bi temu raje rekel velikanska pomota in ne bi se motil.

Znano je, da so mestne oblasti povabile gospoda Eiffla v Sarajevo, ker so nameravale zaposliti slovitega inženirja, vse zaradi nečimrne želje, da bi se njihova čaršija okitila z dvojčkom stolpa, zgrajenega na Marsovem polju ob Seni.

Niso vedeli, niti niso vprašali, kaj o njem menijo njihove sosede in sosedje v Parizu, ti pa so bili skoraj brez izjeme enakega mnenja: Eifflova stvaritev kazi Mesto luči. Sarajevski stolp so ga poimenovali že vnaprej, ko inženirji niso zakopali niti temeljev.

Kakor koli že, stolp je rasel, komolec za komolcem, navzgor, proti oddaljene-mu nebu, mestna zakladnica pa se je praznila čez vsako mero. Mustafe Bega to ni prav nič skrbelo: v spremstvu svite uradnikov in svetnikov se je vsak dan opoldne sprehajal po gradbišču in si zadovoljno vihal brke. Tu in tam je v iztegnjeno dlan spustil groš in potrepljal zidarje po ramenih.

In tako v nedogled.

Stolp ni bil dokončan.

Ni se iztrošil.

Niti nekoliko ni dotrajal.

Rasel je in rasel, kot da se namerava iztegniti vse do sonca.

Pa se ni. In se tudi nikoli ni.

Sredi gluhe noči, ko ni bilo budnega človeka, ki bi o tem lahko pričal, se je v vsej svoji dolžini in širini prekucnil čez Miljacko.

Sloviti inženir se je pritoževal nad slabimi temelji, ljudstvo je klicalo na pomoč višje sile in govorilo o čarovnijah, spoštovani župan pa se je domislil rešitve in razposajeno stopil čez ruševino proti drugemu bregu.

»No, če že nimamo Eifflovega stolpa, imamo vsaj Eifflov most,« je modro pripomnil in nihče si mu ni drznil ugovarjati. Oblast je oblast in ima vedno prav.

Gospod Fox se zato vedno nekoliko boji, kadar ga pot zanese čez most, da se ta ne bi nenadoma postavil pokonci, po pomoti, tako kot se je nekoč prekucnil. Predstavlja si samega sebe na vrhu stolpa, obešenega kot riba na trnku, zato pospeši korak, saj se nikakor noče znajti v tako nedostojnem položaju.

In korak za korakom prispe do sejma na Skenderiji.

Živo obarvane šotore komaj razloči: tu in tam se dvigajo nad glavami – kosmatimi glavami, skrbno počesanimi glavami, glavami, zavitimi pod klobuke in klobučke – ter se zibljejo, pravzaprav pozibavajo nad tem valovanjem glav kot čolni v pristanišču s pravkar spušenimi jadri, kričeče rdečimi kot kri, rumenimi kot sonce, ki tone v morje, ali zelenimi kot trava, oprana po dežju.

Glave pripadajo telesom, telesa so zasidrana v razmočeno ledino in stisnjena tako tesno kot sardine v tisti novotariji, konzervi, ki si jo je zamislil pariški kuhar Appert. Ta se je čez vsako mero zaljubljal – govorimo seveda o dobrotah, ki jih je pripravljaj – in prežet z neizmernim trpljenjem ni mogel prenašati pogleda na jedi, vredne kraljevskega neba in jezika, kako gnijejo, kako njihova polnost usiha, barva temni in kako se njihov opojni vonj vse bolj meša s smradom trohnobe. Tako se je zgodilo, da je odkril, kako je mogoče v njegovih konzervah ustaviti celo strašne sile entropije.

Kakor koli že, gospodu Foxu se nikakor ni ljubilo prerivati noter. Ne, nikakor ne v konzervo, temveč med množico, ki se tako rada dotika, gnete, mečka, meša sapo in vonjave, nekateri pa se že pripravljajo, da si bodo izmenjali tudi gene.

Gospod Fox noče biti obdan in stisnjen z množico.

Pravzaprav ljudi na splošno ne mara in jih zaradi svoje rahločutne, prefinjene narave prenaša le v majhnih odmerkih. Lekarnarji trdijo, da se je tako mogoče navaditi celo na kačji strup, zato te ugriz gada ne bo ubil. Tega ne bi preverjal, še najmanj s tako zgoščeno človeškostjo. Nekoč mu je prijatelj, stari komedijant Molière, povedal, da je zbolel za plemenito boleznijo, ki ji redki poznavalci pravijo mizantropija.

Kaj češ: ljudje smrdijo.

Zato stoji na varni razdalji, bliže rečici, v upanju, da bo vetrič, ki je legel čez njen zavoj, navzdol po toku odnesel vznemirjajoče odmeve njihove požrešnosti, znoj, ki kot zastava razkriva skrivne namene, in lažne vonjave, ki jih alkimisti pričarajo po zgledu cvetja.

Spoznal je že dame, ki so pod vonjem žafrana ali vrtnic spretno skrivale svoje prave namene in tisto, po čemer je na skrivaj hrepenelo njihovo telo.

S prsti si stisne nosnici.

Ker mu drugega ne preostane, prisluškuje.

Iz kakofonije ne more razbrati ničesar smiselnega:

»Poglej ti to nagico.«

»Bog pomagaj, kot tista Suljova Fata, ko jo je zadnjič nosila luna.«

»Kakšne čvrste joške, kamen kamniti!«

»Ne tipaj!«

»Pusti ga, slepec.«

»Sramota, ljudje, ne glejte!«

»Česa pa naj ne gledamo?«

»Ma ja, nič ji ne manjka!«

»E, pa ji!«

»Pri tebi, ženska, je vsega preveč!«

»Moška svinja!«

»Zakaj se pa ti nisi sle...«

»Meni je podobna Luciji.«

»Konj neumni!«

»Eeee, ne rini!«

In tako naprej ...

Gospod Fox prestopa na mestu in ves čas upa na žandarje, da bi razgnali brezdelno drhal. O njih pa ne duha ne sluha, kaj šele da bi se prikazali po stari Tabasnici – stari zato, ker ulico tako že od nekdaj imenuje samo ljudstvo, oblast pa je oblast in vsaka nova ji nadene novo ime.

Nikoli jih ni, ko jih potrebuješ.

Potrebuje pa jih. Zdaj. Tukaj.

Kajti prav tisto jutro je spoštovani župan Mustafa Beg poklical gospoda Foka, naj razišče še nikoli viden čudež, ki se je ponoči pojavil v čaršiji.

Čudež pa kot čudež: ostal je na predpisanem mestu tudi potem, ko so žandarji končno razgnali rajo.

Devica popolnih razmerij je sedela na skromnem stolu: kot da bi jo sestavil sam Pitagora s Samosa, od glavice, zaokrožene v kroglu z obrazom, obrnjenim navznoter, tako da ga od zunaj nihče ne more videti, prek prsi zmernih mer, podobnih ljubkim vrhovom piramid, navzdol po trebuhu, ravnem kot morje, ki ga ne

zmoti niti sapica, med močnimi stegni, ki bi človeku zlahka zlomila hrbtenico, vse do skladno oblikovanih nog, kot natančno izmerjen geometrijski slap udov, ki se končuje v kamnitih stopalih. Zanje ni jasno, se pogrezajo v zemljo ali rastejo iz nje.

Gospod Fox previdno pristopi. Previdno zato, ker devica razpira roke, kot da pričakuje njegov objem. Morda pa samo kaže proti vzhodu, z levico, od koder prihaja, in proti zahodu, z desnico, kamor zahaja.

Spomni se prijatelja iz Firenc: ta je trdil, da v kamnu počivajo njegove sanje, ki jih nihče razen njega, kiparja Michela, ne more niti zaslutiti, kaj šele videti. Po cele dneve se je ukvarjal z marmornatim blokom, odklesal košček kamna tu in košček tam, samo zato, da bi razkril, o čem kamen sanja. Prav gospod Fox je bil priča razkritju razmršenega krila in nato še drugega, obeh razpetih nad skuštrano angelsko glavo.

Nikoli mu ni uspelo dognati, kaj bi sanje o angelu počele v kamnitem srcu, oziroma, zakaj bi kamen sploh sanjal o angelu.

Michele pa se je domislil, da marmor morda samo odseva umetnikovo naravo, saj je bil angel vgrajen že v njegovo ime: Michelangelo.

Gospoda Foxa, ki je nekaj malega vedel o sanjah, ni prepričal. Prav tako ne o tem, kako se sanje vedno odcepijo od sanjača in se odpravijo v svet, da bi postale nekaj, kar ni niti malo podobno tistemu, kar si je sanjač želel.

Nekateri ne znajo razločiti, kje se sanje začnejo in kje ugaša budnost. Kot poljski kraljevič Sigismund, ki ga je njegov stvarnik Calderón s sanjami vklenil v samotni stolp. Sanje te lahko zares tesno priklenejo nase; ne moreš se jim upreti, nikoli več stopiti na grbave, trnove in brezpotne steze tega sveta, ugrizniti v jabolko, iz katerega priteče sok, slasten kot umiranje, ki ga to jabolko, pravkar utrgano s povsem resnične veje, deli s teboj. Občutiti, da ni nič slajšega od tistega edinstvenega trenutka, ko se ločuješ od življenja, trenutka, v katerem se zberejo ves užitek in bolečina, lepota in groza ob izgubi te lepote, vsa rast, polnost in rdečica, ki zablestijo kot nekaj novega na poti proti gnitju in trohnenju. Nikoli poljubiti mehkih ustnic ljubljene, kajti sanjske ustnice so v resnici tvoje lastne in bi torej poljubljal samega sebe; niti se pogovarjati z nekom, ki ne izvira iz tvojega uma, zato bi moral biti sanjski dialog pravzaprav nekakšen dialoški monolog.

Francisco, nekoliko udarjen v glavo, ga je nekoč soočil z vznemirjajočo podobo: *Spanje razuma rojeva pošasti*. Kar pomeni, da niti lastnim sanjam ne gre zaupati. Kajti sanje nam ne pripadajo, ne moremo jim vladati, jim določiti mere in narave, kako naj se vedejo, kod naj tavajo in kaj naj počnejo.

Sanje so kot divje, razburkano morje, ki se ne meni za človeka na obali, ki za tega drobcenega človeka sploh ne ve in nikoli ne bo vedelo. Gradijo svoje globoko življenje, samo znotraj sebe, zase in iz sebe, krute in veličastne, svobodne, da

poplavljaajo otoke in segajo do rdečega zahajajočega sonca onkraj obzorja ter drvi-
jo, samo drviyo, silne in svobodne, kamor koli, brez povsem določenega cilja, ne
menijo se za noben namen, razen tistega edinega, ki je zares pomemben: prepro-
sto sanjati.

Zato gospod Fox na stolu sedečo kamnito žensko opazuje z varne razdalje.
Prepričan je namreč, da stoji pred sanjami o ženski.

Ne, pred sanjami o popolni ženski.

Iz beležnice gospoda Morta ali morda Mortadele, o sanjah in ustvarjanju.

Nekje obstaja tisto večje veselje od sanj. Ne-sanjano veselje, temveč veselje,
kjer temelj ni atom, ampak sanje-atom.

Ker je to veselje obstajalo že pred velikim pokom – eksplozijo materialnega
jajca – bomo domnevali, da je nekakšna maternica (brez posebne želje razmišlja-
nja o tem, kakšen ezoterični ud je oplodil materialno jajčece).

Večje je, ker drugače ne more biti. Materija je končna, pozna svoje meje. Sa-
nje ne poznajo omejitev, ne časovnih ne prostorskih.

Sanje so bile tam, v temi, pred vsem drugim ... Preden so se planeti zavrteli
okoli zvezd, preden je prvi človek stopil na zemljo.

Zdaj, ujete v pisateljevo sanjelovko, so neizpodbitne – sanje, enkratna, surova
dejstva. O njih ne moremo več razpravljati kot o možnosti.

Dogajajo se nam, nam ... nam ...

Pisatelj se nam dogaja ... izpisuje nas ...

Če torej sreča samega sebe ... *in vivo* ... znova ... se to dogaja tudi nam ... ali pa
se nam še bo ...

Nočem reči, da je bralec soustvarjalec resničnosti ...

Vstopi vanjo. Naivno, v pisateljevo stvaritev (svet?), v upanju, da bo našel
samega sebe. Kakšna zmota! Kajti tam, na straneh sanjelovke, bo našel samo na-
mrščen obraz pisatelja, njega, izčrpanega po ustvarjanju, kako opazuje nove ča-
stilce, ki jih bo zapeljal.

Pazite se: Zamenjati mesto z njim v tem grafitnem labirintu je usoda, ki se je
ne gre veseliti.

Ta pisatelj ni kot starodavni Minotaver, ne bo vas požrl. Samo izkoristil bo
priložnost in pobegnil iz lastne ječe. Vi pa boste ostali v njej in se znašli, kot veste
in znate.

Eden od žandarjev se je domislil, da bi kamnito lepotico pokril z rjuho. Najbrž
zato, da bi preprečil javno pohujšanje. Pohujšanje pa bo šele nastalo, ko bo sosed
odkrila, da si je nesrečnik rjuho sposodil z njenega dvorišča, naravnost z vrvi za
sušenje posteljnine.

Tok poudarjenih, napetih oblin pod nagubano tkanino je še najbolj podoben
prikazni iz uspavank, ki jih v Sarajevu pripovedujejo otrokom. Nobenega dvoma

ni, da se bo naključni mimoidoči pošteno prestrašil, če bo pozno ponoči naletel nanjo.

Gospod Fox nezadovoljno prikimava, vendar ne ugovarja nesporni modrosti mož postave. Navsezadnje je tudi ta eden tistih, ki moralizirajo o svobodi lepega golega telesa, o razkazovanju in gledanju, obenem pa pohotno uživajo v surovih pasjih bojih ali pretepanju v Spodnjem mestu. Narobe svet, jebemti, pomisli gospod Fox.

V znak protesta se po vojaško obrne na peti in odkoraka ob Miljacki stran od prizorišča.

Tukaj je še sanjati zločin. Premišljuje in hodi vse do Dveh ribičev pod previnimi lipami, njihove krošnje so se zarotile, da bodo pred pogledi in ušesi skrivale vse, kar bi bilo za kavarniškimi mizami neprimerno videti ali slišati.

Nekaj miz je označenih: Društvo tajnih poštarjev, Literarna (d)ogovarjanja, Filozofiranje, Sestre samotarke, pa izbiraj ... Gospod Fox sede za mizo, ki je na videz povsem običajna, pravzaprav brezosebna. Ena tistih, ki so izgubile svoj namen. Lahko bi rekli, da ne služi več ničemur. Prav ničemur.

Nekoč pa je služila zelo določenemu namenu.

Za to mizo so zjutraj delili sanje.

»... ves čas sanjamo ... kostanj, ki raste tam, kjer prej ni bilo ničesar ... in bogato krošnjo in globoko zeleno senco ... in pod tem drevesom klop ob reki, kjer si lahko odpočije sprehajalec ali se snubijo mladi pari ...«

»Nekaj v vsem tem tvojem sanjarjenju se mi zdi narobe.«

»Ma ne. Mar ne hodimo vsak dan po sanjah, trdih, granitnih, jih okušamo – vroče sanje, žemljico iz pekovske peči, sladke sanje, odete v baklavo, pekoče sanje feferona, slane sanje nekega daljnega morja ...«

»Eh, jaz sanjam samo o ljubljenu.«

»No, res je, te sanje so najslajše.«

»Ampak meni ne uspeva kot tebi. Moje prismuknjene sanje nikoli ne zrastejo kot tvoj kostanj.«

»O, življenje ni nič drugega kot sanje. *Credendo vides.*«

Toda prav v teh sanjah, tukaj in zdaj, v kavarni Dva ribiča, nasproti gospoda Foxa zeva prazen in nedosanjan stol. Nihče mu ne odgovarja, nihče ne tipa njegovih zamisli in skrivnosti, nihče ga ne opazuje nekoliko sumničavo in nekoliko zaljubljeno.

Zakaj vedno znova, trmasto vztrajen, obiskuje ta in druga mesta, ki sta si jih delila? Česa se nadeja, kaj pričakuje? Morda jo bo zagledal kot nekoč, kako s kazalcem potrkava po mizi, ali pa veselo prihaja po sprehajališču proti njemu in se pozibava kot čoln na nemirnih, radovednih valovih, ali pa preprosto in enkratno prekriža noge ter mu pokaže pot do naslad pod svojim krilom.

Sam sedi za mizo. Zdi se mu, da sliši le tihe odmeve hihitanja, podobnega ko-košjemu kokodakanju, prisluškujе šelestenju obleke, ki se razporeja in drsi čez trdi hrastov les, čuti vonj, podoben planinčevem: vzpenja se po njegovih mišicah, vratu, vse do brade in čeznjo do ustnic ... in poljube, ki so odmevali kot zvonovi s Katedrale Srca Jezusovega.

Nekaj človeka vedno ostane tam, kamor je pogosto zahajal. Nekaj pozabi, izgubi, založi - nemaren dotik s konicami prstov, šminko na robu kozarca, podobno svitanju nad tihim hladnim morjem, skrivnostne praske ali morda črke na stolu in na koži, pogled, ujet v stekelcih očal, vonj, skrit med listjem, zelen in svež, morda zgolj zaradi potrebe, da bi pričal o krhkem bitju, ki se, roko na srce, nikjer in nikoli ne more dolgo zadržati.

Kaj češ, naredi požirek kave in premišljuje o zagorelih sanjah obiralcev v dalj-ni *Terra Africa*, o soncu, ki se je od zgoraj z vso svojo vročino naselilo v zrnju, in o mlinčku, ki ta zrna neusmiljeno drobi med zobmi, ter o vreli vodi, namenjeni temu, da iz njih izvabi vonj, vreden nosov pozabljenih Olimpijcev; o sanjah, ki tako pogosto razveseljujejo njegov jezik in nebo, in ker mu ne preostane nič drugega, reče:

»Jah!«

»Jah ...«

Od jah-anja ni nobene koristi.

Odkriti mora sanjača. Tistega, ki sanja popolno žensko.

To ni nič novega. Moški, vsi po vrsti, sanjajo o njej, o tisti pravi, brez napake in pomanjkljivosti, ki jim v vsem ustreza, dokler se po dolgem, dolgem sanjarjenju ne sprijaznijo z nesrečno usodo: vzemi, kar dobiš, kdor izbira, zbirk prebere, bolje nekaj kot nič in tako naprej.

Vsi sanjajo, toda nihče ne sanja nagice sredi čaršijskega trga.

Sanjač je hotel, da bodo vsi, prav vsi, priča njeni lepoti.

In njeni osamljenosti, opazi gospod Fox.

Kajti povsem gola ženska, ki ne more ničesar skriti zase in je razstavljena na stolu kot pred sodiščem, na ogled vsakomur, ki jo želi pogledati, mora biti izločena, zaznamovana, oddaljena od vseh – le na doseg roke, toda vendarle roke, ki se je nikoli ne bo dotaknila. Nihče se ji ne bo približal, nihče je ne bo nagovoril, ne nežno ne grobo, nihče ji ne bo prinesel vode, nihče ogrel hladnih kamnitih stegen.

Sanjač in njegove sanje se ne bosta nikoli srečala.

Edina bližina, ki si jo bosta kdaj delila, bo razdalja med njima.

Najbrž je tudi on kot sanjana ženska, osamljen na samotnem otoku, ki si ga je zgradil sredi vse te množice. Robinsonizem je redka in neozdravljiva bolezen. Družinski zdravnik Foxovih, gospod Defoe, je opazil, da se mora začeti v otroštvu in se razvijati skozi leta, tako je dejal, kot mehanizem samoobrambe.

Otroka, ustvarjenega z napako, mora vsakdanjost prizadeti, drugače ne more biti. S svojim nenavadnim obstojem pri ljudeh, rojenih brez obraza, izziva sovraštvo, zavist, zlobo, pike, ugrize in žalitve, s katerimi se ponaša tisoče-roka in tisoče-glava starodavna pošast običajnosti. Otrok z obale sanjanega morja zavrača žalitve; te odplavajo, se napijejo vode, otežijo v slanih valovih in počasi potonejo v neznane globine.

Nič ne more ljudi tako razveseliti in zadovoljiti kot uničevanje lepega: za njegov obred ne sme izvedeti nihče, nihče ne sme prodreti v skrivnost otoka sredi divjega morja. Nihče ga ne sme opaziti, ko se približuje nemirni, a bistri vodi, h kateri se bo vedno vračal, tako kot se vsi vračamo k sebi in poskušamo razumeti tisto preveč oddaljeno bitje, tisti neulovljivi Jaz, ki nam vse življenje nenehno uhaja.

Otrok se nagne čez skalo in strmi v globino, ne da bi slutil, da v resnici gleda vase. Nemogoča navzočnost, ki bi lahko bila on sam, spregovori v valovanju, navzočnost, ki ga že od nekdaj opazuje s strani in katere jezika ne zmore vedno razumeti. Ta odsev z glasilkami iz valov njemu, ki hrepeni po lepoti, govori, da lepota ni nič drugega kot kratkotrajen zanos, vabljiva vrata, skozi katera boš prevaran stopil v svet gorja in bolečine. Lepota je izguba oziroma sta ideja lepote in ideja bolečine neločljivo povezani.

Gospod Fox pravilno sklepa, da je neznani Robinson vase zaprt človek, ki ga ne bo lahko razkrinkati. Kajti skriva se globoko v sebi, boljšega skrivališča od notranjega sveta pa ni. Toda zdaj, ko ve, koga in kakšnega človeka išče, je gospodu Foxu jasno, kaj mora storiti, jasno kot svetloba opoldanskega sonca na avgustovski dan.

Hodi in sledi Miljacki. Prisluškuje njenemu šepetu, prijetno podobnemu mrmanju ducata žensk, zbranih ob kavi, ki si pripovedujejo majhne, nepomembne skrivnosti, tiste, ki obarvajo življenje, mu dajejo grenkobo ali sladkost, grejejo ali hladijo, kakor kdaj, stare kosti – ljubke, ljubezenske, pa tudi tiste hudobne, zrasle iz jeze in razočaranja.

Vetrc mu boža plešo, čeprav bi bilo lepše reči, da mu mrši lase. Popraska se po glavi: nekoč je bilo, zdaj se le še omenja. Klobuk si povezne nazaj na glavo. Bolje klobučar kot plešec.

V daljavi rumeni Viječnica, rumena kot majhno sonce, posajeno sredi čaršije. Spomni se, kako je v zatemnjeni galeriji, obdan s tankimi pisanimi kačami arabesk, potopljenimi v sence, užival v prijetnem hladu, ko je k njemu pristopila klepetulja. Hotel ali ne, navalila je nanj z resnično zgodbo o Norem Klobučarju, Marčevskem Zajcu in prebrisani Alici. Ta deklica je zavladala sanjam, zasejala zlo seme dvoma, nevere, zavisti in žalosti ter jih sprla kot rogove v vreči, kot bi dejal stari usnjar Hamid, znani, a nepriznani filozof iz višoke čaršije.

Rahlo se zdrzne.

V Vijećnici pripovedujejo nešteto resničnih zgodb.

In sanjskih.

Nikoli ne vstopi v ta tempelj, posvečen Morfeju, brez strahospoštovanja, z nekoliko sklonjeno glavo in ponižno; ne bi se obotavljal niti poklekniti.

V notranjosti je zrak zgoščen od tišine. Tišine, ki pričakuje Besedo, kot puščava dež. In kot bo puščava zacvetela, podobna edenskemu vrtu v izbruhu barv in vonjev, kakršnih nismo niti poznali niti slutili, ko bo kateri od pripovedovalcev spregovoril.

Stojijo v nišah. Sivi: na tanki meji med svetlobo in nočjo. Čakajo. Koga čakajo? Nekoga dovolj drznega, nepopravljivo radovednega, enega tistih, ki hrepenijo po skrivnem znanju, enega tistih, ki ne razlikujejo med budnostjo in sanjami. Čakajo stranko, ki bo zahtevala zgodbo.

Vsak pripovedovalec že od zgodnje mladosti ves svoj čas preživlja zadržano ob svojem učitelju, daleč od igre z žogo, lovljenja, skrivalnic, od tople materine roke in trde, hrapave očetove dlani; ne uživa v slaščicah, zato ne pozna ne baklave ne hurmašice, niti pogubne moči drugega spola nad razumom med ljubezensko norostjo, tisto hudo boleznijo, ki jo zdravita samo čas in dolgčas; šala jim je tuja, prav tako kletvica, peti ne znajo, ples pa se jim zdi kot akrobatika, nevarna za življenje ...

Njihova edina naloga je naučiti se ene same zgodbe, samo ene, si jo zapomniti od prve do zadnje besede, vse njene reke in gore, pisana mesta, temačna mesta, zmaje in princeze, ujme in sončne dni, nekoristne junake, ozkosrčne in mogočne vladarje, zvitorepce in prevarante, pare, tako prevzete drug z drugim, da se njihova bitja lepijo skupaj kot podplat na čevelj, in pare, ki so jih ločili, in solze in bridkost, in veselo slavčkovno žvrgolenje nad vrtnico, in vsa njena globoka morja ter ribe, ki so obtičale na dnu teh morij ...

In jo vse življenje pripovedovati, kadar koli to od njih zahtevajo. Iz dneva v dan. Iz noči v noč. Dokler vsi, tudi pripovedovalci sami, ne pozabijo, kdo je zgodbo sanjal in prvi spravil prvo besedo čez ustnice.

Gospod Fox najraje posluša bosanske pripovedi, da bi bolje spoznal sanjano Bosno. Še posebej so nanj naredili vtis *Prekleta dvorišče*, zlovešča zgodba o krivdi, katere breme nosimo s seboj od rojstva do smrti; *Trdnjava* o človeku, ki mora tudi sam postati trdnjava, če želi prenesti silovitost ugrizov, prebadanja, trganja drobovja, strupov in ljubezni; ter *Srce iz kosti*, fantazmagorična derviška odisejada, ujeta zunaj nam znanega toka časa, nekje med budnostjo in sanjami ter onkraj strašnega okvira, ki nam ga postavljata življenje in smrt.

Toda tokrat ne. Prišel je odškrniti vrata v otroštvo, tisto blaženo dobo, ko se je družil s Heraklejem, Perzejem ali Jazonom. Išče posebno zgodbo, ne junaške,

temveč ljubezensko, ki se izjemoma ne konča nesrečno. Heleni so ljubezen očitno od nekdaj razumeli kot tragično dejanje. Drugače niso znali, kar veliko pove o njih ali pa morda o ljubezni. Toda tukaj in zdaj ga zanima samo ta zgodba, zgodba o kiparju Pigmalionu.

O tem tukaj in zdaj bi se sicer dalo razpravljati, saj bi vsak razumen človek trdil, da gre prej za nikjer in nikoli v sanjskem labirintu zidov, hodnikov in stopnišč, zgrajenih iz samih zgodb.

Toda o tem kdaj drugič, v neki drugi zgodbi ...

Pigmalion se je rodil, živel in staral na samotnem otoku Ciper. Tudi sam je bil osamljen kot ta otok. Včasih je med sprehodom po plaži, čez katero se je razrasla nagrobna noč, zabredel v slane vode morja Mediteran, da bi z njegovim otokom delil žalost, tako globoko, da je niti Kalipsa ni znala izmeriti, ko se je vrgla v brezno, odprto med globokimi vodami.

Velik modrec bo mnogo let pozneje, ko se bodo njegove kosti in meso spremenili v prah ter pomešali s peskom na plaži, dejal: vsak človek je otok, samotni otok, in nihče v resnici ne pozna drugega človeka na oddaljenem otoku na obzorju niti z njim ne more deliti besede, radosti in bolečine.

Pigmalion je ukazal te besede, ki bodo izrečene šele v prihodnosti, vklesati v svoj prestol, da bi jih vsi, ki se mu morajo klanjati, prebrali in spoznali, da nihče, prav nihče, ne more potešiti svoje osamljenosti.

Ta osamljenost pa je kot žeja popotnika v razbeljeni puščavi.

Zadostovala bi ena sama kaplja. Ne ravno kot razodetje. Toda vsaj kot upanje, toliko že.

Da bi jo potešil, je kralj v palačo nad Akrotirijem poklical zabavljače. Norce, odete v pisane cunje, ki so se zvijali kot klobčič kač. Požiralca ognja, ki mu je skoraj osmodil obrvi. Žonglerja, ki se je igral z bledimi lobanjami majhnih živali, kar naj bi menda dokazovalo, da je mogoče celo smrt, zamišljeno in suho, uporabiti za zabavo živih. Dvojčici harfistki blede polti in zlatih las, podobni srečanju dveh ledenikov pod obsijanem soncem. Plesalke z golimi trebui, ki so vabile na pot v maternico ...

In nič se ni zgodilo.

Sam samcat se je Pigmalion razjezil in razgnal družino, ozmerjal modrece in služabnike, raztreščil kelih ter se odpravil na vrh pozabljenega stolpa. Tako so ga imenovali, ker je zgoraj, v edini sobi, prebivala starka, ki jo je dal kralj zapreti zaradi zlovesčih prerokb. Vedno je napovedovala nesreče, bolezni in pokole. In takšne strahote so se potem tudi zgodile. Jasno je, da so se vsi rade volje odločili, da jo pozabijo.

Ker se ni mogel domisliti ničesar pametnega, jo je kralj vprašal za nasvet.

»Ženska ...« je rekla s škripajočim glasom, podobnim zvoku vrat njegove palače, ko jih zjutraj odpirajo. »Ženska blaži samoto. Je popek sveta, ki moškega veže nase in vase.«

»Torej z žensko ne bom več sam ...« je neprepričano zamrmral kralj.

»O, da. Obsedla bo vse tvoje misli, premikala tvoje roke in noge, zavrela ti bo kri in nahranila drobovje: nikoli več ne boš sam, ko te ženska zajaha.«

»No, prav. Za nagrado ti obljubim svobodo, če se bo to, kar si rekla, uresničilo.«

In v palačo nad Akrotirijem je poklical ženske.

Ženske vesele in razigrane, pa druge mirne in tihe, ženske razuzdane in razkošne ter druge zaskrbljujoče čednostne, ženske pijavke in ženske ježevke, ženske vseh mogočih oblin in ženske brez njih, visoke in nizke, polne in izsušene, črne in bele, dišeče kot cvetlični vrt in tiste, ki so otožno zaudarjale, skratka – ženske ...

Nobena se ga ni dotaknila.

Nobena ni razigrala njegovega srca.

Nobena mu ni zmešala glave.

Nobena ni stopila na njegov otok.

Sam samcat se je Pigmalion razjezil in razgnal ženske, ozmerjal modrece in služabnike, raztreščil kelih ter se odpravil na vrh pozabljenega stolpa.

»Težak primer si, kralj. Najti zdravilo za tvojo samoto je kot Sizifovo prizadevanje, da bi kamen spravil na vrh gore.«

»Ne poznam tega Sizifa, vem pa, da sem z žensko, prav z vsako od njih, ostal sam.«

»Najbrž iščeš posebno žensko, takšno, kakršne ni rodila še nobena mati.«

»Ženske me ne zanimajo. Dolgočasne so.«

»O ne, ta posebna ne bo. Popolna ženska, ki bo ustrezala samo tebi.«

»Eh, mar takšna sploh obstaja?«

»Ne boš vedel, če je ne poiščeš.«

»Kako jo bom prepoznal?«

»Ne boš je.«

»Ne? Kako to?«

»Kralj, moški je samo polovica človeka. Ko se bo pojavila ona, tvoja ženska, se bosta polovici sami združili. Ne boš opazil ne kdaj ne kako, niti ne boš vedel zakaj.«

»Tako torej ... Za nagrado ti obljubim svobodo, če se bo to, kar si rekla, uresničilo.«

Kaj češ ... Ker ni imel pametnejšega dela, se je odločil čakati na svojo popolno žensko. Da bi jo, ko jo zagleda že od daleč, takoj prepoznal, se je lotil slonovine in dleta. Ker druge ni bilo, se je namenil izklesati njeno podobo, takšno, kakršno

si je predstavljal ali, bolje rečeno, slutil.

Počasi se je pokazala drobna bela dlan, najprej kazalec kot izvidnik, za njim nekoliko drznejši palec in nato še drugi prsti, drug za drugim, lepo razvrščeni kot tipke na harmoniju, le brez črnih, neodločeni, kaj naj sami s seboj.

Vse se začne in konča z rokami. Z rokami, ki dajejo, in rokami, ki jemljejo. Resnica je zapisana v dlani in prstih: človekov drugi, skrivni in resnični obraz, tisti, ki ga ne razkazuje kar vsakomur.

To je obraz, ki ga moraš spoznati z dotikom, kot bi ga slepec. Obraz, ki je lahko topel kot maternica, nežen kot srnica, ali pa prodnato hrapav, oster in rezek; obraz, globok, kot je lahko globoko samo morje, ki te lahko pogoltne, ali pa leden obraz, od katerega se moraš odmakniti.

Pigmalion je omahoval. Kajti ta mlečno bela dlan je delovala zapuščeno: izgubljena, zatavala, zaskrbljena, kam in kako zdaj, ko je bila pravkar osvobodjena iz slonovine, ki jo je ljubosumno varovala pred svetlobo, kot školjka varuje biser.

Vendar se jo je dotaknil s konicami prstov in začutil, kako se ti pogrezajo skozi blede, gladko kožo kot skozi mleko in se zlivajo z njenimi prsti. Ni bil prepričan, ali je njegov kazalec še vedno njegov ali njen, ali pa so se morda prsti združili v enega.

Nekoliko je osupnil: mar ni v slonovini pravzaprav iskal lastnega odseva? Umaknil je roko, prevzet od dvoma, da si je ideal ženskosti zamislil v Pigmalionovi lastni podobi. Mora biti njegova popolna ženska v vsem podobna njemu, po telesu in značaju? Kajti če je tako, potem lahko ljubi samo samega sebe, to pa je samotna družba, ki jo še predobro pozna.

Pigmalion je pobegnil od razkrite dlani, kolikor daleč je mogel.

Sam samcat je hodil vse do plaže Limanaki, ki se je razteza od njegovega dneva do njegove noči. Premišljeval je o besedah modrecev, če bi mu morda lahko pomagale. Zaman. Eden je dejal, da nas ne določa družba, temveč samota. Če je to res, potem se mora ta samota, ki se hrani sama s seboj, prej ali slej iztrošiti, izginiti s tega sveta, kot ga pozna, kot lužica vode pod žgočim soncem. Drugi je dejal, da nas k drugim ženeta naša praznina in dolgčas. Ali to pomeni, da je tudi sam znotraj prazen in mora poiskati nekoga, ki bi lahko zapolnil to neizmerno praznino? Morda pa ima prav eden od modrecev, ko pravi, da je soba lahko prazna, vendar jo bo ena sama ženska napolnila.

Pigmalion je nezadovoljno zajel pest peska in ga raztresel v valove. Vrtel se je v krogu, saj se znova vrača k ženski, ki bi morala biti on sam, iz česar sledi, da ljubi samo sebe, prav tak samoljubnež pa ničesar ne sovraži bolj kot biti sam s seboj.

Tedaj je iz vse njegove samotarske bede in bridkosti nepričakovano privrela moč. Bil je človek, ki je v samoti uspeval; brez nje bi bil kot nekdo brez hrane ali

vode. Vsak dan brez samote ga je slabil. Zanašajoč se na modrovanje modrecev z druge strani tihega in prav zato strašnega oceana, opogumljen in mogočen, je otreseel dvome s sebe kot nadležne poletne mušice ter se vrnil k zapuščeni dlani.

Pigmalion se je zaklenil. Nihče ni prihajal k njemu in tudi sam ni odhajal ven. Niti jedel ni niti pil. Če pa že je, se ni nasitil in napojil s hrano in pijačo tega sveta. Tudi spal ni, kajti služabniki so dan in noč iz ateljeja poslušali nenavadno enakomerno trkanje in strganje. Kakor da bi tam pri njihovem kralju stara škripajoča ura odštevala čas in merila korake, zdaj dolge, zdaj kratke.

Otok Ciper je preplavilo morje, njemu nič; nebo je potemnelo, dan se je spremenil v noč, njemu nič; bolezen je opustošila domove in palačo, njemu nič; izbruhnili so trije upori in trije kralji so prišli pred njegova vrata, njemu nič, niti malo mu ni mar.

Kaj je počel, kaj ga je skrbelo, kakšne misli in hrepenenja so ga obsedala, tega ni vedel nihče.

In tudi nikoli ne bo vedel, kajti sčasoma so otočani svojega kralja pozabili.

O njem niso pripovedovali zgodb.

Niso mu peli pesmi.

Vsak človek je otok ... samo to in toliko je ostalo za njim, vklesano v razbiti prestol.

Seveda tega nihče ni razumel, kaj šele da bi si belil glavo s to skrivnostno modrostjo.

Tedaj so se zaklenjena vrata odprla.

Pred osuple dvorjane je stopila devica neopisljive lepote, skladne postave, ki ji niti Olimpijci ne bi našli napake, odeta samo v dolge lase, kot bi rekli: od glave do pet. Belopolta, saj se njene kože sonce najbrž nikoli ni dotaknilo, je stopala kot polna luna čez nočno nebo in se je zdelo, da sveti od znotraj, prav tako, kot ta luna. Za seboj pa je vlekla senco – zgrbljenega, sključenega starca na vseh štirih, podobnega zvestemu psičku, ki ga od nje ne bi ločile niti vse sile sveta.

Kdo bi lahko bila, so se spraševali vsi, podobna Afroditi, ki stopa iz pene ...

Kdo je on, ni zanimalo nikogar, saj je bil videti, kot da sodi v Hadovo kraljestvo.

Ona pa je vsa vprašanja utišala: sedla je na razbiti prestol in s kazalcem brezbrizno poklicala služabnike k sebi, kot sama boginja usode. Kdo bi se ji mogel upreti in se ne bi v čaščenju priklonil pred idolom lepote? Nihče. Nihče, niti senčnati starec. Priplazil se je do njenih stopal in nanje položil svoj bradati obraz.

Ni ga nagovorila.

Niti pogledala.

Počastila ga je le toliko, da mu je na teme položila levo stopalo.

Tako se je zgodilo, da so v letu Boginje strasti in užitka ter trpljenja, ki jima

sledi, otočani povzdignili kraljico Galatejo, večno vladarico Cipra ter njihovih življenj in smrti.

Nihče med njimi ni izvedel, da je bila njena neizmerna lepota, ki si jih je podjarmila, sad samote in ljubezni pozabljenega kralja Pigmaliona. Prav tako niso izvedeli, da je v devico iz slonovine vgradil vse svoje življenje in sanje. Njen kip, utelešene sanje, je ljubil tako strastno, tako kot in kolikor še noben mož ni ljubil žene. Boginjo Afrodito je vse to ljubezensko norenje omehčalo, nekoliko se ji je zasmilila njegova beda, nekoliko pa ji je šel tudi na živce z vsem tem tarnanjem in jokom nad bledo dlanjo iz slonovine, zato ji je vdihnili življenje.

Morda je temu dobrodelnemu dejanju dodala še ščepec zlobe, kajti osamljeni Pigmalion je v kip popolne ženske vložil vso svojo moč in vse svoje dni. Drhteča starčeva roka ji je dokončala ustnice, rahlo priprte zaradi neizrečenih dvomov in vprašanj, podobne drobnima polmeseccema, sramežljivima, a obetajoče polnima.

In te ustnice so se prezirljivo stisnile, kot bi okusile limono, ko je zagledala pohlepno hrepenečega starca. Pa vendar ga, čeprav je v njej vzbujal gnus, posmeh in prezir, ni odgnala. Kajti takšni lepoti, ki je ni mogoče izmeriti niti s čimer koli primerjati, nič ne godi bolj in ji nič ne daje večjega smisla kot nekdo, ki se pred njo v iščenju priklanja.

Enolični glas pripovedovalca zaziblje gospoda Foxa. Na stolu zadrema in se potopi v sanje, prav takšne, kakršne je iskal.

Na začetku so bile Sanje.

In te Sanje so bile pri Sanjaču.

In ta Sanjač je bil Nihče.

»Bil je čas, ko ni bilo ne zgoraj ne spodaj ...«

Gospod Fox lebdi sredi limba, podobnega sestavljanke, ki jo je nekdo razmetal in nato napačno sestavil. Ali pa morda sploh ne obstaja pravilen način, kako sestaviti podobo tega sveta.

»Ničesar in nikogar vmes ...«

Gospod Fox modro molči in ne sprašuje. Čeprav mu srce od silnega vznemirjenja in tesnobe razbija kot boben na bojišču.

»Prostranstvo je bilo prazen, temen kraj ... ne-kraj ...«

Koščki sestavljanke se zavrtijo kot na vrtiljaku, gore se obrnejo na glavo in poženejo korenine v oblake, sonce strmoglavi v morje in ga izsuši v nekaj, kar bo postalo stoletno neurje, reka se ovije okoli mesta kot zadrtnjena zanka, gozdovi, zveri in prestrašeni dvonožci pa se razbežijo kot mravlje, ko jim razrušite mravljišče.

»Sanjal sem eno samo drobno lučko ... vseč mi je bila, tako sijoča, razigrana, poskakujoča, vrteča se ... in sanjal sem jih še več, še več ... veliko ... povsod ... kot odprta okna skozi temo ...«

»Zvezde, kajne?« se opogumi gospod Fox. Čeprav z drhtečim glasom, skoraj šepetaje ...

»Zvezde, da ... Tako so jih poimenovali ... lahko pa bi jih tudi drugače. Svetličice?«

»Lepo. Morda Svetlonosci?«

»Hmmm ... Tudi tako bi šlo ... Ali lučenosci, Eosfor, Lucifer ...«

»Kar v vseh jezikih.«

»Jaz sem sanjal vse jezike ... Čeprav, spet, Jaz nisem Jaz ...«

»Ne razumem.«

»Tudi Jaz ne. Z gotovostjo vem, da sem Nihče. Nisem Nihče. Ne vem ... Muči me.«

»Kaj ...?«

»Sanjal sem okrogle svetove, štirioglate svetove, svetove, razprostrte čez hrbet želve, velike svetove in majhne svetove, naselil sem jih z živim in neživim, pa vendar ne vem, ne razumem, kdo je sanjal mene.«

»No ... to pa je pravo vprašanje.«

»Ali pa sem morda na začetku sanjal samega sebe ...«

Gospod Fox se spomni uganke, kaj je bilo prej, kokoš ali jajce, vendar si o tem ne upa črhniti niti besede.

»Najbrž je tako! In to je dovolj za začetek, sanjati samega sebe, začetek, iz katerega ves čas sanjam ... zapolnjujem praznino ... temu delu pa nikoli ni konca ...«

»Toda zakaj?«

»Iz dolgčasa ... in zaradi samote ...«

»Aha. To razumem.«

»Dolgčas in samoto? Ti dve nepotešljivi brezni. Ti si človek?«

»Mogoče ...«

»Drobceno osamljeno bitje.«

»No, no ...«

»Sanjal sem vam družico, ki vam bo lajšala samoto.«

»Spet?«

»Kaj pomeni spet?«

»Enkrat ste jo že odsanjali iz rebra. Že davno.«

»Eh, res? Pozabil sem ... Ne razumem te neumnosti z rebrom.«

»Družico, žensko, ste naredili iz moškega rebra, pač ...«

»Dajte no!? To neumnost ste si morali izmisliti sami. Jaz nisem slepar, ne izposojam si in ne kradem iz lastnih sanj. Ali sanjam ali pa ne!!!«

»Res je, res je, naše maslo ...« spravljlivo reče gospod Fox.

»Ampak mogoče je ...«

»Kaj ...?«

»Da sem jo poslal znova ... Strašno sem pozablјiv ... Toliko stvari sanjam, da ... nisem več prepričan, kam kaj sodi ... in kdaj ... čeprav ... meni ta kdaj nič ne pomeni, ne prej, ne zdaj, ne potem ...«

»Ah, saj ni pomembno.«

»Tako je! Bolje dve kot ena! Zdaj pa pojdi domov in se lepo zabavaj!«

Gospod Fox se zdrzne in na široko odpre oči sredi Vijećnice, obdan samo z besedami in sencami.

Gospod Fox se sprehaja ob Miljacki. Prisluškuje rećici, kaj mu skuša povedati, in Gin Wigmore iz bližnje kavarne, *Hey Ho*, in ve, kaj mu ona skuša povedati s pesmijo.

Hodi skozi nedokonćani svet. Nedokonćan, ker drugaćen ne more biti: sanje povsod klijejo, rastejo, se starajo, ugašajo, odrivajo stare, se umikajo novim, vse pa nameravajo same s seboj napolniti svet. Vse se spreminja, nastaja, izginja, se vrti v krogu kot otroci na vrtiljaku, ne ti otroci ne vse te sanje pa ne vedo ne kako ne zakaj, razen nećesa: vse to prismuknjeno vrtenje je neverjetno zabavno.

»Gospod, gospod!«

Umazana deklica mu sredi koraka zastavi pot.

»Groš za vrtnico!«

Gospod Fox se spomni, kako je nekoć pesnik iz sanj prinesel vrtnico in se zbudil z opraskano dlanjo.

»Razveselite dekle!«

E, to pa lahko, pomisli gospod Fox.

Vrtnica in groš zamenjata lastnika. On pa, poskakujoć kot zaljubljen fantić, nadaljuje pot vse do Eifflovega mostu. Od daleć se mu zdi, da tam ni nobene množice, nihće se več ne ćudi še nikoli videnemu ćudežu.

Kako že pravijo Bosanci: vsakega ćudesa je za tri dni dovolj.

Premišljuje o tem nenavadnem primeru, o sanjah, lepoti in samoti. In kakor koli obrne, v zvezi s prikazovanjem lepotice na Skenderiji nima ćesa reševati. Najbrž se bo ta primer rešil kar sam.

Potem nekaj nerazumljivega zamrmra v brado in se nasmehne v brke, kar se je mimoidoćim moralo zdeti ćudno. Glej ga, poćilo mu je, sam s seboj se pogovarja in se še reži.

Pa mu ni.

Le sumi, da je Sanjać zares že nekoliko opešal, kajti med takšnimi še niso slišali za Alzheimerja, so pa trpeli za pozablјivostjo. Najbrž se mu ni po pomoti zgodilo, da nam je dvakrat poslal žensko, temveć se je odloćil odsanjati novo, drugaćno žensko.

Ne bi rekel razgaljene.

Temveč svobodno golo žensko, pri čemer ne misli zgolj na njene vzvišene in vablјive attribute, prijetne očesu.

Morda bi bilo boljše reči: odprto žensko.

Takšno, ki bo brez strahu, zadržkov in sramu pokazala, kdo je, kaj je in kakšna je.

Spet se smehlja, ko stopa čez most naproti novi-novi stari družici. S palico odmakne rumeni trak, napet okoli prizorišča, pristopi h kipu in z elegantnim gibom, kot igralci v gledališču razgrnejo zaveso, potegne rjuho s skrite lepote.

»No, zdaj je lepota razkrita,« reče in ji položi vrtnico v naročje.

In to še ni bilo vse.

Še leta zatem ji je gospod Fox vsako jutro prinašal svežo vrtnico.

In še leta zatem so se mladi pari dogovarjali za skrivna srečanja tik ob popolni kamniti ženski.

Sanje o ljubezni in osamljenosti so se zasidrale v srcih Sarajevčank in Sarajevčanov, kot kaže, za toliko časa, kolikor bosta trajala kamen in sanje.

Barbara Ribič Jelen (Slovenija)

Zvezdni otrok

Celje, konec avgusta 2029, Ustanova za izobraževanje posebnih otrok

Sive oči direktorice šole, gospe Katarine Sluga, se predirno zazrejo vanj. Rahlo kimanje in šobljenje ustnic. Pogled izraža nejevero, dvom in kako nenavadno - nekje globoko drobno sled upanja. Ravni sivi in redki lasje rahlo vzvalovijo, ko strese z glavo: »Glede na testiranja, ki smo jih opravili v vsem tem času, kar si pri nas, smo pričakovali, da se bodo tvoji darovi do sedaj že jasno izrazili. Vsi kazalniki od inteligenčnega do čustvenega količnika kažejo na najvišjo raven, kar smo jih izmerili. Preiskave možganskih aktivnosti so izjemne. Pa vendar, kot da vse to ničesar ne pomeni. V nobeni magijski dejavnosti ne izstopaš.«

V sivem pogledu je zaznati razočaranje.

»Toliko upov smo gojili, očitno praznih.«

Serafin se mirno zazre vanjo. Tišina postane gosta in težka.

»Rezultati vseh dejavnosti so sicer čisto spodobni,« nadaljuje, »ampak niso izjemni, kot smo pričakovali. V ničemer ne izstopaš od povprečja skupine. Kljub temu predstavniki Komisije EU za raziskovalne dejavnosti niso obupali. Še vedno se zanimajo zate in tudi štipendirali te bodo do konca izobraževanja. Če se boš v tem šolskem letu potrudil in se bo vendarle razjasnilo področje, na katerem se boš izkazal, ti je prihodnost zagotovljena.«

Prostor znova napolni tišina, Serafin pa še vedno mirno zre vanjo.

»Gospa Katarina, ste morda ugotovili, kdo so moji starši?« bruhne iz njega vprašanje, ki ga zaposluje bolj od njegove negotove prihodnosti.

Nekaj dolgih trenutkov je vse tiho.

»No, takole, po zakonih nekaterih evropskih držav, pa tudi po starih cerkvenih zakonih si že dolgo polnoleten. Petnajst let imaš. Čas je, da izveš vse, kar vem jaz.«

Po daljšem presledku nadaljuje: »Našli so te 19. avgusta v košari na cerkvenem pragu. Po oceni najditeljev si bil star nekaj dni. V košari je bil listič z zapisanim imenom - Serafin in to ime si uradno tudi dobil. Najditelji so dodali priimek Celjski. Okrog vratu si imel zlato verižico z najbolj čudnim obeskom, kar smo jih kdaj videli. Obesek predstavlja angela s šestimi krili in je prišel pred osmimi leti skupaj s teboj v našo šolo. Shranila sem ga v trezor in ga lahko dobiš. Lahko pa ga tudi pustiš v naši hrambi še to leto, kot želiš.«

Znova kimanje z glavo in šobljenje ustnic. »To je zadnje leto tvojega izobraževanja, potem boš moral poskrbeti sam zase,« zveni malce otožno.

Hitro doda: »Če seveda ne bo kdo izrazil zanimanja za tvoje darove.«

»In v osmih letih vam ni uspelo izvedeti nič več?« je začuden.

Gospa Katarina odkima in pojasni: »Poskušali smo, res smo poskušali. Ampak vse je bilo zaman. Nikakršnih sledov nismo našli ne v bližnji in ne v daljni okolici.«

»Obesek mi, prosim, dajte, pazil bom nanj.«

Gospa Katarina odide v sosednjo sobo. Zvoki odpiranja težkih kovinskih vrat. Brskanje med papirji in njihovo prelaganje. Serafin čuti utripanje srca v vratnih žilah in v glavi mu šumi od vznemirjenja. Zatem drsajoči koraki in nežen dotik po rami.

»Tukaj imaš listič in verižico. Naj ti prineseta srečo!«

Serafin vtakne listič v žep. Obesek čvrsto stisne v svoji nežni dlani, da se mu robovi vtisnejo v kožo: »Obljubim, da se bom potrudil.

Počasi stopa proti svoji sobi in s prsti drsi preko obeska. Prvič v svojem življenju se ne počuti več osamljenega.

Pozno popoldne se prevesi v večer, ko si nadene verižico okoli vratu. Tam, kjer se obesek dotika njegovih prsi čuti prijetno toplino in preplavi ga spoznanje, da bo verižica ostala z njim vse do njegovega konca. Iz žepa potegne listič z napisanim imenom. Črke na papirju so zapisane z veliko umetelno pisavo. Njihova oblika zavibrira in zažari v zlati barvi. Zdaj razume, zakaj ima to nenavadno ime.

Zjutraj se prebudi v prvi šolski dan zadnjega leta njegovega izobraževanja v tej ustanovi. Preplavijo ga zadovoljstvo, samozavest in vedenje, da ne bo nikoli več sam.

*

Celje, konec aprila 2030

Proces učenja astralnih potovanj je zaključen in skupina južnoameriških šamanov zapušča ustanovo. Serafin vsakemu od njih poda roko in se zahvali, da so svoja znanja delili z njim. Najstarejši med njimi, šaman Guillermo, ki mu ni mogel določiti starosti, ga zaskrbljeno pogleduje: »Dajem ti poslednji nasvet in skrbno si ga zapomni.«

Njegove oči potemnijo, gube se poglobijo in drža ni več tako pokončna.

»Znanje, ki si ga prejel, je staro, sveto znanje. Magije ne smeš nikoli zlorabiti, da se ne obrne proti tebi! In nikoli, zares nikoli, nikomur ne zaupaj! Od tega bo odvisno tvoje življenje.«

»Čuvaj se, in ko boš potreboval pomoč, me lahko poiščeš. Samo znanje moraš uporabiti. Tudi jaz potujem po svetu.«

»In nimam telefona,« še doda.

Pogleda ga z naklonjenostjo in nemudoma odide.

Serafin je začuden in vedno znova premleva slišano.

»Hej, kje si?« vpije njegov sošolec Miha. »Gospa Katarina te povsod išče. Takoj pojdi k njej v njeno pisarno.«

Serafin pohiti.

»Zapri vrata!« mu pomigne gospa Katarina in ga povabi, da sede.

»Pravkar sem izvedela, da bodo s Komisije za raziskovalne dejavnosti prišli še danes pote. Nujno potrebujejo tvoje znanje. Mislim, da gre za gledanje na daljavo. V zadnjem času res dosegaš vrhunske rezultate na vseh področjih,« je slišati zadovoljstvo v glasu.

»Pote pošiljajo svojo varnostno službo in želijo, da skupaj z njimi čim prej prideš v Bruselj,« je hkrati vsa vznemirjena, pa tudi nekoliko žalostna.

»Ampak toliko časa še imaš, da na hitro spakiraš.«

»Pa za kakšen sprehod in slovo od Starega Grada, kamor si pogosto rad hodil. Potem pridi še k meni, da se tudi midva posloviva,« se kislo nasmehne.

Serafin stlači svoje stvari v boršo. Saj nima veliko in večino oblačil je preraštel. Moral bo kupiti nova. Boršo odloži v skupni garderobni sobi in se odpravi na kratek potep. Njegovi najljubši kotički v starem delu Celja, teozofska knjižnica le od zunaj, ker ni več časa, Savinjsko nabrežje in Stari Grad samo od daleč. Boji se, da bo zamudil in se raje vrne.

Vrata neugledne stare stavbe v mestnem jedru, kjer je Ustanova za izobraževanje posebnih otrok našla svoj dom, so na široko odprta. Debelo steklo vhodnih vrat je razbito. Serafin se začudi: »Kaj pa je to bilo?«

Previdno vstopi in najde prvo truplo takoj za vrati. Očitno je šlo za streljanje, saj je mrtvec prekrit s strelnimi ranami in krvjo. V bližini leži drugo truplo z nožem v vratu. Oba mrtveca imata črna oblačila in azijske poteze. Srce mu noro razbija, v glavi mu šumi. Prestrašen steče po stopnišču in hodniku, kjer najde nova trupla. Nekaj sošolcev, stalnih učiteljev in neznance, prav tako v črnih oblačilih. Povsod sledi boj. Kri, luknje v stenah, odkruški lesa in ometa. Vonj po znoju in krvi. Pohiti v pisarno gospe Katarine. Najde jo živo, a hudo ranjeno.

»Pridi!« zahrope.

»Nimam več veliko časa. Pojdi do trezorja. Geslo je dan tvojega prihoda k nam. Vzemi denar, ki je tam in zbeži. Iskali so te pripadniki treh vojaških obveščevalnih agencij. Tvoje znanje želi veliko ljudi.«

Hropeče in s težavo diha.

Zbere še zadnje moči: »Samo beži, briši sledi za seboj in izgini ...« Ponovno hropenje: »Nikomur ne zaupaj! Rada sem te, aah ...« potem je vse tiho.

Notranjost v Serafinu vre. Trese se in glava ga strahovito boli, a vendarle uboga navodilo.

Iz trezorja pobere denar in svoje dokumente, vzame boršo iz garderobne sobe in zdirja iz šole. Ob odhajanju sliši zavijanje siren in hitro izgine med uličicami starega mestnega jedra.

Odide do Savinjskega nabrežja in naprej do železniške postaje. Zave se, da mora čim prej iz Celja. Mrzlično razmišlja, kje naj se skrije. Slovenija je zanj premajhna in ve, da ne more neopazno postavati naokrog. Pravočasno še ujame vlak za Gradec, ki je pravkar v odhajanju. Morda bo upošteval nasvet šamana, s katerim se je pogovarjal to dopoldne. Pomisli na brezskrbno življenje, ki ga je živel do sedaj in v trebuhu ga zvije, ko se zave, da je tega nepreklicno konec. Še vedno mu v glavi odmevajo zadnje besede gospe Katarine: »Nikomur ne zaupaj, briši sledi za seboj,« in najpomembneje: »Vsi želijo tvoje znanje.«

Ko prispe v Gradec, se že temni. Dneva še ni konec, pa se je zgodilo že za celo življenje dogodkov. Utrujen je, a se zave, da mora naprej.

Prva naslednja železniška povezava, ki jo izbere, je Praga. Kupi si enosmerno vozovnico. Na postajališču se lenobno sprehajajo osamljeni potniki. Upa, da med njimi ne bo preveč izstopal. Čez glavo si potegne kapuco. V bližnjem kiosku s ponudbo hitre hrane si izbere sirov burek. Kljub vsemu, kar se je zgodilo, je lačen. Grizlja burek in hodi po postajališču.

Ustavi se pred trgovino z oblačili. Pozornost mu pritegne ekran, kjer se pojavi obvestilo o pokolu v Celju in njegova slika. Toliko je že razumel, da ga išče policija. V trenutku mu postane slabo. Hrano odvrže v prvi koš in se takoj odpravi na peron. Vlak ravnokar prispe. Sede v skoraj prazen vagon in se zgrbi. Njegova oblačila se zlijejo z barvo sedežev. Skoraj neopazen je. Telo mu nekontrolirano drgeta. Podobe iz ekrana ga preplavijo in v nosu ga še vedno draži kovinski vonj po krvi. S težavo odmisli prizore in se poskuša umiriti, da ne bi vzbudil pozornosti redkih potnikov. Minute se vlečejo kot dnevi. Vlak končno odpelje.

Ko prispejo v Prago, je še vedno noč, pa vendar je na postajališču že nekaj ljudi. Radovedno ga pogledujejo in zave se, da je pritegnil pozornost. Na zaslonu opazi seznam smeri in odhodov vlakov. Odloči se, da ne bo izbral kar prvega, ampak tistega, na katerem je večja možnost velikega števila potnikov. Med množico se bo najlažje skril.

Odpravi se v bližnji park. Nekaj brezdomcev poležava na klopeh. Ne opazujejo ga in ne silijo vanj z nepotrebnimi vprašanji. Vsak je obrnjen sam vase. Mlada

brezdomka mu nameni celo prijazen nasmeh. On ji živčno pokima in se zlekne na prazno klop. Kapuco si potegne še globlje na obraz in zapre oči. Naj mislijo, da spi.

A njegovi možgani mrzlično delujejo. V glavi mu brbota od vprašanj, na katere nima odgovorov. Kaj se je pravzaprav zgodilo? Kdo je v ozadju? Zakaj ga iščejo? Kam naj se skrije? Je stari šaman poznal njegovo prihodnost?

Jutro pričaka še vedno buden. Objameta ga hlad in sivina. Oblaki visijo nizko nad obzorjem, a dežja ni. V bližini sliši ostre glasove. Brezdomci pograbijo svoje stvari in stečejo. Razume, da se umikajo pred policisti, in še sam steče.

Nazaj na postajališče. Stranišče in čez čas vozovnica za Frankfurt. Vseskozi prisotno upanje, da je v pisani množici ljudi manj opazen. Odide na peron. Končno vlak in odhod.

Vagon, ki ga izbere, je poln potnikov. Nihče mu ne namenja pozornosti in upa, da bo tako tudi ostalo. Kapuco si ponovno potegne na obraz in prežene vse neprijetne misli. Mora se spočiti in devet ur vožnje je pravi čas za počitek.

*

Frankfurt, prvi dnevi maja 2030

Vlak prispe v popoldanskih urah. Postajališče vrvi od množice ljudi. Zadovoljen je in sproščen nasmeh mu zasije na obrazu. Je samo neznanec, ki ga nihče ne opazi. Pomisli, da bi morda lahko ostal kakšen dan ali dva v enem od skromnih hotelov ali hostlov, malo zadihal in premislil, kam in kako naprej.

Na spletu poišče naslov hostla, ki je najbližji glavni železniški postaji. Stara stavba v ulici Moselstrasse je videti slabo vzdrževana. Fasada, kolikor jo je še sploh ostalo, je počekana z grafiti. Vstopi. Za receptorskim pultom je svetlolaso dekle. Videti je prijazna. Serafin je vesel, da so v šoli učitelji vztrajali in se razen cele vrste magijskih dejavnosti učili tudi splošne predmete. Med njimi je bila večina glavnih evropskih jezikov. V brezhibni nemščini pozdravi in nadaljuje: »Sem Miha Novak in imam velik problem. Na vlaku sem izgubil dokumente, ali pa so mi jih morda ukradli. Ne vem,« in skloni glavo.

»Zelo utrujen sem in bi rad tukaj prespal dve noči, da se malo spočijem. Plačal vam bom vnaprej, le dokumentov vam ne morem predložiti.«

Malo počaka in opazuje dekletovo reakcijo. Iz oči ji sije sočutje in Serafin upa, da mu bo uspelo. V mislih se opraviči mrtvemu sošolcu, ker je prevzel njegovo identiteto.

Dekle pokima: »To sicer ni naša ustaljena praksa, ampak videti si dostojen in čist fant. Torej pri nas so prepovedane droge in alkohol, morebitno škodo plačaš

petkratno. Vnaprej boš plačal za dve nočitvi in kavcijo v enaki višini.«

Serafin se strinja. Hitro opravita formalnosti in v rokah že drži ključ sobe.

»In ja, če si lačen, lahko dobiš kakšen sendvič in steklenico vode v naši skupni kuhinji,« mu svetuje dekle.

Urejenost sobe ga preseneti. A tudi če ne bi bila čista, bi ostal. Naspati se mora.

Skrbno zaklene in pusti ključ v vratih. V spodnjem perilu se uleže v posteljo. V dlani čvrsto stiska obesek angela. Zvoki hrumečega mesta ga uspavajo.

Prebudi se zjutraj ves prepoten. Ve, da se mu je sanjalo o šamanu Guillermu, a se sanj ne more spomniti. Še vedno je utrujen, kot bi mu po žilah tekkel svinec in ne kri.

Oprha se, si nadene druga oblačila in poje včerajšnji sendvič. Usede se na stol in strmi skozi okno. Mestni hrup ga pomirja.

Razmišlja, kako naprej. Morda bi lahko poiskal šamanovo pomoč, a je njegov um preveč vznemirjen, da bi se lahko lotil izvajanja katere od ustreznih magijskih praks. Mogoče kasneje in drugje, ko se bo spet počutil varnega.

V mislih ima zemljevid Evrope in se odloča, kje se bo ustalil za kakšen mesec ali dva. Poiskati si bo moral delo, saj denar gospe Katarine hitro kopni. Morda bi bil primeren sever Evrope. Švedska ali še boljše Norveška. Čeprav ne pozna jezika, ve, da tam živi veliko priseljencev in morda bi zvožil tudi z angleščino, dokler se ne nauči jezika. Zave se, da bo moral svoje znanje magije skrbno varovati in ga prikriti. Med navadnimi ljudmi je magija moteča.

Ko si začrta smer poti, spakira in se odloči, da bo kar odšel. Njegov cilj je prevoz z vlakom do Hamburga. Plačal je tako ali tako vnaprej in varščine ne bo zahteval nazaj.

Še zadnjič preveri, ali ni v sobi česa pozabil, ključ sobe pusti v vratih in zapre vrata za seboj. Stavbo zapusti pri zadnjem izhodu. Stopi na ulico in svobodneje zadiha.

Bliža se glavni železniški postaji, ko začuti trd predmet, uperjen v rebra. Pod roko ga primeta neznanca. Zasliši oster glas: »Ne ustavljaš se! Srečo imaš, da smo te mi našli prej kot drugi. Ne bi si želel, da te najdejo obveščevalci izven evropskih držav!«

Serafinu se v očeh zariše vprašanje in tiho vpraša: »Kdo pa ste vi in kako ste me našli?«

»Mi smo pripadniki Evropske vojaške agencije, pošilja nas Komisija za raziskovalne dejavnosti v okviru Ministrstva za obrambo. Moram priznati, da si za

posebnega fanta, kar bister dečko, ampak pozabil si, da so na vsakem koraku nadzorne kamere. Tudi če imaš na telefonu izbrano opcijo 4G in ne 8G, te lahko povsod izsledimo. Pokritost omrežja je praktično popolna. Big Brother te nenehno opazuje, zato raje ne pomisli na beg.«

Hitro stopajo do taksija in se odpeljejo proti letališču. Serafin je čedalje bolj v skrbeh.

»No, da te ne bo preveč skrbelo, pripadniki Komisije te čakajo v Bruslju, kamor te bomo pospremili. Zdaj nas čaka prevoz. Pri nas ti ne bo hudega,« ga skuša pomiriti starejši neznanec.

Na letališču jih čaka manjše neugledno letalo z napisom neznane družbe, a notranjost je presenetljivo udobna in ima visoko tehnološko opremo. Sliši, kako eden od obveščevalcev preko telefona sporoča: »Z nami je, v Celju smo vse počistili. V uri in pol bomo doma.«

*

Bruselj, še vedno začetek maja 2030

Ko priletijo, jih ob robu pristajalne steze pričaka blindirano vozilo. V državo jim ni potrebno preko običajnih vstopnih kontrol. Serafin je pričakoval, da bo nameščen v mestu, a se odpeljejo na podeželje. V ograjenem kompleksu je več starejših stavb, ki so videti skrbno varovane. Odpeljejo ga v eno od njih z veliko okni in osrednjim zastraženim vhodom. Vsa okna imajo rešetke. Pomisli, da je vse skupaj videti kot zapor.

V kabinetu ga pričakuje sivolas starejši moški. Globoke gube mu prepredajo obraz in videti je strašljivo strog.

»Dober dan mladi mož. Jaz sem vodja raziskav, gospod Werner. Dobrodošel med nami. Končno. Dali ti bomo nekaj dni časa, da spoznaš prostore in ostale ljudi v skupini, potem bomo začeli delati.« Opazi, da Serafin pogleduje k rešetkam na oknih.

»Rešetke na oknih so namenjene varnosti prebivalcev tega kompleksa in okna imajo vgrajeno dodatno zaščito proti morebitnemu strelnemu orožju. Lahko se počutiš varno,« hladno pojasnjuje. »Varnost je na prvem mestu.«

Nato nadaljuje: »V enem tednu boš dobil drugo identiteto. Novo ime in priimek boš uporabljal, dokler boš živel pod našo zaščito.«

»Niels,« pomigne mlademu moškemu, ki je pravkar vstopil. »Pokaži mu sobo in skupne prostore, spoznaj ga s skupino.«

»Ti pa,« se obrne k Serafinu, »pridi v ponedeljek k meni, da ti obrazložim, kaj pričakujemo od tebe.«

Niels ga odpelje v skupne prostore, ki razen kuhinje z jedilnico in sanitarij, obsega tudi veliko skupno bivalno sobo. Tam mu predstavi skupino enajstih fantov in moških različnih starosti. Vsak je najboljši na enem področju magije vse od posameznih vrst jasno čutnih zaznav, možnosti različnega vplivanja na materijo, telekineze, kvantne teleportacije informacij, pa do sposobnosti miselnih manipulacij ter nematerialnega vplivanja na psiho ljudi in živali. Pri predstavitvi ni omenil astralnih potovanj, gledanja na daljavo, telepatije in fizičnih teleportacij.

»In ti?« ga vpraša mlajši moški, ki je videti zelo samozavesten.

»Zaenkrat še ne morem povedati, v ponedeljek bom izvedel, zakaj me pravzaprav potrebujejo,« odvrne Serafin.

Malo se še pomenkujejo o življenju v kompleksu, Serafin pa jih posluša. Ugotavlja, da med seboj nimajo ravno pristnih stikov in da tudi med njimi ne bo imel prijateljev.

Niels ga odpelje v sobo in mu pove, da je to njegova zasebna soba za dolgo časa.

Serafina zmrazi, ko spozna, da to pomeni konec svobode, da je to res neke vrste zapor. Te štiri stene bodo odslej njegovo zatočišče.

Pozno zvečer, ko stavba utone v tišino, sede v lotosov položaj in sprošča telo. Prične z mantranjem svoje najljubše mantre in izprazni možgane. Nato se v mislih osredotoči na šamana Guillerma in ga prosi za pomoč. Upa, da bo odgovoril bodisi v mislih bodisi v lucidnih sanjah. Enak obred izvaja sleherni večer, vendar odgovora ni.

V ponedeljek zjutraj se zgласi v kabinetu gospoda Wernerja.

»Dobro jutro, Miha Novak. Izbrali smo ti identiteto pokojnega sošolca, pa tudi sam si jo že uporabil v hostlu v Frankfurtu. Tako je enostavneje.«

Pozorno ga premeri, in ko Serafin ne reagira, nadaljuje: »Za danes smo ti dodelili nalogo gledanja na daljavo. Previden bodi, da tvoje prisotnosti na lokaciji ne zazna kdo od tam prisotnih. Tukaj so natančne koordinate objekta. Zanima nas predvsem, s kakšnimi projekti se ukvarjajo. Če karkoli potrebuješ, samo povej!«

»In ja, pri delu je vedno prisoten eden od varnostnikov. Upam, da te ne bo motilo,« še doda.

Serafin vstopi v raziskovalno sobo številka pet. Prostor je rahlo zatemnjen in zelo skromno opremljen. V središču sobe je miza z zelo udobnim stolom in na njej majhna namizna svetilka. V sobi opazi varnostnika, vendar njegova prisotnost ni moteča. Sede in zavzame položaj za meditacijo. Obžaluje, da nima na voljo kakšnega večjega kristala zvezdastega safira ali modrega sokolovega očesa za

podporo na potovanju, pa seveda nuumita za zaščito duše pred negativnimi entitetami. V primeru njihovega napada bi bil varnostnik popolnoma nekoristen.

V levi dlani stisne obesek, ki ga ima na verižici in ga nikoli ne sname. Vizualizira zemeljsko sfero in koordinate, ki jih je dobil. Znajde se nad močno poraščenim gozdnatim predelom. Daleč naokrog ni sledu o kakršnihkoli objektih. Pomisli, da je to, kar išče morda pod zemljo.

Globoko pod površino zazna veliko temno piramido in se osredotoči na njeno notranjost. Res je votla in v njej so na več nivojih različni raziskovalni prostori. V njih delajo ljudje in nekaj neznanih nezemeljskih bitij. Giblje se iz prostora v prostor in opazuje njihovo delo. Nenadoma zazna neko neprijetno prisotnost in v hipu se spet znajde nad mizo v raziskovalni sobi številka 5. Za trenutek opazuje svoje telo, nato pa na temenu nežno vstopi vanj. Še vedno čvrsto stiska obesek angela. Telo rahlo drgeta in zebe ga.

»Vodo, potem pa pripeljite gospoda Wernerja!«

Serafin se utrujeno zazre v prišleka in mu pomigne, naj pošlje varnostnika ven. »Pojdite ven in počakajte na hodniku,« ga uboga.

Serafin poroča: »Gre za temno piramido, ki je okrog dvesto metrov pod površino. Na stenah so narisani različni simboli, ki so rahlo podobni egipčanskim hieroglifom. Svetijo in žarijo kot luči. Nisem jih mogel dešifrirati, premalo časa je bilo. Morda jih bo znal kdo drug iz skupine.

V piramidi delajo ljudje, ki komunicirajo med seboj v angleškem jeziku, vendar pri vseh to ni njihov materni jezik. Nekateri imajo močan tuji naglas. Tam so prisotna tudi nezemeljska bitja, ki se sporazumevajo telepatsko. Nisem si upal vdreti v njihove misli, že tako so me kmalu zaznali in sem moral takoj stran.«

Nekaj časa je tiho in globoko diha. Še vedno se poskuša umiriti.

»Glede raziskav pa, no, zelo nevarne so. Iz piramide upravljajo vodenje naprav v obliki mrež. Z elektromagnetnimi valovi usmerjeno obstreljujejo ionosfero in povzročajo luknje v njej. Tako vplivajo na vreme na natančno določenih področjih. Ena od posledic je tudi ta, da radarji ne zaznavajo letečih plovil. Videl sem njihovo početje in proučevanje izidov. Ekstremne suše, orkani, poplave, potresi. Zunajzemeljska bitja se zanimajo predvsem za vulkansko dejavnost.«

Serafin je izčrpan. Gospodu Wernerju porine v roke papir, kamor je po spominu narisal nekaj simbolov iz piramide.

»Zdaj pa potrebujem kakšen dan počitka. In med tem mi priskrbite veliko geoametista in velik kristal nuumita.«

Gospodu Wernerju se pokažejo vprašaji v očeh.

Serafin pojasni: »Za zaščito pred negativnimi entitetami.

Ponoči ima lucidne sanje o starem šamanu. V glavi razločno sliši njegov glas: »Bil sem na astralnem potovanju na Severnici. Tam je tako prijetno in zadržal sem se predolgo časa. Iskal si me, verjetno potrebuješ pomoč?«

Serafin mu v mislih na kratko opiše svoj položaj in ga vpraša za nasvet, kako ravnati.

»Izkoristiti te hočejo in pazi, da ti ne podtaknejo kakšnih psihedeličnih substanc. Uničile bi tvoje telo. Tega ne potrebuješ. Dokler bodo zadovoljni s tvojim delom, te bodo pustili pri miru. Imaš neverjetne magijske darove, podobno kot prebivalci Severnice. Svetujem ti, da preizkusiš, ali lahko izvedeš astralno potovanje tudi s telesom. Morda jim lahko na ta način pobegneš. Izogibaj se črni magiji in negativnim entitetam. Poskrbi za zaščito.«

Glas starega šamana postaja vse tišji, njegova podoba zapušča sanje. Serafin olajšano zavzdihne in utone v sproščen spanec.

Zjutraj poišče gospoda Wernerja.

»Novo nalogo imam zate. Do sedaj nismo bili posebej uspešni. Iščemo zaklade iz Salamonovega templja. Med njimi je skrinja zaveze.«

Za trenutek počaka in opazuje Serafinovo reakcijo. Ta je videti povsem umirjen.

Nato nadaljuje: »Kar si ugotovil, je zelo pomembno za vso Evropo. Moramo poskrbeti za našo učinkovitejšo obrambo. Skrinja zaveze je mogočno orožje in vsi jo mrzlično iščejo. Moramo jo najti pred drugimi.«

Vrtajoče strmi v Serafina, dokler ta ne pokima.

»Do sedaj smo ugotovili, da so možne tri lokacije, kjer bi lahko bila. Po tehtnem razmisleku se nam zdi najbolj verjetno, da so zaklad iz Jeruzalema odnesli vitezi templjarji, še preden so jih od tam izgnali. Zadnjega Velikega Mojstra templjarjev so leta 1314 usmrtili. On je po našem mnenju dal skupini preostalih templjarjev navodila, kam naj zaklad skrijejo. No, in tega človeka bi moral izslediti in ugotoviti, kakšna so bila njegova navodila.«

Serafin se zgrozi, vendar mirno odgovori: »Lahko pogledam v preteklost. Mislim, da bi najprej opazoval dogodke njegovega zadnjega dne. Pred smrtjo ljudje navadno odkrijejo svoje skrivnosti. Če ne bom ugotovil ničesar uporabnega, bom moral dlje v preteklost. Nekaj časa bo trajalo.«

»Eh, vidiš, časa nimamo na pretek. Zelo se mudi. Imamo informacije, da je neka sovražna obveščevalna agencija skrinji zaveze že na sledi. Pohiti, kolikor le lahko.«

Serafin se odpravi v raziskovalno sobo številka pet in med hojo razmišlja o skrinji zaveze. Če si jo vsi tako zelo želijo, mora biti res grozljivo orožje s strašnimi posledicami.

Odločno prežene neprijetne misli in vstopi v sobo. Ugotovi, da so mu priskrbeli za človeško višino veliko geodo ametista. Premakne jo tako, da varuje njegov hrbet. Velik kristal nuumita postavi na mizo na svojo desno stran, v levici pa stiska obesek angela. Pripravljen je.

*

Pariz, osemnajsti dan meseca marca, leta Gospodovega 1314

Serafin opazuje množico ljudi, ki dere kot hudournik po tlakovanih ulicah v smeri proti reki Seni. Razlega se grozljivo vpitje: »Coprnik, hudičev pomagač, zažgite ga! Naj ga doleti božja pravica!« Takšne in podobne zmerljivke se odbijajo od kamnitih zverženih hiš, poskakujejo med ljudmi, valjajo med tlakovci, vozovi in z blatom prekritimi konji. Zavonja vonj po človeškem blatu in urinu. Pomika se nad glavami množice, ki drvi proti otoku sredi Sene. Na otoku sta pripravljeni dve grmadi. Množica utihne in naredi prostor konjenikom in jetniškemu vozu. V njem sta zvezana dva človeka, ki nista več podobna človeškim bitjem. Razmesarjena, krvava, z gnojnimi ranami in v strganih in umazanih oblačilih. Med množico ponovno zahrumi: »Coprniki, hudičevi pomagači, božji izdajalci!«

Pa še: »Veliki Mojster, mojster grozodejstev in izdaj!«

Serafin z višine opazuje dogajanje, v mislih stiska obesek angela.

Voz slednjič prispe do grmad. Mučitelji zvlečejo ujetnika iz voza, ju porinejo na grmadi in ju zvežejo k lesenima stebroma.

Moški v duhovniškem oblačilu, Veliki inkvizitor, začne brati obtožbe. Ob vsaki prebrani obtožbi se razlega glasno tuljenje množice: »Zažgite ju, zažgite ju!«

Serafina preplavi sočutje. Približa se starejšemu obtožencu in nežno vstopi v njegove misli. Pred njim se odvijajo podobe dogodkov iz otroštva in mladosti. Sreča. Prve bojevniške izkušnje, sprejem v Templjarski viteški red, boji v Sveti deželi in posvetitev v Velikega Mojstra templjarjev. Še vedno sreča in ponos. Dobrota. Pred njegovimi očmi drvijo podobe iz življenja junaka in viteza. Potem aretacija in dolga leta mučenja. Priznanja dogodkov, ki se niso nikoli zgodili, in slednjič preklic priznanj. Obsodba zanj in njegovega pomočnika – grmada.

Serafin mu z vso nežnostjo, ki jo premore, odvzame bolečine in poboža njegovo dušo. Prišepne: »Vse bo v redu, zdaj greš domov.«

Starcu se sprostijo zakrčene mišice, zravnajo poteze na obrazu in v očeh zasije upanje.

Inkvizitor mu maha s križem pred usti, naj ga poljubi in prosi za milost.

Tedaj se starec zravna, dolgi sivi lasje mu divje zaplapolajo. Z mogočnim glasom zakliče in izreče prekletstvo: »Naj Bog poravnava krivico in dokaže našo nedolžnost!«

Goreča bakla se približa vznožju grmade in ta se vname. Nad prizoriščem se vije vonj po zažganem človeškem mesu. Množica še vedno vpije, a Serafina že dolgo ni več tam.

*

Bruselj, drugi teden maja 2030

Gospod Werner ga nestrpno pričakuje. Serafin mu samo pokima: »Jutri bom poročal. Moram urediti vtise in se spočiti. Veliko dela je še pred menoj in ne bi se rad zlomil. Časa je ravno prav.«

Gospod Werner odvrne: »Lahko ti pomagamo, če potrebuješ spodbudo.«

Serafin odkima: »Zaenkrat je ne potrebujem, le um se mora malo umiriti.«

Dovolijo mu oditi.

Prebudi se sredi noči v svoji sobi. Čas je. Napiše sporočilo za gospoda Wernerja in ga pusti na nočni omarici. Priloži listič s svojim imenom.

Udobno se namesti v položaju za meditacijo. Prežene vse misli, kot bi odgnal moteče oblake. In odide na pot.

Škotsko nižavje. Hitro se približuje kapelici v bližini Edinburgha. Nekaj sodobnih raziskovalcev jo povezuje s templjarji, čeprav je bila sezidana več kot stoletje po uradni razpustitvi viteškega reda. A nekateri so morda preganjanje in razpustitev reda preživeli in vgradili skrivnosti v kapelo. Rosslyn. Kapelica je zaklenjena, a vseeno vstopi. Notranjost kapele ga kliče.

Nezemeljsko lepe oblike so vklesane v kamen. Zamrznjene v času. Pripovedujejo osupljive zgodbe, se pretvarjajo v prelestne zvoke. Serafin posluša glasbo, ki jo igrajo oblike. Čuti, kako celice njegovega telesa postajajo vse lažje in lažje. Zapuščajo prostor, kjer je bil ujetnik nekaj dolgih dni. Njegovo telo je povsem lahko, eterično. Telo in zavest se združita, preplavi ga občutek svobode. Guillermo je imel prav. Zave se, da lahko odide kamorkoli. Skupaj s telesom. V katerikoli kraj, v katerikoli čas, v katerokoli dimenzijo, na katerokoli zvezdo. Tudi Severnico.

*

Bruselj, jutro po Serafinovem odhodu.

Gospod Werner nori: »Kako ga ni? Mora biti! Varnostniki niso ničesar slišali.

Vrata so zaklenjena z notranje strani, okna so zapahnjena. Saj ni mogel kar izpuhteti! Iščite, dokler ga ne najdete!«

Niels vstopi v kabinet in mu previdno izroči listek papirja: »Tole je pustil na omarici.«

Gospod Werner vzame prepognjen papir z zapisanim njegovim imenom: »Če berete to sporočilo, imam očitno tudi dar teleportacije. Ne jezite se in ne iščite me! Nekoč bi lahko tudi ljudje imeli magijske darove.«

P. s.: »Skrinja zaveze obstaja. Človeškim očem je nevidna in zaščiten je z mantrami, ki jih poznajo le sveta bitja. Pokazala se bo ob koncu civilizacije.«

Gospod Werner zdaj ve, da bi bilo vsako iskanje zaman. Nemočno škripa z zobmi. Tolaži ga le misel, da tudi drugi ne morejo za ubežnikom. In da tudi drugi ne bodo našli skrinje zaveze.

Niels mu poda še en listič: »Tudi ta je bil na omarici.«

Gospod Werner ga vzame in strmi v zapisane črke: SERAFIN. Črke trepečejo in zažarijo v zlati barvi. Zaslišita nebeško lepo glasbo, nato pa listič zagori. Za njim ostane le drobna sled prahu.

Bojan Ekselenski (Slovenija)

Magijska gimnazija Lubliana: Dejanje Volje

Actus voluntatis condensatur et dissipatur.

(Dejanje volje se zgosti in razprši.)

Minute mučne tišine so se iztekle v obtožujoče šviganje od mame Helene do dedija Jožefa. Ela je osredotočeno zrla predse. V mislih je vročično predelovala mamine besede. Oba sta čakala na njen odziv. Končno je sestavila vprašanje:

»Kako je spomin na brata izginil in se zdaj vrnil? Zakaj šele zdaj? Še včeraj nisem niti slutila, da sem imela brata? Kako je umrl in kje je pokopan? Ne vem, kako, a zdaj ga nekako čutim,« je zasanjano dodala, »kot nekakšen odmev. *Echo per infinitum nihilum*. Tega ne znam opisati z besedami.« Pomikala je oči od mame do dedija in nazaj. Mati je skomignila z rameni in trpko odvrnila:

»Boš ti?«

Dedi je prikimal in se ob olajšanem maminem vzdihu posvetil vnukinji:

»Delni spomin nanj se je vrnil zaradi magijskega gena XY. Njegovo izginotje je v zvezi z življenjem,« je pogoltnil slino in iskal primerne besede. »Povezanim ravno s tem genom. Ne smej se in komentarje o tem prihrani za kakšno zabavnejšo priliko.« Spomnil se je Petrove reakcije ob novici, da je nosilec magijskega gena.

Ela je skočila na noge:

»Komentarjev naj se vzdržim?« ju je rezala z vročičnim pogledom. »Najbrž je tudi moj nesrečni brat postavil vprašanje,« in razširila zenice. »O kakšnem genu govoriš?«

Dedi je mračno dvignil glas:

»Vsakdo ob takšni novici postavi tudi kakšno neumno vprašanje. Magijski gen se prenaša izključno po materini strani. Njegov edini znani fenomen je sposobnost potovanja v vzporedno vesolje, vzporedno Zemljo, ki se tam imenuje Adamija. Za to priliko je to dovolj.«

Ela je skočila na noge, skoraj prevrnila stol, besno zakorakala proti oknu in molče zrla na pusto ulico. Mati je hotela nekaj reči, a jo je dedi prijel za roko, in oprezno zašepetal:

»Pusti jo. Vsi smo bili v njeni koži in vemo.«

Sunkovito se je obrnila in znova oba prerezala s srepim pogledom:

»Kaj vesta o tem, kako mi je? Pojma nimata! Niti najmanjšega pojma! Čebulita o nekem genu XY. Sredi noči sem se zbudila in v spominih se je pojavil Peter

Lomnik, brat Elice Lomnik. Kaj, če je odgovor zelo preprost? Zelo psihiatričen!«

Dedi jo je poskušal pomiriti:

»Tu ni nobene psihiatrične zadeve, gre le za posebnost, ki se tiče tudi naše družine.«

»Naše družine?« je znova izbruhnila. »Naše družine? Kako to, da sem se po dveh letih spomnila na izginulega brata? Se to dogaja normalnim družinam? **Ne!** Zakaj se ne spomnim osmrtnice?« in vrže prednjo izpisek črne kronike izpred dveh let. »Vsak normalni človek ne pozabi brata! Družina je najtrdnjši steber spomina!« in zaključila v latinščini, kar je še njo presenetilo. »*Gravis non obli-viscitur!*«

»Zdaj pa me poslušaj!« je Jožef dvignil glas. Ela je hotela še nekaj reči, a ji je neka sila zaprla usta. Odločila se je, da se ne bo upirala, čeprav si je želela, saj je vendar najstnica in normalnim najstnikom je upor odraslim v krvi.

»Adamija skrbi, da ostaja anonimna in s tem vse v zvezi z njo. To je dobro za Adamijo in za ta svet.«

Ela je premagala silo, ki ji je zaprla usta:

»Torej sem v nekakšnem *noritis* vojnika!«

Mati se je nasmehnila:

»Te besede je uporabil tudi Peter, ko je izvedel za svojo posebnost.«

»Posebnost? To, kar mi poskušata dopovedati, sodi za posebne zaprte zidove,« in s prstom pokaže v smeri Vojnika, »in ne na odprto ulico. Omenila sta, da gre za mojo srednješolsko prihodnost, a zdaj blebetata o nekakšnem magijskem genu, vrnitvi spomina na izginulega brata in psihiatričnem oddelku Vojnika z imenom Adamija. Zresnita se, saj je izmišljevanje svetov v domeni nas, otrok in ne odraslih, ki bi morali ostati na tej strani resnosti! Samo v filmu je lahko Doroteja padla v magični svet in Harry Potter je literarni lik, ki je zapeljal v drugi svet skozi peron, oštevilčen z ulomkom,« in kljubovalno dvignila brado. »Torej?« Njeno telo je objel za običajni svet nevidni biserni preliv z buhtečimi slepečimi plameni.

Dedi je prikrl zgroženost ob nezavednem izbruhu Eline moči in se kislo nasmehnil:

»Do polnoči, ko se noč čarovnic prevesi v Vse svete, se moraš odločiti za eno od obeh možnosti. To storijo vsi s tem genom. Lahko se s posebnim obredom, **Dejanjem Volje**, odločiš za pot v Adamijo. Tam te čaka magijska gimnazija, pravzaprav **Magijska gimnazija Lubliana**. Po izvedbi obreda ni več poti nazaj,« in po latinsko zaključil. »*Iter suum finem invenit.*«

Ela je nagrbančila čelo:

»In druga?«

Dedi je dopolnil misel:

»Obreda ne izvedeš in ostaneš tukaj. Na Adamijo boš pozabila trenutek po

polnoči in nanjo se boš spomnila na dan, ko moraš pravico do izbire prenesti na svojega otroka, če bo seveda deležen magijskega gena. Tu ni samoumevnosti.«

Ela se je zarežala:

»Po poletnem ali zimskem času?«

Dedi je ostal resen:

»Polnoč je polnoč.«

Eli se je zatresel glas in zapičila je vročični pogled v mamine nenavadno spojne oči:

»Od kdaj veš vse to?«

Mati ji je tiho odvrnila:

»Spomin na Adamijo in navodilo za obred sta se mi začasno povrnila danes opolnoči, ko je v tvoj in moj spomin vskočil Peter. Njegova usoda je povezana z Adamijo. Naloga matere, mene, nosilke gena je, da svojega otroka, torej tebe, naučim obreda. Ko bo nastopila polnoč na Vse svete, bova obe pozabili in svet se bo vrtel naprej. Tudi Peter bo znova izpuhtel v pozabi. On sodi v Adamijo in ne sem.«

Vmešal se je še dedi in zaupljivo podkrepil Helenine besede:

»Imam te za pametno punco, zato si življenja ne boš pokvarila z obredom in se odpovedala tukajšnjemu obetu uspeha. V odbojki si se, najmlajša od vseh, z garanjem prebila v državno reprezentanco in s svojimi ocenami lahko izbiraš gimnazijo. Nihče ti ne bo onemogočil vsega tega, kar rada počneš in ne boš se odpovedala množici prijateljic. Stranski učinki magijskega gena so med drugim marljivost, vztrajnost in v tvojem primeru ljubkost. Narava sama z obetom tukajšnjega uspeha odganja ljudi od Adamije, ki za nas ni prijazna pravljica dežela,« in je mračno zaključil. »Pravzaprav je zelo krut kraj.«

»Čakaj no! Upočasnita konje! Omenjata nekakšen obred. Če ga izvedem, sledi vpis v čirula, čarula gimnazijo. Je tako? Zakaj bi se morala v primeru vpisa nanjo vsemu odpovedati?«

»Boš ti?« je mati nagovorila dedija, ki je prikimal:

»Kakor hitro vstopiš v Adamijo, se bo tukajšnji svet spremenil in selektivno priredil spomine vseh, ki te poznajo. Tvoje življenje se bo povezalo z Adamijo in tukajšnje socialno življenje se bo temu samo od sebe prilagodilo, pravzaprav bo sprhnelo v pozabi. Pot magije te pelje po svoji poti, ki izključi vse iz tega sveta, razen družine.«

Ela se je začela glasno krohotati:

»Se poslušata?« in solze smeha so ji navlažile oči. »Blebečeta o nekakšnem obredu, drugem svetu in rečeh, ki sodijo za zidovis noritis vojnikus.«

Dedi je dvignil glas:

»Preden nas čisto odnese od bistva tega pogovora, naj ti razložim, kaj te čaka v

naslednjem mesecu!« in je s kretnjo prekinil željo po ugovarjanju. »Naloga matere je, da te nauči obreda. Od tebe je odvisna izvedba opolnoči na Vse svete. Seveda si pametna punca in si ne boš uničila življenja. Takrat bo mati za vekomaj pozabila na Adamijo.«

»Kaj pa ti?« mu je skočila v besedo.

»Veš, da sem odsoten dolge tedne in tudi mesece. Zavedanje o Adamiji ti je tudi razkrilo mojo vpetost v tamkajšnji svet, konkretno v Sveto rimsko cesarstvo, kamor smo geografsko vezani. Povezan sem z Adamijo, zato imam ves čas bister spomin na oba svetova. Ne more se mi zgoditi, da bi tu omenjal Adamijo. Efekt jesodskega praga je popoln. Ko si enkrat vpet v Adamijo, si za vekomaj njen del. A pot do tega je naporna in posejana s krutimi dogodki. Najprej se z Dejanjem Volje odločiš za magijsko gimnazijo in potem moraš, kar je izredno zahtevno in tudi izčrpavajoče, to gimnazijo tudi opraviti. Vseh pet letnikov, vsak letnik v svojem letu. Tam ni ponavljanj in ni popravev.«

»Kako ni ponavljanj? Povsod so ponavljanja in popravci.«

»Za dijake iz našega sveta ni popravev ali ponavljanj. Če tam padeš, te vrnejo sem in potoneš na družbeno dno. Redki v najhujši greznici družbenega dna dočakajo svoj trideseti rojstni dan. In verjemi mi, tamkajšnja gimnazija stori vse, da se odkriža čim več dijakov in dijakinj iz našega sveta. Tam ni posebnih potreb, vključevanja ranljivih skupin in podobnega. Zato sem dejal, da gre za krut svet, ki te ne mara in te želi izločiti kot kužno bolezen. Ravno zato obreda v svoje dobro ne boš izvedla, kot ga ne izvede večina. Nihče ne želi tveganja, da uspešno življenje konča na družbenem dnu.«

Ela ju je nekaj trenutkov prebadala in odvrnila:

»Zakaj mi ga potem ponujata, če sta prepričana, da ga ne bom izvedla? Sta tudi Petra tako podjebavala?«

Dedija je že precej nažirala naveličanost z debato:

»Ta ponudba ni najina želja, temveč dolžnost, ki doleti vse starše otrok s tem genom. Razen mene in Petra se nihče v družini ni odločil za Adamijo. Nikomur ni na kraj pameti padla odpoved tukajšnjemu uspešnemu življenju. Pomisli na svoja strica! Oba sta pomembna v svojem poslu,« in se spogledal s Heleno, ki se je kislo nasmehnila. »Tudi mama je uspešna. Ni hotela pustiti za sabo, kar je gradila. Mene je moja mama Jožefa opozorila na vnuka, pa takrat še nisem poznal babi Hedvike. Pri Petru sem dočakal neke vrste neuspeha. Z odvrčanjem nisem uspel in zdaj smo tu,« in pogled mu je padel na izpis osmrtnice. »Prav si začutila glede njega. Umrl je samo za tukajšnji svet, kot še trije sodrugi zaradi incidenta v Adamiji. Vsi so živi, a zagotovo nihče noče njihovih vlog. Letos se moraš odločiti in naj ti predočim kruta dejstva.« Zajel je sapo. »Od cele generacije kaskaderjev, ki se navkljub vsemu odločijo za Adamijo, torej okoli šestdeset na letnik samo iz

Slovenije, jih običajno konča do pet do največ osem. Izračunaj si statistično verjetnost neuspeha. Obstaja še ena statistika. Ljudje z magijskim genom, ki ostanejo tukaj, v devetih od desetih primerov postanejo pomembni in znani, vrhunski v tem, kar počnejo. Pomisli!«

Ela se je namuznila:

»Zanimiva dilema. Imam dve možnosti. Je tako?« ju je strogo ošinila. Jožefa je presunil biserni sijaj, ki se je še okrepil. Oba sta prikimala. Veselo je nadaljevala:

»Ena možnost je, da vstopim v igro zmagovalne ekipe, ki vodi 2:0 in v tretjem setu ji do zmage manjka le še ena točka. Skratka, popolni uspeh, še preden sem zanj karkoli storila.«

Oba sta znova prikimala:

»Nekako tako. Popolna zmaga v dosegu roke. To je tvoja usoda.«

»To je scenarij, če se odpovem Adamiji. Vstopim v igro in mogoče zapečatim usodo nasprotnika, verjetno pa ne. Vsekakor moj vstop v igro ne bo šel v anale ženske odbojke. Lažja pot do cilja je tvoja logika, tvoj odnos do življenja,« se zazre v mamin pričakujoči pogled, »in stricev Jerneja, Silva in še koga iz familije. Zgrabitelj cilj na dosegu roke. Zakaj ne? *Easy way!*«

Oba sta se znova strinjala in mati je zaupljivo dodala:

»Tako postaneš del zmagovalne ekipe. S tem ni nič narobe. Svet obožuje zmagovalce, a na poražence hitro pozabi.«

Ela je nagrbančila čelo:

»To bi želela vidva! Vstop v igro na strani ekipe, ki je tik pred zmago, ni noben izziv. Z mojim vstopom v igro se ne bi nič spremenilo in vsekakor izid tekme ne bi bil odvisen od mojih veščin. A do članstva v zmagovalni ekipi je še ena pot. Težja! Izziv je drugje!« se je zarežala.

Mama Helena in dedi Jožef sta se spomnila na Petrov dogovor. Ela je hladno pribila:

»Izziv je vstop v igro na strani ekipe, ki je tik pred porazom in s svojo veščino prinesem preobrat. To je resnični izziv! Ob takšni zmagi je moj prispevek odločilen.«

Mati je zardela:

»Podobno je razmišljal tudi Peter.«

»Seveda je,« je veselo odvrnila, »saj je moj brat. Zavedal se je, da je preobrat od poraza do zmage v njegovih rokah samo v primeru, če vstopi v igro ekipe, ki izgublja. Podobno razmišljam tudi jaz. Spirala zagotovljenih uspehov je uspavanja za um, njegova počasna smrt.«

Dedi je zmajeval z glavo:

»Ne vem, če lahko Petrovo usodo štejem kot zmaga. Izbrisan iz tega sveta, a v drugem ga lovijo vsi, ki kaj pomenijo v Sveto rimskem cesarstvu. Podobna usoda

je doletela njegove prijatelje, ki so, če sem prav obveščen, gostje suženjske kolonije blizu našega Poreča. Samo drobna napaka in Adamija te kruto kaznuje in za vekomaj zaznamuje. Magijska gimnazija ni filmska šola. Čim prej pozabi, kar si videla v filmih o Harryju Potterju, saj se tamkajšnje šolanje običajno ne zaključi s *happy endom*. Magijska gimnazija je krut boj v tujem svetu, ki te ne mara in naredi vse, da te vrne nazaj in potunka na družbeno dno.«

»A ti si uspel. Ti si dokaz, da so preobrati na tekmi mogoči. Ne zanima me odlika na naši gimnaziji, temveč odlika na magijski. Odločena sem,« je veselo dodala. »Naredila bom Dejanje Volje in se borila za ekipo, ki jo od poraza loči le še ena pika,« in ledeno pribila, »in ji prinesla zmago!«

Dedi je začutil nenavadno čiste fluide.

*

Ela se je v maminem spremstvu odpravila do železniške postaje. S karto v roki je pomislila na najbolj znano čarovniško šolo in parno lokomotivo, ki je odpeljala s perona ulomka. Vse zabavne analogije je predelala in se veselo nasmihala. Tu ni ulomkov tam, kjer so nepotrebni.

Najbolj ji je ostalo v spominu dedijevo modrovanje:

»V Adamiji za letenje in drugo premikanje ne uporabljajo metel ali podobnih gospodinjstkih pripomočkov, temveč imajo sredstva javnega in zasebnega prevoza. Tudi na ptice, ki raznašajo pošto, kar pozabi. Še poštni golobi so samo folklor-na eksotika. Adamija ima učinkovito poštno službo, ki jo izvaja koncesionar.«

Podučila se je o *jesodskem pragu* in še mnogih drugih rečeh. Ves čas je spraševala. Celo prvo poglavje Crowleyjeve knjige Liber AL vel Legis se je naučila na pamet. Dedi ji je dal nekatere dragocene napotke:

»Sprva boš dobila vtis, da gre za običajno gimnazijo. A to je le videz, ki vara in veliko večino prevara. Tam je družba prežeta z magijo in religijo. To sta temelja tamkajšnjega sveta. Oboje je prepleteno in pozabi na ateizem ali kakšne tuje versko-duhovne sisteme. Od prvega dne razmišljaj magijsko, kot sem te ves čas učil. Vključi se v pouk socializacije pri profesorici Zidarjevi, ker boš tam dobila najbolj dragocene napotke, kako v Adamiji sploh preživeti, kaj šele živeti. Najhujši pritisk bodo izvajali v drugem polletju. Takrat imajo odprto kratko okno, ki te vrne v naš svet brez hujših posledic, a mnogi ne vedo, kdaj odnehati. Profesor-ski zbor bo imel samo eno nalogo,« in je mračno zaključil. »Čim več gostov iz tega sveta vrniti nazaj. Pomagajo jim tudi domači novčki. Srečala se boš z vsemi vrstami rasizma in ksenofobije. Zavračaj jih z nasmehom! Peter je to hitro doumel in mogoče je bil pri tem še preveč uspešen. A ne pozabi,« ji je predočil še zadnji napotek. »Prijel se te bo pekoči pečat Petra Lomnika, saj si Elica Lomnik. Priimek ni bokal vode.«

V mesecih do odločilnega dne ji je dedi dal kup knjig o okultnem in mistič-

nem, ki jih je s slastjo prebiral. To jo je od nekdaj privlačilo. Večkrat je zaznala, da se izogiba nekaterim vprašanjem ali pa jo je zvito preusmerjal na čisto druge stvari. Pokazal ji je nekaj osnovnih vaj, ki so se našle tudi v tukajšnji literaturi, a je živi prikaz nekaj čisto drugega. Pasti se lažje izogoneš, če zanjo veš.

Sesedla se je v sedež. Obvezno leskovo palico je položila na prostor za prtljago. Oprezala je, če je še kdo na poti v adamijsko Lubliano. Vlak je počasi potegnil. Še zadnjič je skozi okno pomahala mami. Vsaj do adamijske verzije krompirjevih počitnic, *Feriae Omnium Sanctorum*, se je poslovila od domačega sveta.

Kako bo potekalo vračanje? Prekinila je razmišljanje o tem.

Nasproti je sedla deklica s hidžabom in odložila kovček poleg njene palice:

»Torej imava isto pot,« jo je ogovorila, ko je videla leskovo palico. »Študij?«

Zožila je pogled in se sprostila:

»Ja, seveda. Gimnazija v Ljubljani,« z zavedanjem, da ne more govoriti o Adamiji. Deklica je dvignila pogled do palice in se namuznila:

»Samo ena gimnazija v Lubliani zahteva leskovo palico.«

Ela se je zdrznila. Deklica je zaupljivo dodala:

»Ne bojte se, obe potujeva na isto gimnazijo.«

Ela je že hotela izgovoriti magijska, a jo je deklica spretno prehitela:

»Verjetno ima še kdo isti cilj. Šola je precej selektivna. Letos vas je precej malo. Z vsemi zahtevnejšimi gimnazijami je tako.«

Prisedel je visok temnolasec:

»Je prosto?«

Obe sta prikimali in ga odmislili. Nadaljevali sta svoj pogovor. Deklica se je predstavila:

»Ker se bova na šoli mogoče srečali, jaz sem Amira.«

Ela je odvrnila:

»Elica, okrajšava od Elizabeta, tako me je podučil stric. Za vse sem Ela. Tako mi je najbolj všeč.«

Amira je zožila pogled:

»Poznala sem fanta z mlajšo sestro Elo.«

Eli so se zasvetile oči, a ni mogla izgovoriti »Peter«. Le prikimala je in Amira je takoj vedela.

Fant je nekaj časa ležerno poslušal, potem pa se vključil v pogovor:

»Upam, da nisem nadležen. V šolo? Danes je za srednje šole prvi dan.«

Obe sta prikimali.

»Faks se začne šele oktobra. Po osnovni sem hotel na gimnazijo. Pač pričakanje mame in atija, gimnazijskih prfoksov. V sedmem, osmem in zlasti devetem razredu sem švical za ocene in trepetal, da bi se lahko vpisal na želeno gimnazijo.

Pravzaprav želeno za moja tastara,« je prhnil in nadaljeval s svojo zgodbo. »Ko sem zaključeval osmi razred, so za vpis zahtevali 170 točk. Potem je prišel čas vpisa in bil sem daleč od tistih točk, a sem imel srečo. Tisto leto zaradi premalo vpisanih sploh niso imeli omejitve. Pomislita,« se mu je obraz razpotegnil. »Moji vrstniki, tudi tisti z več točkami, so se vpisovali na papirju lažje srednje šole. Ugotovili so, da lahko pridejo do mature tudi na manj zajeban način, kot je garbanje na eni težjih splošnih gimnazij. Ob vpisu na fakulteto smo se nekateri znova srečali. Štiri leta težje gimnazije so mi dala nekaj prednosti na maturi, ki je za vse enaka. A ne vem, če bi danes še enkrat šel skozi isto. Vama se vidi, da verjetno gresta na gimnazijo. Bežigrad, Polje?«

Ela in Amira sta se spogledali in Ela je tiho odvrnila:

»Nič od tega. Šentvid ...«

Fant je zavil z očmi:

»Ta je še bolj pasja od običajnih. Kaj pa ti?« je iskal Amirine temne oči.

»Meni se vidi, da ne sodim na Šentviško,« je odvrnila tiho in fant je vidno zar-del.

Vlak je zapeljal v tunel in ostali sta sami ...

Cvetka Vidmar (Slovenija)

Moja draga

Barva bele kave me ponese v cono zavedanja. Ujeta je na jutranjem nebu, ne v skodelici. Zgoščeno, peskano nebo bi lahko rezal. Le debela samočistilna, antibakterijska in neprebojna stekla me ločijo od realnosti. Nebeška modrina in beli puhasti oblaki so le še fikcija. Misli spustim z vajeti in vzpostavim ravnovesje med lepim in grdim, dobrim in slabim, svetlobo in temo, preteklostjo in sedanjostjo.

Predrami me otroški jok. Moja mala sreča in velika skrb me opomni, da je tu. Žena dela, na porodniškem sem pa jaz. Opravlja dobro vrednoteno, odgovorno in zelo zahtevno delo. Jaz kot programer le rudarim.

Ker jok ne poneha, sprožim postopek. Iz otroške sobe se pripelje lična zibka. Okrogloličen obrazek je zaradi joka popačen. Nežno mu obrišem solze, ob njegovem vznjožu vzamem zeleno stekleničko in ga podojim. Ni povsem zadovoljen, še zmeraj joka. Ti šment. Seveda, plenička je mokra, da teče iz nje. Gleda me s prelepimi smaragdnimi očmi in steguje ročice proti meni. Le kdo bi se temu lahko uprl? Moja žena, ona zanesljivo. Vzamem ga v naročje, položim na označeno točko in aktiviram previjalno mizo. V trenutku je previt, oblečen in zadovoljen. Komaj slabe tri mesece ga imam, pa mi kar uspeva. Odkar je Evion tu, je moje življenje dobilo smisel. Z ženo ga povezuje le firma, kjer sem ju izbral.

Vse dobre stvari so tri. Tako pravi mama, čeprav ima že sedem partnerjev v kaseti duš. Zadnji osmi, še čaka v tekočem dušiku. Babica ima skrb z iskanjem nadomestnih delov, ker želi le najboljše. Zadovoljna je s samonosilnimi kolki, vzmetenimi koleni na senzorje in vretenci, natisnjenimi iz njenih lastnih matičnih celic. Z iskrico v očeh in nasmehom mladenke rada obuja spomine. Večkrat še pomisli na evre, ki so jih uporabljale med seboj gospodarsko in politično sprte države starega sveta Evrope. Kriptovalute so jih potisnile na monetarno smetišče zgodovine.

Babica in mama sledita novim trendom. Včasih potrebujeta malo vzpodbude in pomoči. Mama tako pogosto menja svoj videz, da ji tehnologija večkrat zablokira, ker ne prepozna njenega obraza. Kljub temu trmasto vztraja na prepoznavi, čeprav z izdihanim zrakom tega problema ne bi imela. Z babico živita skupaj in razmišljata, da bi dali oživiti katerega od svojih bivših. Vse dni sedita ob 4D plazmi z vonjavnimi kartušami. Neizmerno uživata ob nadaljevankah Utrinki iz davnine, kjer zadiši po rožicah, drevju, začimbah, pečenki, praženem krompirju in orehovi potici. S polnimi pljuči vdihujeta morski zrak, vonjata cvetje, zrele sadeže in še kaj. Premoreta prav vse kartuše z različnimi odtenki vonjav, več sto jih imata.

Sam prisegam na izboljšano 4D tehnologijo domačega kina s prostorskim zvokom ter vrhunskimi avdiofilskimi užitki, ki vonjave že avtomatsko vključujejo. Kadar vklopim breztežnost, poletim skozi galaksijo naravnost v vesolje. Z vgrajenim tiskalnikom si lahko natisnem vse neposredno s predvajanih programov. Priznam, včasih malo pretiravam. Celo nadstropje sem že zatrpal s priljubljenimi liki, tehniko in predmeti za osebno veselje. Sem v celoti samooskrben.

Medtem, ko Evion spi v mojem naročju, se z laserjem spustim v podklet. Mi mogrede aktiviram vrtenje gornje etaže za 180 stopinj, da bo zvečer iz sobe užitkov in pridobitkov neposreden razgled na Park novih dosežkov v Silicijevem vele mestu. V vrsti podzemnih boksov izberem vozilo XBZ7, programirano za vožnjo po vseh podlagah. Brž, ko prepozna mojo silhueto, se mi pripelje naproti, vklopijo se vsi moduli. Potrdim relacijo 5. Mehko gnezdece sprejme otroka, sedež mene in že drviva po izbrani poti. Za direkten pogled v nebo se vklopi varovalni skafander, kajti smeti iz vesolja padajo pogosteje kot dež. Nikoli ne veš, kaj in kdaj te bo zadelo.

Evion še miruje, zato bom rudaril, zapečatiti moram še nekaj transakcij in jih prenesti na kripto banko. Na komandni plošči aktiviram parno čiščenje hiše z razkuževanjem in reciklažo rabljenega perila. Izberem vonj Jupitra, da bo moja draga zadovoljna. Natakнем si virtualna očala in rudarim. Vmes naročim kosilo za dva.

Modri alarm na displeju. Le kaj bo tokrat prinesel? Izoblikuje se silhueta moje drage. Maha in krili, kot da ji je izpadel čip. Njeni plehki zlogi s kovinskim zvenom naznanijo motnje v komunikaciji.

»Dragi, že od jutra brezuspešno vzpostavljam zvezo s teboj! Zgleda, da ima hadronski trkalnik motnje, zopet proizvaja premalo kinetične energije. Če Japonci kmalu ne zaženejo novega, bo frka! Ta v Cernu se sesuva!«

»Pretiravaš draga! Ti in tvoja metafizika! Samo malo digitalnega šuma je! Hvala, da si mi omenila trkalnik! Nujno moram prevzeti naročeno nevidno zlato.«

»Ne pretiravam dragi, imam zanesljive podatke. Ne bi rada strašila, ampak z nastankom mikro lukenj si pridelujemo ogromno črno luknjo! Samo vprašanje časa je, kdaj nas posrka vase!«

»Zemlja je res že precej iz tirnice, ampak nama to ne bo več škodilo!« ji ugovarjam.

»Zakaj si tako prepričan?«

»Ker sledim portalu Zemlja v vesolju in vsem novim trendom. Oprosti, Evion je buden, danes je zelo nemiren. Kaj si pravzaprav želela draga?«

»Nič posebnega, le opomniti na najino obletnico. Da slučajno ne pozabiš, ko si tako zelo zemeljski!«

»Ne skrbi, vse je pod nadzorom! Ob 15:15 te čakava v kapsuli Kozmologije!

Presenečenje imam zate! Rad te imam.«

Displej posrka mojo nimfo, mehko gnezdece pa mi v naročje potisne otroka. Tokrat potrebujem pomoč. Izbiram: hrana, duda, napenjanje, previjanje, pitje, vročina, bolezen... Utripati začne signal na rumeni steklenički. Seveda, že dva dni mu nisem dal piti! Uredim pitje po skrajšanem postopku s pomočjo nastavka, da lahko nemoteno delam. Vozilo tiho vijuga med virtualnimi stezami neba, v gosti gmoti solarnih vozil, vsemirskih plovil, dronov in kometov vsemogočih oblik, barv in velikosti. Sin že z zanimanjem zaznava svetlobne sledi plovil in igro odsevov na kovinskih krilih medtem, ko nadzorujem let.

Po levi me prehiteva orjaški pajek, po desni lebdeča cigara, nad menoj se drenjajo pisani nadzvočni insekti, tam spodaj švigajo podzemne puščice.

Nebo pred menoj se nenadoma napolni z mehkim, modrikastim sijem. Iz svetlobnega oblaka se pojavi Alma Karlin, kovček je njeno vozilo. Hkrati je starinski in visoko tehnološki, svetleč z zapletenimi hologrfskimi vzorci. Gleda proti mestu spodaj, ki ga že zdavnaj več ni, a se razteza kot plast preteklosti, stapljajoča se z nenavadnimi arhitekturnimi strukturami prihodnosti. Za hip me pogleda in z nasmehom razpre kovček kot interaktivni zemljevid. V njem utripajo spomini njenih potovanj, poti, ki jih je prehodila, ljudi, ki jih je srečevala, jezikov, ki jih je govorila.

Kovček se nežno zavrti, kot mreža svetlobe poveže preteklost Celja s plovili v zraku. Odda holografsko podobo Celjskega gradu, ki se dviga iz megle, obdan je s svetlobnimi trakovi, ki prepletajo preteklost in prihodnost v eni sami sliki. Tako neresnično in fascinantno je, da sem tu, sredi Almine zgodbe in njene preteklosti. Le izbranci imajo čast to podoživeti.

Kovček nenadoma poskoči in izgine v oblaku, ki spominja na mrežo svetlobnih mostov. Pod njimi ostaja mesto preteklosti, sedanosti in prihodnosti, zrcaljeno v vsakem nasmehu, nevidni sapici vetra, odmevu starih ulic in njenih zgodb. Prizor brez primerjave.

Posamični zvočni signali me opozarjajo na vmesne, brezkontaktne vsakdanje opravke. To mi omogoča mikročip v podkožju leve roke. Moj drugi, prvega sem dal odstraniti zaradi sistemske napake. Misli mi odtavajo v svet Evrope in njeno usodo. Po trku asteroida 2024 JO25 v Zemljo, je Jadransko morje zaradi motenj v magnetnem polju, gravitaciji in orbiti izginilo. Nanj spominja le še globoko, posušeno korito s fosili. Signal me opozori, da je do cilja le še 5 minut. Čas se neverjetno hitro odšteva. Sin zadovoljno spi, ko prispem v Kozmologijo sreče. Zakupljena loža zazna prihod in samodejno dvigne vhodno loputo. Vzamem otroka, vozilo se neslišno umakne v posodobitev. Udobno se namestim. Tudi žena je že v pristajanju. Opazujem njeno brhko postavo in elegantne kretnje ob izstopu. Brezhibno urejena platinasta lepota, nikoli bolna in zmeraj polna energije. Njena

vitka stopala v srebrnih čevljih z visoko peto drobijo korake proti meni. Čakam na njen seksi, nadzemeljsko nežen, kovinsko obarvan glas.

»Lepo, da si že tu! Lačna sem.«

Z Evionom v naročju jo poljubim na hladna lica in sedeži nas brž namestijo za mizo.

»Poglej draga, hrana je prispela!«

Lebdeči dron sproži roko z ovalnim pladnjem. Ko opravi transakcijo s čipom v moji roki, odloži na mizo dobrote. Spusti še rdečo vrtnico na zlati skrinjici, se zahvali, pomaha v pozdrav in odleti.

Zadetek v polno, moja draga je vzhičena! Neučakano vzame vrtnico in jo poduha:

»Mmmmm, moja najljubša, z vonjem po Marsu!«

»Da draga, ti si moj Mars, moja sreča, moj zaklad. Poglej v skrinjico, majhna pozornost ob najini obletnici!«

Ko privzdigne pokrov, se aktivira holografski prikaz načrtovanega potovanja na Rdeči planet. Vzame ji dih. Medtem, ko z odprtimi usti posluša in gleda v predstavitev bližnje avanture, razdelim hrano. Na lične rdeče pladenjčke dam kapsule v različnih odtenkih, velikosti in oblik.

»Draga, za danes sem izbral vse okuse v rdečem. Upam, da ti bodo všeč. Dober tek!«

Vrhunec romantike prekine jok Eviona. Presneto, sedaj ni pravi čas za to! Bliiskovito ga dam na OFF.

»Hvala dragi, zelo se veselim tega potovanja. Že dolgo me neka neznanska sila vleče na Mars. Morda so tam moje korenine, moji predniki in tam ostaneva za zmeraj. Pa menda ja ne misliš vzeti zraven tega svojega bitja?«

»Seveda ne, pustil ga bom pri mami. Samo ti in jaz, jaz, ti, Mars in ljubezen!«

»Rada te imam, moram pa ti povedati ...« utihne in ne dokonča stavka. Ne more ga končati. S poljubom ji zaprem usta in jo priklopim na polnjenje. Končno imam čas samo zase.

Majda Arhnauer Subašič (Slovenija)

Srebrna sled

Ilinka, mlada zgodovinarica v Pokrajinskem muzeju Celje, je sedela med listinami, ki so jih pripravljali za razstavo o srednjeveških mojstrih kovanja. Med njimi je naletela tudi na pergament, ki ga je njena babica nekoč omenila v svojih pripovedih o vlaških mojstrih - tistih, ki so znali »vezati srebro«. Z otožno mislijo se je spomnila nanjo. Kako rada je prisluhnila njenim skrivnostnim pripovedim, ki pa jih je bila pripravljena deliti le redko.

»Čim manj besedi o stvareh, ki imajo moč, da je ne izrabijo ljudje s slabimi nameni. Bo že prišel pravi čas, ko boš izvedela, kar bo potrebno,« je Mira, katere pravo ime je bilo Miruna, zaključila marsikateri pogovor.

Nenadoma je skozi polodprto okno hušknil sunek vetra in sam od sebe razvil pergament na mizi. Črnilo je zažarelo v blede modrini. Presenečena je zrla vanj. Je to morda posledica soja lune, ki je že priplavala na večerno nebo? Razlaga se ji ni zdela prepričljiva.

Opazila je, da so se posamezne črke in nato besede začele spreminjati in se preoblikovale v zapis: »Ko se senca vrne, se srebro prebudi.«

»Ne ... to ni mogoče,« se je prepričevala. Takrat je v kotu pisarne nekaj zaškr-talo. Kovinska tehtnica, namenjena za prikaz na razstavi, se je premaknila. Ilinka je začutila, kako ji po hrbtu teče mrzel pot. Odhitela je v arhivski depo. Tam je našla staro mapo z oznako VLH-CEL-138. Vlaški zapisi iz 15. stoletja. Odprla jo je.

Na prvem listu je bil narisana simbol: krog, razdeljen na tri dele, v sredini pa majhna kovinska spirala. S težavo je razbrala napis v mešanici stare nemščine in popačene latinščine:

»Če se spirala premakne, se vrne tisti, ki je bil vezan pod Celjem.«

»Vezan? Kdo vendar?« je polglasno spregovorila, čeprav v prostoru ni bilo nikogar.

Takrat je zaslišala glas za seboj: »Ne kdo, temveč kaj.«

*

Ima prisluhe? Se ji sanja? Ji je včeraj kdo kaj nasul v pijačo in je napoj začel delovati šele zdaj? S strahom se je počasi obrnila. Med vrati je uzrla visoko moško postavo, oblečeno v temno oblačilo, ki je spominjalo na vlaško nošo, a je bilo prepleteno z drobnimi kovinskimi nitmi, za katere se je zdelo, da se premikajo kot žive.

»Kdo ste?« se je iz nje izvil prestrašeni krik.

»Tisti, ki je čakal,« je mirno odvrnil. »Tisti, ki so ga Celjski grofje zaklenili, ker so se bali, da bo srebro spregovorilo.«

Stopil je bližje. Kovinske niti na njegovem rokavu so se zavrtele kot majhni magnetni delci.

»Moje ime je Mirče. Bil sem mojster vezanja srebra. Vlaški mojster. Zadnji.«

»Vezanja?« je kot odmev ponovila Ilinka.

Dvignil je roko. Droben kovinski prah, ki je ležal na polici, se je dvignil v zrak in se začel zbirati v majhno kroglo. Ta se je vrtela, spreminjala obliko, nato pa se razpršila v bleščeč prah.

»Srebro ima spomin.« je pojasnil in čez čas dodal: »In Celje ima dolg spomin.«

»Zakaj ste tukaj?« je med množico vprašanj, ki so se ji podila po glavi, izustila Ilinka.

»Ker se je prebudil starodavni urok.«

Tisti hip si je zaželela, da se tudi sama prebudi in sna. A kaj, kot to niso bile sanje! Človek pred njo je bil iz mesa in krvi, lahko je otipala rob mize, ob katerem je stala in čutila bolečino, ko se je namenoma ugriznila v ustnico.

Zrak v majhnem prostoru je postajal vse bolj nasičen. Težji. V njem je zaznala kovinski pridih.

Kot bi bral njene misli, je izjavil: »To je srebrni dih. Ko se senca premakne, se srebro odzove.«

»Katera senca?« jo je zanimalo.

»Senca Srebrnega duha. Tistega, ki so ga grofje zaklenili. Nekaj, kar ni smelo nikoli več videti svetlobe.«

Strah v Ilinki je počasi popuščal in nadomestilo ga je zanimanje za nenavadno dogajanje.

Mirče je zaznal, da se je sprostila in je pripravljena prisluhniti zgodbi.

»V začetku 15. stoletja so Celjski grofje želeli priti do orožja, ki bi jih naredilo nepremagljive. Do njih je prišel glas o nas, vlaških mojstrih, ki smo bili večji marsičesa, o čemer se večini ljudi ni niti sanjalo. Znali smo vezati kovine. Ne le kovati, temveč v kovino vnašati spomin in tega tudi prebujati.«

»Spomin?«

»Vsaka kovina, še posebej srebro in zlato, ima v sebi nevidno jedro. Danes bi temu rekli energija. Če jo prebudiš, lahko ustvariš celo nekaj, kar ni ne živo ne mrtvo. A Celjski grofje so želeli preveč. Ustvarili smo jim Srebrnega duha. Bitje, ki je znalo poslušati ukaze, a je hkrati imelo svojo voljo. In zavest. Ko je spoznalo, da je suženj, je poskušalo pobegniti.«

»In grofje ...?«

»Zaklenili so ga v najbolj odročen del grajske kleti, nas pa izgnali. Kaj se je zgodilo z rodbino le nekaj let zatem, ti je znano. Danes ni več sledu o Celjskih grofih, njihova kri se je posušila, mi pa smo po stoletjih še vedno prisotni, le svoje

skrivnosti bolj skrbno varujemo,« je Mirče z rahlim nasmehom dokončal pripoved.

»Dovolj bo za danes. Zate verjetno še preveč. Moraš urediti misli. Vedi tudi, da najino srečanje in vsi predhodni dogodki niso naključje. Slika je širša, kot si jo predstavljaš v tem trenutku. Tudi bolj pisana. Je kot nedokončan mozaik, ki je potrpežljivo čakal, da nekdo poišče in vstavi vanj manjkajoče koščke. Morda katerega od njih najdeš v notranjosti grajskega stolpa.«

Po teh besedah se je skrivnostni mož razblinil. Šele zdaj je Ilinka začutila utrujenost. Ura je bila že pozna, ko je s polno glavo misli stopala proti domu. Se ji je le zdelo, da ji bleda svetloba lune, ki jo je spremljala, želi nekaj povedati?

Naslednji dan jo je že zjutraj neka sila neustavljivo gnala proti grajskemu stolpu. Ko je stopila v notranjost, je začutila neznano vibracijo. Kot oddaljen utrip, ki se je dotikal tudi nje in ji segal v drobovje. V nosu je zopet začutila jedek vonj po kovini.

Zajel jo je strah, hotela je že oditi, a se je pred njo nenadoma pojavil skrivnostni mož. Tokrat jo je njegova prisotnost pomirila. Celo razveselila se ga je. Ob njem je začutila varnost in zavezništvo.

»Srebrni duh se prebujajo,« jo je pozdravil s slovesnim nasmeškom.

»Zakaj prav zdaj?«

»Ker si odprla pergament.«

»Jaz?« je zajecljala. »Ampak jaz ... nisem ...«

»Pergament izbere tistega, ki ima v sebi sled,« je odvrnil Mirče. »Povzela si jo po svoji babici, ki je imela znanja stare vlaške magije. In ona po svoji babici. Vsako drugo pokolenje je izbrano, da jih lahko sprejme. V teh prostorih so zelo redka.«

Ilinka je začutila, da imajo njegove besede težo. Spomnila se je babičinih namigov o tem, da se ji bodo nekoč, ko bo napočil čas, odprla nova vrata. Zdaj je razumela, kaj ji je hotela povedati.

»Ne... to ne more biti res,« je izrekla kot v obrambi, čeprav je v sebi že sprejela spoznanje, ki jo je našlo.

»Je,« je kot odmev zaslišala Mirčetove besede. »Zato te kliče Srebrni duh.«

Tedaj je v središču stolpa zamolklo počilo. Iz tal se je dvignila svetleča kovinska masa in se oblikovala v človeško silhueto, a brez obraza.

»Prišla si,« je zadonel kovinski glas.

Ilinka se je prestrašeno stisnila k zidu in zajecljala: »Zakaj ... zakaj me kličeš?«

»Ker si tista, ki lahko razveže vez,« je zarezalo v njenih ušesih. »Tisti, ki me je zaklenil, je mrtev. Enako tudi tisti, ki me je zavezal.«

»Kaj se zgodi, če te razvežem?« je vprašala še vedno v strahu.

Duh je za trenutek utihnil.

»Svet se bo spremenil.«

»Ilinka, ne,« jo je svarilo nekaj v njej. »Če razvežeš vez, bo duh svoboden. In nihče ne ve, kaj bo storil.«

»Bil je suženj,« je ugovarjala. »Grofje so ga zaklenili.«

»Bil je orožje,« je vztrajal notranji glas. »Orožje brez nadzora.«

Duh je dvignil kovinsko roko.

»Ne želim uničenja,« je izjavil, kot bi zaslišal njen notranji boj. »Želim le spomin.«

»Spomin?« je vprašala Ilinka.

»Želim vedeti, zakaj so me ustvarili. In zakaj so me izdali.«

Hotela je stopiti k Mirčetu, a ni ga bilo več. Spet se je razblinil. S težo odločitve je ostala popolnoma sama. Razdvojena v svoji nemoči je dolgo oklevala. Nato je stopila k duhu. Začutila je hlad. In hkrati toploto. Po nekem notranjem vzgibu je obotavljajoče položila roko na majhno kovinsko spiralo, ki se je nahajala na njegovem prsnem delu. Dolgo se ni zgodilo nič, nato pa je naenkrat zaznala premik. Od pričakovanja ji je srce začelo močneje biti. Trajalo je še nekaj časa, da se je spirala začela vrteti. Sprva počasi in neenakomerno, kasneje pa vse hitreje. Hkrati je ustvarjala svetlobo, ki je postajala vse gostejša. Izgledalo je, da se zrak strjuje v srebrno meglico, ki je slednjič napolnila celoten prostor. Ilinko je zajela panika. Ničesar ni mogla videti niti otipati, a čutila je, da se nekaj dogaja. Nekaj, kar je presegalo meje njenega razumevanja.

Ko se je megla razblinila, duh ni bil več v kovinski opravi. Stal je pred njo kot človek. Nekoliko nenavaden, z blede svetlečimi očmi, a vendarle bitje kot ona sama.

Uspelo mi je, je pomislila z olajšanjem. Razvezala sem vez. Enostavno sem vedela, kaj mi je storiti. Kot bi me nekdo vodil ali pa bi to znanje imela od nekdaj v sebi.

»Osvobodila si me. Mi dala spomin. In voljo,« je spregovorilo bitje. Njegove ustnice so se ukrivile v rahel nasmešek. Se ji je le zdelo, ali pa je v njegovem pogledu zaznala nekaj, čemur bi lahko rekli hvaležnost?

»Kaj boš zdaj?« je vprašala.

Bitje je pomišljalo in slednjič odgovorilo: »Postal bom varuh. Ne orožje. Ne senca. Varuh mesta, ki je nekoč pripadalo tistim, ki so me onemogočili.«

Stopil je proti izhodu iz stolpa. Čeprav je bil v človeški obliki, je izgledalo, kot da med hojo lebdi nekoliko nad tlemi. Ilinka je zrla za njim. Vedela je, da je opravila pomembno delo, ki ji je bilo očitno usojeno. Še nekaj dni nazaj si tudi v sanjah ne bi predstavljala kaj takega.

Ko se je spuščala proti mestu, je začutila, da le to utripa nekako drugače. V zraku je zaznala nežno svežino. Obrazi ljudi so bili mehkejši, sproščeni, kot bi se jih dotaknila nevidna roka, ki je razbremenila njihove skrbi. Napotila se je proti Savinji. Površina reke se je lesketala, kot bi se po njej razlival kovinski odsev.

Duh srebra je končno svoboden in očitno se je to odražalo tudi v mestu. Prešnilo jo je, da njeno Celje varuje še kakšno globoko zakopano skrivnost, ki ji bo dano, da se razkrije. Slutila je, da se bodo prebudile skrite sile, o katerih je včasih slišala šepetati. Nekaj, kar je starejše od Duha srebra, grofov, celo od magije vlaških mojstrov.

Morda bi ji duh starega vlaškega mojstra Mirčeta lahko razkril kaj več? Ko bi le znala najti stik z njim. A očitno je bila njena naloga opravljena in ponovno se je posvetila pripravi razstave o srednjeveških mojstrih kovanja. Mnogo pisnih in snovnih materialov je morala še urediti.

»Srebrna mati,« je nekdo zašepetal tik ob njenem ušesu. Zdrznila se je in ozrla naokoli. Nikogar ni bilo videti. Je slišala prav? Se ji je le zdelo? Ali pa se ji morda meša? Lahko pa je le utrujenost, saj so bili zadnji tedni res naporni.

Ko je pozno zvečer, sedeč v spokoju svojega vrta, ponovno zaslišala glas, ki je ponovil enake besede, se ji je srce skoraj ustavilo. Tokrat se je iz mraka izluščila podoba, ki ji je bila že poznana. Mirče! Hkrati sta jo preplavila strah in radovednost. Iztegnila je roko proti njem, da bi se ga dotaknila, a je segla v prazno. Za hip je pozabila, da ima ob sebi duha in ne živega človeka.

»Srebrna mati - kdo je to?« je hitro vprašala, da ne bi ostala brez odgovora.

»To je najstarejša vlaška zgodba. Govori o bitju, ki je znalo prebujati srebro brez meja. O bitju, ki je poučevalo prve mojstre. O bitju, ki je lahko tudi nevarno.«

»Zakaj je nevarno?«

»Ker ne pozna meja. Ne dobrega niti slabega. Pozna le srebro.«

»In zdaj se vrača,« je pomenljivo dodal čez čas.

Iz smeri Starega piskra je prišel globok, kovinski zvok. Kot udarec ogromnega kladiiva. Zemlja je rahlo zadrhtela.

»To je ona. Srebrna mati se prebuja. Veliko moč ima. Lahko premika stavbe in mostove, preusmerja struge rek. A sebi ne more pomagati.«

»Zakaj zdaj?« je zanimalo Ilinko.

»Ker si razvezala vez. Ko se razveže ena, se sprostijo druge.«

»Moramo jo ustaviti. Ti namreč. Edino ti zmoreš.«

»Ampak jaz ne znam ...«

»Znaš. Ker imaš sled. Vlaško kri. Ko bo nastopil čas, boš vedela, kaj ti je stori-ti.«

Komaj je izgovoril do konca, že so zadrhtela tla. Zaslišalo se je ječanje starih zidov in škripanje omar ter oddaljeno bobnenje. Obstala je kot vkopana. To ne

more biti naključje. Očitno gre zares.

»Kaj lahko naredim?« je še vedno z grozo v očeh vprašala Mirčeta.

»Samo sledi mi v podzemne rove, kjer jo bova našla.«

Čeprav nekoliko tesnoba, se je brez besed napotila za duhom. Začudila se je, ko jo je vodil na obrobje mesta, kjer naj ne bi bilo nobenega rova. Približno traso je namreč dobro poznala. Kot bi uganil njene misli, ji je pojasnil:

»Celjsko podzemlje skriva mnogo več, kot je uradno znanega. Vhodov je več in le redki vedo za vse rove, ki jih skriva. Razvejani labirint se razteza na različnih nivojih in še dolgo bo trajalo, preden bodo odkriti. Izbranci, ki se znajdejo v njih, o tem molčijo. Sami v sebi čutijo, da mora biti tako. Tudi ti ne boš izjema.«

Le pokimala je. Vdihnila je opojen vonj, ki ga je nenaden sunek vetra razširil iz bližnjega vrtička, nato pa se ni spomnila ničesar več. Naenkrat se je znašla v temačni dvorani, v katere središču je obsijano s sojem srebrne svetlobe zagledala žensko bitje, ki jo je očitno že pričakovalo. Ko je strahoma stopila proti njem, sta jo namesto oči bitja spremljali dve svetleči spirali.

»Prišla si. Končno,« se je po dvorani razlil glas bitja. V njem je zaznala olajšanje in pričakovanje.

Ilinka je natančno vedela, kaj mora storiti. Tiho, brez najmanjšega oklevanja, je ponovila dejanje, ki ga je izvedla že pri Srebrnem duhu. Oplazila jo je misel, kako je mogoče, da jo ta sposobnost najde vedno, ko jo potrebuje, čeprav je v običajnih trenutkih ne zna pojasniti.

Srebrna mati je zdaj stala pred njo v povsem človeški podobi.

»Čudno je, po tolikem času spet čutiti srce, pravo in utripajoče. Ni več le hladna srebrna kepa, ki ne zna ločiti med dobrim in zlom,« se je blago nasmehnila in se prijela za prsi. Nekaj ganljivega je bilo v njeni kretnji.

»Hvala, ker si me odklenila. In pregnala Hermanov urok. Prav on je bil tisti, ki je prvi poskusil vezati srebro, a je imel premalo znanja in moči. Hotel je moč, ki bi presegla človeško. Zgodbo o vlaških mojstrih že poznaš. Sama sem bila ena tistih, ki je hotela ostati v mestu tudi po izgonu, a me je v svojem srdcu uročil in zaklenil globoko pod zemljo. Ni slutil, da je urok zagrnul tudi njegov rod. Že z vnukom Ulrichom, ki so ga zahrbtno umorili blizu krajev, kjer je doma vlaška magija, je njegova moč dokončno ugasnila.«

»Nekaj mi pravi, da Hermanov duh še vedno blodi naokoli in išče način, da se vrne,« je zamišljeno spregovorila Ilinka.

»Da, tudi on te kliče. In išče svoje telo. Kot senca stika po temačnih koticah. Marsikdo se je že srečal z njim, a o tem ni želel spregovoriti, ker bi mu nihče ne verjel. Lahko bi se celo znašel v posebni ustanovi, saj večini ljudi še ni dano, da bi znali pogledati dlje od trenutno znane resničnosti. Tudi ti se boš srečala z njim. Kdaj in kako se še ne ve. A ne boj se. Ti znaš in zmoreš. V tebi je sled. Kri, ki v sebi nosi poslanstvo.«

Besede Srebrne matere so zvenele kot obveza. Ilinka je počasi prikimala. Tiha gesta je izražala zaobljubo, da bo izpolnila vse, kar ji je naloženo.

Spet se je znašla ob cvetočem vrtu. Sama, brez Srebrnega duha. Tudi o Srebrni materi ni bilo ne duha ne sluha. Je bila res v skrivni dvorani, kjer je osvobodila še eno ukleto dušo? Ozirala se je naokoli, a nikjer ni našla najmanjše sledi, ki bi razkrivala vhod v podzemne rove. Toda le kaj jo je napotilo, da je zašla v to predmestje, kamor običajno ne zahaja? Begajočih misli se je napotila proti domu. Spet je pomislila na utrujenost. Ali pa bi morala celo razmisliti o svojem duševnem zdravju? Mimogrede je segla v žep in v njem zatipala nekaj okroglega, podobno staremu novčiču. Ko je pobliže pogledala predmet, je ugotovila, da gre za amulet s pentagramom. Le od kod naj bi se ji prikradel v žep? Dar Srebrne matere? Vsekakor se je tu znašel z namenom, da jo varuje.

Priprave na bližajočo se razstavo so jo vse bolj zaposlovale. Vse manj misli je posvečala nenavadnim dogodkom, v katere je bila vpeta v zadnjem času. Svoj mir je rada poiskala v stolni cerkvi Svetega Danijela, kamor je tudi sicer rada zahajala na koncerte. Najbolj jo je navduševala srednjeveška glasba. Čas po večerni maši, ko so ljudje že odhajali, je bil kot nalašč za tih pogovor s Stvarnikom. Že dvakrat se ji je zdelo, da jo nekdo opazuje, čeprav ni bilo videti nikogar. Ob tem je čutila prav neprijeten hlad in tesnobo. Odločila se je, da vsaj nekaj časa ne bo več prihajala, a tisti hip se je pred njo pojavila moška silhueta. Zmedeno se je ozirala naokoli, senca pa je dobivala telo, obraz in poteze. Po brazgotini na levem licu je v njej prepoznala podobo Henrika Celjskega.

Torej je prišel čas, da se srečam tudi z njim, jo je prešinilo. Stala sta si nasproti, dokler ni spregovoril:

»Ti ... ti si tista, ki je razvezala vez,« je slednjič izjavil z glasom, v katerem je bilo čutiti mešanico oholosti in jeze.

»Da, jaz sem tista,« je samozavestno odvrnila Ilinka. Ob sebi je vedno nosila amulet s pentagramom, iz katerega je črpala moč, saj je čutila, da ji nudi zaščito.

»... in poskrbela bom tudi, da ti najdeš pot v svetlobo. Po vseh teh stoletjih bi bil že čas.«

»Nočem svetlobe, temveč svoje telo. In nekdanjo moč, oblast, grad, svoje mesto in vsa ozemlja, ki mi pripadajo,« se ji je odločno zoperstavil.

»Prepozno. Tvoj čas je minil. Rod izumrl. Po zaslugi tvojega pohlepa. Uničil si življenje lastnemu sinu in s svojo maščevalnostjo v smrt poslal svojega vnuka. Pregnal vlaške mojstre, jih zvezal in zaklenil. S tem si uročil tudi sebe in svoje rodbino. Srebro namreč ne pozablja. Ima večni spomin. Zna in zmore pa odpuščati.«

Dolga tišina. In dvojici oči, ki zreta druga v drugo kot pred bojem nož na nož. Hermanov pogled je sprva trd, izzivalen, a naposled povesi oči. Ne zaradi strahu niti zaradi sramu. Zdi se, kot da se mu je v tisti tišini odvrtelo kolo zgodovine

svojega rodu. Zavedel se je svojih dejanj in njihovih posledic. Ramena so mu rahlo upadla, kot da je priznal poraz. Besede niso bile potrebne. Oba sta vedela, kaj sledi.

Ilinka skoraj ni prepoznala svojega mrmrajočega glasu, ki je v enakomernem ritmu prihajal iz njenih ust:

»Iz teme si prišel, v svetlobo se vrni. Senca prekletstva naj izgine. Kar je bilo zvezano, naj se razveže. Kar se je izgubilo, naj se najde. Herman, duh med svetovi, pot je odprta.«

Ponovila je drugič. Tretjič. In pojavila se je šibka svetloba, ki je našla pot do telesa, katero se je že pogrezalo vase. Vsak njen utrip je odnesel del njegovega obličja: najprej obraz, nato roke, zatem celotno silhueto. Slednjič je ostal le še plamen, ki se je tanjšal, dokler ni postal kot nit. Dvignil se je, še enkrat utripnil, kot bi se dokončno poslovil, nato pa se je razblinil v temi.

Pomirjena, da je še ena duša našla mir, je tiho zaprla cerkvena vrata in se kmalu znašla na živahni ulici. Tokrat je že vedela, da je bilo njeno doživljanje resnično. Pomislila je, kako prepleteni so svetovi našega bivanja. Hvaležna je bila za spoznanje, da ji je dano videti, česar večini še ni.

Tik preden je zvečer utonila v sen, jo je rahlo pobožala topla dlan. Spomin nanjo je segal daleč v otroštvo. Babica! Bala se je odpreti oči, da se privid ne bi razblinil, a se ni mogla premagati. Kako si je želela še enkrat videti njen obraz in slišati njen glas!

»Deklica moja,« je mehko zazvenelo v Ilinkinih ušesih.

»Babica!« je skoraj zavriskala.

»Veliko poslanstvo si opravila. Zaupala sem vate in v kri, ki se pretaka po tvojih žilah ter nosi spomin prednikov. Ko bo čas, boš sled prenesla svojim potomkam. Vnukinji, ne hčeri. Znanje, ki ga boš še rabila, te bo našlo samo, tako kot doslej. Čuvaj ga kot zaklad, ki se lahko razkrije le tistemu, ki ga je vreden. Moč magije ne izhaja iz človeka, temveč je starejša od njega. Ni je ustvaril, dana mu je v uporabo kot orodje. Je govorica, ki se je tisočletja zrcalila v vodi, vetru, zemlji, srebru in tudi v krvi, mesu in kosteh prednikov.«

»Vedno bolj razumem, da magija ni čarovnija, temveč način povezovanja. Komunikacija, bi rekli danes,« je nadaljevala Ilinka.

»Prav razumeš. In tu ima posebno mesto tudi srebro. Kovina, ki so jo stari vlaški mojstri slavili kot varuha prehodov. Odpirala je pot dušam, razvezovala vezi, čistila sence. To, kar sodobna znanost šele odkriva, smo mi vedeli že davno prej.«

Ko je tonila v sen, je začutila, da se nad njo razpira tančica, mehka kot pramen mesečine. Iz nje je prihajal babičin šepet:

»Deklica moja, svetloba te je izbrala. Postala si njen glas in spomin.«

Matic Smerdu (Slovenija)

Celjski potočki magije

Vrli Celjan počasi stopa po široki celjski promenadi mimo razkošnega celjskega hotela Evropa. Blatne škornje ima, ker prihaja z dela na njivi blizu Celja, ali recimo raje, z velikega vrta onkraj železne ceste.

Res mu je nerodno. Tako lepi živahno rdeči škorenjci, a zdaj tako otožno rumeno rjavi od blata. Le kako naj odstrani vse to blato, pa na skrivaj, da vrli meščani ne opazijo?

Stopa tako naprej. Počasi ga prične obhajati čuden mehko božajoč občutek. Predvsem njegove noge. A ne upa si pogledati dol. Prav zdajle, kot da vsi mimoioči strmijo v njegove noge. Ali pa si to samo domišlja. Ko bi le vedel. A že samo od te mislice je zardel tako ljubko, da so bila njegova lička take barve kot njegovi škorenjci. Kadar so praznje očiščeni, seve. A kot da to ni dovolj, je sedaj zaslišal pritajen smeh, kako valovi skozi gručo ljudi prav sredi promenade.

Silna teža sramu mu je potegnila pogled dol v tla. In kaj je uzrl tam spodaj? Bleščeče praznje očiščene škorenjce. V navihanih sončnih žarkih so se svetili navihano rdeče, ko novi.

Od osuplosti je kar obstal in povsem pozabil na firbce povsod okoli. Kako je to mogoče? Samo strmел je v bleščečo rdečino in pamet se mu je rahlo zaskočila.

»Ah, gotovo bo magija. Kaj pa drugega?« je vzdihnil in nazadnje stopil naprej. Vprašati mora župana Celja, če bo utegnil, seveda če bo župan sploh imel čas. Župan tako mogočnega knežjega mesta je pač hudo zaposlen.

Stopil je tako fantastični fant v rdečih škorenjcih odločno naprej.

Čez čas je fant spet upočasnil in nazadnje obstal. Plašno se je oziral naokoli. Prav res je imel občutek, kot da so se še pred nekaj trenutki smejali njegovim blatnim škornjem. A to je zdaj minilo. Nihče več se ne zmeni zanj. »Vsaj to,« je vzdihnil.

»Kam pa zdaj?«, se je tiho vprašal. K županu seveda. A kje stanuje župan? Še kar naprej mora. Kar daleč je še. Najbrž. Kdo ve. Še nikoli ni bil pri županu na magistratu. Zdaj bi moral odločno stopiti naprej. A kar ne more se odločiti. Zato kar stoji in strmi v hiše na obeh straneh ulice. Te bi morale zdaj urno brzeti mimo, če bi le dovoljšne stopal.

A hiše, kot da se jim nikamor ne mudi. No ja, saj hišam se itak nikoli nikamor ne mudi. Stojijo pač na svojih mestih, kjer so jih ljudje postavili.

Tedaj je spet začutil čudne valove v podplatih. Če so to sploh valovi. Kot da vsa ulica rahlo valovi. Je mar pijan? Ne, nikakor, saj ni spil še sploh nič alkoholnega danes. Kaj pa potem dela tale vrsta hiš na desni? Kot da se narahlo drega-

jo med seboj, kot da si nekaj šepetajo, kot da druga drugo nalahno porivajo v levo.

»Ah, domišljam si,« je vzdihnil.

A ne. Cela vrsta častitljivih mestnih hiš, kot da se počasi pomika levo. Prav res, cela ulica naenkrat drsi levo mimo njega. Ozrl se je še na levo. Tudi tu takisto. Cela kolona hiš, je počasi kot tovorni vlak zapeljala mimo njega nazaj.

Ne, nima prividov. Cela ulica pod njegovimi podplati drsi nazaj. Sprva počasi, nato pa vedno hitreje.

»Kaj hudiča se dogaja!« je hotel vzklikniti, a se je k sreči še pravočasno zadržal. Kaj pa bi si mislili ljudje? Da je nor, morda. A saj odgovor bi bil enak kot prej. Magija, seveda, kaj pa drugega.

Ah, ja, k županu mora, da ga povpraša, kako naj se obnaša v Celju, da bo prav. Zaradi magije seve.

Pelje ga tako tale navihana cesta kar naprej. Naravnost naprej. Je ulica res tako ravna, ali pa so se vsi ovinki zravnali, fantastičnemu fantu na čast, pa da bi imela cesta manj dela, ker ji ni treba ovinkariti okrog ovinkov. Tako je nazadnje fant prišel vse do mogočne bele palače, do mestne hiše seveda. Cesta ga je tu odložila tik pred mogočnimi dvokrilnimi vrati in odšla naprej po svojih opravkih. Vsaj fant je imel v tem hipu tak občutek.

A hip je že zdrvel proč in tako je zdaj stal pred vrati in tuhtal, kaj naj naredi. Odpreti vrata in vstopiti, kajpak, kaj pa drugega. Torej je stopil še majhen korakec naprejšek in skorajda pogumno pritisnil na kljuko. Kljuka se ni zganila. Kot bi bila prilepljena na svoj položaj. Ali pa bi moral vstopajoči povedati kako skrivno besedo, ki odklepa vrata. Kdo bi vedel, katera je prava.

»K županu bi rad,« je rekel s tihim sramežljivim glasom. »Prosim.«

V ključavnici je šklocnilo in vrata so se pričela odpirati.

»Seveda, čarobne besede,« je vzkliknil olajšano. »Torej je res magija.«

Vrata so se povsem odprla, a na oni strani je uzrl samo temnorjavo temačnost. Kot da ta počasi valovi. Kot da od njega nekaj pričakuje. »Kaj pa lahko tema pričakuje od mene?« se je tiho vprašal.

Po nekaj silno dolgih trenutkih obotavljivosti je zato vprašal sramežljivo: »Je župan Celja doma? So zdaj uradne ure? Morda za ljubke prosilce?« je še dodal po trenutnem navdihu.

Stal je pred vrati in čakal na čudež morda. Še sam ni vedel. Ko je že dolgo čakal, vsaj po svojem lastnem občutku sodeč, je po trenutnem vzgibu izgovoril besede: »Mi lahko pričarate županovo ljubko urico, hočem reči uradno urico,« se je brž popravil.

»Ljubko bi rad, ha ha ha,« je tiho zazvenelo menda prav iz vrat. Nato se je vse okoli njega zavrtinčilo in zavalovilo v neprepoznaven ples barv in nazadnje

izginilo. Vse oblike so se razpršile v čuden ples rjavih do črnih valov. Temačen val ga je vsrkal vase in odnesel nekam daleč, silno daleč, ali pa, hm, morda čisto blizu. Kdo bi vedel.

Ko se je spet zavedel svoje okolice, je stal pred ljubko nežno rožnato opleskanimi vrati. »Saj si hotel ljubko, kajne,« je tiho zazvenelo iz vrat, nato pa so se vrata odprla in brž je vstopil, da si ne premislijo.

Prišel je v veliko predsobo, vso v belem. Nekaj plitvih a velikih omar je zavzemalo domala vse stene. Le za veliko zrcalo je še ostalo prostora sredi stene. Fant je stopil pred zrcalo in se zamišljeno zastrmel vanj. Tako veliko je bilo to zrcalo, da se je videl vsega od sedaj bleščeče rdeče sijočih škorenjcev na nogah, do kuštravih rahlo kodrastih las neke čudne nedoločljive barve nekje med rjavo in črno na glavi. Strmel je predvsem v svoje lase, ki so mu sedajle segali ravno do vratu. Tiho je vzdihnil. Ko bi imel vsaj lepše lase. Za obisk pri županu namreč. Pa tudi pozneje, najraje kar za zmeraj.

Ogledalo se je narahlo iskriilo, da se je zdelo, kot da se navihano smehlja. Če se zrcala sploh lahko smehljajo. Ni važno. Fant bi rad bolj veselo barvo las. Najraje zlato, z zlatimi prameni. Pa dolgi naj bodo. »Ja, tako,« je vzkliknil sam pri sebi, »dolge zlate lase kot sončni žarki, prosim.«

Prosim, je čarobna beseda. Ko jo je izgovoril, se je v njegovi duši zavrtinčilo in zavalovilo. Kot bi skozi njegovo dušo zapihal navihan veter. Vse zrcalo pa je zažarelo v tako bleščečem zlatem siju, da je moral zamižati.

Ko se je sij umiril, da je lahko spet previdno odprl očke, pa je samo zijal. Kuštravi rjavo črni kodri do ramen so skrivnostno izginili. Namesto njih se je zdaj po njegovi glavi in po hrbtu navzdol usipal tako osupljivo zlat slap tako gostih las, da mu je postalo kar nerodno. »Saj si sploh ne bom upal na cesto med ljudi, zdaj, ko sem tako lep,« je vzdihnil.

»Kaj torej porečeš na tole,« se je zasmejal drobni dekliški glasek iz zrcala. »Kar svoje oči poglej. Tega si nisi zaželel, a tole dobiš, tako rekoč brezplačno za povrh. No, saj je itak vse brezplačno,« je žuborel divji dekliški smeh iz zrcala. »Svoje oči poglej. Vidiš kaj?« ga je izzival glas.

Fant je res bolje pogledal in ostrmel. Njegove oči, prej tako pusto temnorjave barve, vsaj njemu samemu so se take zdele, so zdaj kar sijale v živahni modrovi-jolični barvi. Zares, lahko bi se zaljubil v svoje lastne oči.

»Oh,« je rekel. Nič drugega mu ni prišlo na misel. Vse besede, kot da so v paniki pobegnile in se skrile za omare in omarice.

Vse telo med škornji in glavo pa je čudno valovilo, kot da zrcalo čaka na nadaljnje ukaze. Kakšna barva naj bo tu vmes, se je tiho vprašal. Nič pravega mu ni padlo na pamet, pa je kar bleknil: »Belo naj bo vse vmes, dokler se ne domislim kake prave barve.«

Zrcalo kot da se je zasmejalo in nenadoma se je zavedel, da je oblečen v bleščeče bele hlače iz osupljivo mehkega žameta in prav tak pullover s kapuco. Tako osupljivo mehak je bil pod božajočimi prsti, da bi ga kar božal. A prav tedaj so se odprla vrata na oni strani in skoznje je pomolil glavo sam župan Celja osebno. Kar noter, na vrstici si, zlati fant, ga je ogovoril župan tako hitro, da fant niti zardeti ni mogel v zadregi, že je osupel opazoval sam sebe, kako junaško stopa čez prag v županovo pisarno.

Fant se je olajšano sesedel v razkošno velik in silno mehak fotelj lešnikovo rjave barve. Župan je sedel v enak fotelj na oni strani okrogle lešnikovo rjave čajne mizice. Smehljivo tiho se je zastrmel v fanta.

Nekaj minut sta tako skupaj molčala.

»No, kakšne tegobe so te pripeljale v urad župana mesta Celje?« ga je naposled vprašal.

Fant je otrpnil. Kaj zaboga naj odgovori na to? Saj malo prej je še čisto jasno vedel, kaj bo vprašal župana. Ali po njegovem mestu morda straši magija? A zdajle, ko je tu sedel, se mu je zazdelo to vprašanje tako trapasto, če ne celo nespodobno, da si ga kar ni upal izreči. Pa je kar molčal.

»No, no, nič hudega,« se je smehljajl župan. »Saj se nič ne mudi. Privoščiva si skodelico čaja, prav?«

Fant je samo pokimal.

Tiho sta sedela in stvari okoli njiju, kot da niso povsem resnične. Ali pa je bilo tako samo zato, ker je fanta preplavljala taka silna zadrega. Tiho neopazno sta se na mizici znašli dve ljubki kitajski čajni skodelici iz ljubko belega porcelana, poslikanega z velikimi rdečimi cvetovi, med njima pa prav tak, a razkošno velik čajnik. Iz njega so mezeli valovi tako nežnega in omamnega vonja obenem, da je fant kot omamljen strmel v čajnik.

»Seveda, čaj,« se je zrajtal župan. Pazljivo je vzdignil čajnik in z dolgim očarljivo tankim curkom natočil v obe skodelici. Iz njiju so se pričele viti tanke prosojne spirale čajnih hlapov.

Fant je segel z roko po skodelici.

»Vroč je še,« ga je opozoril župan.

»Aja.« Fant je roko vrnil v naročje.

»No, lahko pa se predstaviva, medtem, ko čakava na čaj. Jaz sem župan mesta Celje. Bojan mi je ime.«

Fant se je sprostil. Tako bo že laže. Samo ime. »Torej,« je rekel in za hip zastal, »jaz sem Luka. Pravijo mi tudi Lukec.« Obmolknil je.

»Lepo ime,« je zamišljeno pokimal župan, »kot si tudi ti zelo lep fant.«

Ob teh besedah je fant Luka prav razkošno zardel.

Iz globin sobe je zazvenela nežna violinska glasba. Ob sanjavih zvokih sta se

oba fanta sprostila in naslonila nazaj. Samo molče sta vsrkavala čarobne zvoke in čez čas še čaj iz skodelic, ko se je ta dovolj ohladil.

Nežna glasba, nežen čaj, in potrpežljiv župan, ki ga ni nikamor priganjal, vse to je povzročilo, da je Luka nazadnje bleknil, kar mu je ležalo na duši: »Ali magija vedno tako razsaja v teh krajih?«

»Razsaja,« se je smejal župan.

»Hočem reči, je tako navihana,« je zardeval Luka.

Župan se je še bolj smejal. Nato pa je počasi utihnil. »Ja, navihana pa je,« je nazadnje zamišljeno pokimal.

»Ampak res,« je ugovarjal Luka. »Tako krasno mi je očistila škornje ta magija, ko so bili skoraj do vrha blatni od dela na vrtu. Potem pa me je magija peljala po cesti tako hitro, da se mi je kar zvrtilo in že sem bil pred vrati mestne hiše.« Obmolknil je in pričakujoče strmel v župan Bojana.

Ta se je samo smejal. »Če je to vse? To so samo malenkosti, veš. Še bolj magične stvari se dogajajo vsak dan.«

»Aja?« je zazijal Luka. »Saj res,« se mu je posvetilo. »Še lase mi je pozlatila magija, hlače in pulover pa pobelila in omehčala žametno. Ja, to je to,« je tiho dodal.

»No, vidiš,« je pokimal župan Bojan. K sreči se ni več smejal. »Zdaj si ves tako zelo ... Lukast. Saj se počutiš zelo Lukasto, kajne, dragi Luka.«

»Ahm, ja,« je pridno zardeval Luka.

»Poslušaj sedaj, kaj se je meni zgodilo. Bil sem naprošen, da pripravim svečan govor za slovesno otvoritev simpozija kadilcev pipe. Kaj naj jim povem, sem se spraševal. Sam nisem nikoli kadi pipe, niti cigaret. Kratko malo nisem imel pojma, kaj naj jim povem, samim zapriseženim pipo-kadilcem. Tako sem tuhtal ter hodil sem ter tja po svoji pisarni in še ven iz nje v čakalnico za obiskovalce. Ven in noter, kar naprej. Pričetek simpozija se je vedno bolj bližal, jaz pa še vedno nisem imel govora. Tako sem nazadnje precej obupan obstal pred velikim zrcalom v čakalnici. Saj si ga opazil, kajne?«

Luka je lahko samo pokimal. Preveč nerodno mu je bilo, da bi kaj rekel.

»No, tako sem obstal pred zrcalom,« je nadaljeval župan Bojan. »Tedaj sem najbrž vzdihnil v svojem obupu. Nekaj takega najbrž kot: 'Ko bi le imel že napisan ta govor.' Zrcalo kot da se je nalahno zlato zaiskrilo. Lahko pa, da sem si to samo umišljal. Nato sem menda spet stopil v svojo pisarno, sedel za svojo veliko pisalno mizo in ostrmel. Zakaj na mizi sem uzrl popisano list papirja. Bil je moj govor za pipo-kadilce, že povsem končan. Pa tudi mudilo se je že, zato se nisem utegnil kaj prida čuditi. Samo stekel sem ven, kjer me je pred vrati že čakala leteča preproga.« Za hip je obmolknil, ravno dovolj, da se je Luka lahko začudil.

»Leteča preproga te je čakala? Potem pa je Celje res mesto magije.«

Županu je bilo nerodno. »No, tako magično pa vseeno ni. Večinoma se naokoli vozim s čisto navadnim mercedesom, veš. A v tistem hipu se mi je pač tako mudilo na otvoritev simpozija. Še komaj nekaj minut je bilo. Zato sem pač sprejel vse, kar sem dobil. Vse, da le pridem pravočasno. Tako sem se utegnil začuditi šele pozno zvečer, ko sem že ležal v svoji postelji.«

»No, vidiš, takle mamó,« se je nato namuznil Luki. »Če doživiš nekaj res magičnega, se nikar ne čudi, kajti gotovo bo sledilo še kaj bolj magičnega.«

»Kako pa je bilo potem na tistem kongresu kadilcev pipe, ali kar je že pač bilo?« je hotel vedeti Luka.

»Ja, krasno seveda, kako pa?« se je zmagoslavno nasmehnil župan Bojan. »Tako krasno sem povelečeval pipo v svojem govoru. Prav epsko. Kako se dedek lepo počasi zlekne na ležalni stol na verandi, kako prav počasi z užitkom puhne iz pipe, kot častitljivo stara parna lokomotiva. *Nekej taciga* je bilo. Ne spomnim se več čisto natanko. A vem, da je šlo vse tako počasi, moj govor namreč.«

Spet sta nekaj počasnih minut prav romantično molčala.

»Veš, pipa je že sama po sebi zelo romantična,« je nato tiho pričel župan Bojan. »Ne samo tu v Celju. Povsod po svetu. Tale celjska magija je samo pika na I.«

»Pikapok,« je zamišljeno pokimal Luka.

Župan ga je začudeno pogledal, a Luka je molčal.

»Ja, *pikapok* je tudi magična beseda,« se je tedaj posvetilo županu, »čeprav ljudje tega ne vedo.«

Uspavalna magija

Fant je stopal po poljski poti povprek čez polja. Prav postaven fant, bi najbrž reklo kako kmečko dekle, če bi ga zdajle videlo. A prav zdajle ni bilo daleč naokoli nobenega kmečkega dekleta. Sploh nikogar ni bilo zdajle videti kjerkoli na poljih daleč naokoli. A fant je bil že navajen samote, zato je brezbrizno stopal naprej. Ognjevito črni lasje speti v res košat konjski rep so mu kar neka-ko sijali takole obsijani z navihano sončavo. Kot da žarijo v svojem lastnem življenju. Fant se je za nekaj hipov ustavil, neodločen, kam naj sedaj gre. Nato pa je skomignil z rameni in stopil naprej. Saj je vseeno, kam gre. Toliko je že taval, da pravzaprav nič več ni pomembno. Stopil je tako naprej, naravnost proti kameri, kot bi najbrž rekel kak hollywoodski režiser. A sedaj seveda daleč naokoli ni bilo niti enega. Kako nenavadno, kajne. No ja, saj tole pač ni kak z limonado začinjen hollywoodski film, marveč resnično življenje.

Fantov pogled je zdajle usmerjen odločno naprej vzdolž dobro vzdrževanega poljskega kolovoza. Zato si lahko dobro ogledamo njegove oči. Tako velike oči

ima fant, tako žive se zdijo, tako polne življenja. Živo vijolične, prav hipnotične barve. Njegov pogled pa tako globok, tako silno globok, da bi se človek lahko utopil v njem. Kako je to mogoče, da ima črne lase in vijolične oči, bi se gotovo vprašal kak vaški očak. A k sreči zdajle ni nikogar mimo, da bi postavljaj trapasta vprašanja, zato lahko fant mirno stopa naprej. Káko brhko dekle bi se gotovo utopilo v divje vijoličnih brezni njegovega pogleda. Utonilo v silni plimi ljubezni, ki bi jo preplavila. A k sreči ni zdajle mimo nobene brhke mladenke. Tako lahko samote vaje fant spokojno stopa naprej.

Pot ga vodi mimo košatega široko razvejanega hrasta. Prav ob njegovem vzhodu stoji grobo stesana lesena klop iz debelih temnih skoraj črnih desak. Fant za hip postane ob njej. Njegov zamišljen živo vijoličen pogled za nekaj prav počasnih vdihov počiva na klopi. »Ah, ne,« vzdihne nato in stopi naprej. Pred seboj sluti še dolgo pot. Seveda pa nič ne ve o čudni epidemiji, ki je zajela že vso Evropo, če ne kar ves svet. Zato stopi spokojno naprej proti prvim hišam.

Tik pred vasjo, sredi velikega travnika tedaj uzre velik krog dreves. Stari drevesni očaki so posajeni v tako pravilnem krogu, kot bi jih kdo zanalasč tako razporedil. Kot kako vilinsko svetišče, pomisli fant, ko se jim bliža. Sredi trate med drevesi pa tedaj uzre veliko grobo stesano leseno korito. Ne, pomota, kar izdolbeno je iz drevesnega debla kot korito za napajanje živine. Ob njem kup skal, ki se zdi kot skalna skulptura. Iz razpoke med skalama štrli votli žlambor, iz njega pa brizga curek vode naravnost v korito. Navihani curek vode se navihano iskri v soncu.

Tedaj zapiha veter in fantov rep zapleše po njegovem hrbtu levo in desno, da se zdi kot mali otrok, ki se je zbudil iz spanja in je nenadoma ves igriv in poskočen. Bleščeče črn rep se mu nazadnje požene čez ramo na prsi, tam pa tiho obleži v nenadnem brezvetrju.

Veter se je poigral tudi s curkom vode, ki je divje zaplesal sem ter tja po od nenadnega vetra razburkani vodni gladini. Celo ven iz korita ga odnese za nekaj hipov. Nato pa tišina in curek vode se naenkrat zazdi kot zaspan.

Ob koritu je na tleh razgrnjena nekaka slamnjača, pregrnjena še z debelo volneno odejo, globoko modre barve, kot večerno nebo. Na njej leži dekle. Fant stopi bliže. Ob meji drevesnega gaja za hip postane, kot v dvomu, ali sme vstopiti. Kot bi potreboval dovoljenje. Nato pa se le opogumi in prestopi nevidno mejo. Že je v gaju. Še nekaj korakov in že stoji ob spečem dekletu. Tako lepa je speča mladenka, da fant kar strmi vanjo. A ni njena telesna lepota to, kar tako priteguje pogled njegovih brezdanje globokih vijoličnih oči. Ne. Tu je še nekaj, kar se zdi kot skrito globoko v dekletove sanje. Bolj sluti kot vidi globoko v njeni duši morda. Saj še sam ne ve.

Tedaj se nenadoma zgane starejša gospa. Sedi malo stran od korita z vodo in

kot potopljena v globok sen. Zdaj se nenadoma zdrzne iz sna in se požene pokonci. Fant kar poskoči od strahu. Kako da starke ni opazil, ko pa je stopil tik mimo nje do spečega dekleta? Naglo se obrne in se zazre v oči starke, črne kot najgloblja noč brez mesečine. Kot cvet črne vrtnice. Starka strmi v fanta široko odprtih oči. Prav res zdajle ni jasno, kdo od njiju se je bolj prestrašil.

»Ti!« pritajeno vzdikne starka. »Kako si prišel sem? Kako, da te nisem prej videla?«

Fant molči v zadregi. »Spala si,« bi rad rekel, a si ne upa. Starka se zdi tako stroga, kot učiteljica v šoli morda. Sam pa kot učenec, ki je vprašan pred tablo in nenadoma zgrožen spozna, da ne ve odgovora.

Tako strmita nepremično drug v drugega, dokler fant iznenada ne začuti čudnega vala v svojem telesu. Zares, skoraj kot bi ga nevidna roka pobožala po laseh in nato po hrbtu dol. Skoraj bi jo lahko čutil. Od tega namišljenega božanja se ves sprosti. Kot počasen val potuje skozi njegovo telo. Ves strah kot da je počasi pobegnil iz njega.

Tedaj ga prešine misel. »Dekle tamle še spi?« vpraša starko.

Starka se zdrzne. Tale nepričakovan preskok misli jo je presenetil. Pogled ji šine k speči mladenki. »Ja, še spi,« vzdihne.

Fant za hip okleva, nato se obrne in stopi k mladenki. Pazljivo poklekne ob njeno ležišče in se zastrmi vanjo. Zares, kako je lepa. A njena lepota kot da izvira iz silne globine. Zavesa bleščeče rdeče rjavih las je razgrnjena povsod okoli dekletove glave. Fantova roka se kar sama zgane. Počasi se spusti do glave dekleta, se je dotakne in počasi zdrsi po njej in še po rdečerjavem slapu las za njeno glavo.

Zdaj bi jo moral najbrž poljubiti, če bi bila tole pravljičica. Res se fant skloni globoko k njenim ustnam, a tam vendarle obstane in samo tiho prisluškuje dekletovemu dihu.

Nato se počasi spet zravna in si oddahne. »Z dekletom je vse v redu,« pomisli. Čudna mrzla slutnja, ki ga je za hip obšla, se zdaj razprši. Fant globoko vzdihne in se nasmehne. Nevarnosti ni več. Kakšna nevarnost je to bila, mu sedaj ni več mar. prešla je, še preden se je je prav zavedel.

Nato se obrne zopet k starki. Ta strmi vanj, na pol očarano, na pol zgroženo. »Kdo sploh si?« ga naposled vpraša.

Fant obsedi kot v nekakem dušnem krču. Kaj hudiča naj ji odgovori? Že večkrat so ga takole spraševali, a nikoli ni prav vedel, kaj naj odgovori. Zato samo obsedi v tesnobni tišini. Starka se počasi usede ob njega, ne da bi globoko črno brezno njenega pogleda izpustilo vijolični sij njegovih oči.

Tedaj starki nekaj pride na misel: »Iz gozda si prišel, kajne?« Njen pogled za hip šine k hosti v daljavi onkraj polj, pa se takoj spet priklene na njegov živo vijolični pogled.

»Iz gozda?« se začudi fant. »Seveda. Iz gozda. Kako pa naj bi drugače?«

»Iz gozda,« pribije starka z glasom trdim kot kamen. »Pa veš, da je ta gozd nevaren? Strupen. Umreš že, če vdihneš njegovo sapo. Strupen gozd,« pribije, kot bi zabijala žeblje v krsto.

»Strupen gozd?« se začudi fant. »Ma ne seri. Gozd pa res ni strupen. Ljudje so strupeni, veš. Njihove misli. Ljudje si izmislijo take oslarije, veš,« reče, nato pa ne ve več, kako bi nadaljeval, ter umolkne.

»Aja?« osupne starka. Očitno je tudi njej zmanjkalo besed.

»Ja, itak,« se nasmehne fant. Potoval sem skozi ta gozd. Nič strupenega nisem opazil. Pa tudi živ sem še. Saj sem živ, kajne?« vpraša v nenadnem dvomu.

Starka tiho strmi vanj, nato pa počasi zmaje z glavo. »Ti si res trapast,« reče in se celo pritajeno zasmeji.

Led je prebit. Strah pregnan nazaj v mračne globine gozda.

»Torej, kdo si?« sedaj odločno terja starka.

Fant spet umolkne. V njegovi glavi nenadna praznina. Kaj hudiča naj reče? Nič mu ne pride na misel. Sploh nič. »Oniks sem,« nazadnje izreče kar svoje ime, ker mu nič drugega ne pade na pamet.

»Aha,« kima starka. »Oniks. Črni lasje. Vijolične oči.« Skozi njen um potuje nejasen spomin. Preveč nejasen, da bi lahko kaj zgrabila. »Ah, se bom že spomnila,« pomisli. »Se ne mudi. Jaz pa sem vaška čarovnica,« doda nato. »A dogajajo se čudne reči, kot boš gotovo tudi sam opazil, če boš kaj ostal tu.«

»Ja, bom,« se nasmehne Oniks. »Saj zdaj dekle ni več v nevarnosti.« Njegov pogled kljub starkinemu prizadevanju, da bi ga obdržala v prijemu svojih oči, počasi zaplava k spečemu dekletu. »Z njo bo zdaj vse v redu.«

Od njegovih besed starko preplavi srh, da se vsa nalahno strese. »Vse bo v redu,« zamrmra cinično. »Kako pa to veš?«

»Saj ne vem. Samo vem,« vzdihne fant. »Saj res, kako pa je tebi ime?« vpraša, še preden se utegne starka razjeziti. »Gotovo ga poznam, samo zdajle se ne morem spomniti.«

»Moje ime?« osupne starka. »Moje ime hočeš vedeti? Tega ne povem nikomur.« Za nekaj hipov premolkne. »Volkulja, mi rečejo vaščani. Nič drugega. Samo Volkulja. Nobenega imena. Moje ime je skrito, da veš.«

»Volkulja,« tiho ponovi Oniks. »Nekaj v spominu se mu vztrajno izmika, čeprav je ves čas tukaj na dosegu roke. »Ah, se bom že spomnil,« vzdihne.

Starka z vzdavkom Volkulja molči.

Tedaj se zasliši tih vzdih. Oba se zdrzneta in se obrneta proti speči mladenki. Skozi njeno telo kot da potuje počasen val. Dekle se prebujajo. Roki se iztegneta daleč nad glavo, vse njeno telo pa se usloči v silnem zehanju kot telo mačke. Dekle se iznenada požene v sedeči položaj. Njene oči se široko razprejo in začudeno se zastrmi v Volkuljo in Oniksa.

»A,« reče, nato ji zmanjka besed. Samo začudeno strmi vanju. Nato ji nekaj plane v misel. »Domov grem povedat, da sem se zbudila!« vzklikne in že plane na noge ter steče mimo njiju v vas.

Volkulja tiho strmi za njo, v njenih očeh pa se poigrava skrivnostni nasmeh. Nato se zopet obrne k Oniksu. Ta je medtem vstal. »No, zdaj pa grem,« reče.

»Ja, prav, se še vidiva,« mu pokima Volkulja.

Fant stopa skozi vas. Podobe hiš, mimo katerih stopa, mu počasi vstajajo iz globin spomina. Kako dolgo, ah, kako dolgo je že tega, kar je nazadnje stopal skozi to vas. Počasi pride do manjše hiše bolj sredi vasi. Prepozna jo. Sam se začudi temu, ko pa je že tako dolgo, kar je nazadnje prestopil njen prag. A to je vendar njegova hiša. No ja, ni ravno njegova lastnina. Zgolj na posodo jo je dobil, bi lahko rekli. Pred mnogo leti. Da lahko živi v njej. Da lahko spi v njej. Kadar ga pot pač pripelje sem. Tako sedaj stopi do vrat in jih odpre. Vrata niso zaklenjena. Nikoli niso bila. Nikoli jih ni zaklenil, kolikor se spomni.

Ko stopi čez prag, zapre vrata za seboj in tedaj ga preplavijo spomini kot silna plima. Stopa naprej skozi vežo, vedno počasneje, pod silno težo spominov. Kaj vse je doživel v tej hiši. A plima, pa naj bo še tako silna, nenadoma poneha in ga pusti znova tako praznega, kot vedno, kadar je stopil v to hišo, čez ta prag.

Tamle je velika dnevna soba, kot jo je sam poimenoval. Stopi skozi vrata in res. Dva velika mehka fotelja globoko rjave barve in prav tak mehak kavč na drugi strani leseno rjave klubske mizice so še vedno tam. Fotelja kar vabita, da bi se izgubil, da bi potonil v njunem tako silno mehkem razkošju. Da bi zaspal in pozabil na ves nesmisel svojega potovanja. A ne še. Še marsikaj mora pretehtati. Še marsikaj mora razmisliti. Sprejeti nekaj težkih odločitev. Kje bo našel nasvet? Kje bo našel pomoč? Lahko sploh koga vpraša za pomoč? Je sploh kje kdo, ki bi vsaj slutil njegovo pot? Ne, najbrž ne. Nikogar ne more vprašati.

Morda knjige, se mu iznenada posveti. Knjige so bile vedno njegove prijateljice. Knjige ga še nikoli niso pustile na cedilu. Vedno so mu znale svetovati. Če ne drugega, pa se je vedno lahko zatekel v njihov objem, v njihovo varno zavetje. Se potopil v zgodbo in tako pobegnil pred morečo resničnostjo povsod okoli. Tako bo storil tudi zdaj. Zato stopi proti veliki knjižni omari na drugi strani sobe.

S pogledom počasi drsi po knjižnih hrbtih. Išče, a ne najde. Neka točno določena knjiga mu sedajle hodi po umu. Skoraj jasno jo lahko vidi pred seboj, a ne dovolj jasno, da bi lahko prebral naslov. A vseeno ve. Kje neki tiči ta knjiga? Tu bi morala biti. Zagotovo. Saj jo je vedno vrnil na drugo polico od zgoraj, pa bolj na sredi, če se prav spomni. Pogled mu zdrse tja. A tu lahko vidi le veliko mehko vezano knjigo, na katere platnicah prevladuje rdeče oranžna barva v obliki plamenov. A to ni knjiga, ki jo išče. Tista je temno rjava. Ne, svetlo rjava. Ne more se prav spomniti. A prav jasno se spomni, kako jo je nazadnje držal v rokah in bral. Kdaj je že bilo to? Ah, ni važno. Le najti jo mora. Zdajle.

Stoji tako pred veliko knjižno omaro v nenadnem dvomu. Je res bral to knjigo, ali samo veruje, da je to počel?

Ne, res je.

Gotovo je res. Mora biti res.

Tedaj se mu utrne mislica. Kaj pa, če jo je nazadnje bral zgoraj v spalnici? V delovni sobi, kot jo sam imenuje. Ni prepričan. O ne, sploh ni prepričan. A to je še poslednja možnost. Knjiga mora biti zgoraj, ker kje naj jo sicer išče?

Steče do vrat in v vežo, ter po širokih kamnitih stopnicah gor v nadstropje. Njegovi koraki nestrpno donijo po kamnu stopnišča. Bliskovito hitro je zgoraj v ozkem hodniku in že stoji pred belo opleskanimi vrati, smuk skozi in že je v mali sobici. Koliko zgodb je nastalo v njej, ga iznenada prešine spomin. A zdaj se ne utegne ukvarjati s spomini. Stopi do male knjižne omare in njegov pogled že nestrpno drsi po hrbtih knjig. Tako mala omara, pa tako veliko knjig. Kako je to mogoče, se začudi. Kolikokrat se je že tako čutil. A ne zdaj, prosim. Zdaj se mu di. Njegov pogled nestrpno drsi vzdolž polic prav do dna. Silno razočaran vzdih se mu izvije iz prsi. Pa kje je ta presneta knjiga? Jo je komu posodil? Ne, nikakor ne. Knjig ni nikoli posojal. Pa ne zato, ker bi se bal posojati knjige. V vsej vasi kratko malo ni nikogar, ki bi ga zanimala knjige.

Razočaran se je naposled sesedel na svoj tako zvan pisateljski stol, kot ga je sam imenoval v trenutku navihanosti.

Kaj pa zdaj?

Pogled se mu je počasi zvrnil na mizno ploskev.

Tedaj pa.

Saj to ni mogoče.

Pa je.

Knjiga leži pred njim. Tako iskana in tako pogrešana knjiga leži prav pred njim na mizi. Povsod jo je iskal, le to mu ni prišlo na misel, da jo je po zadnjem branju kratko malo pozabil na mizi.

Globoko vzdihne, tiho odpre knjigo in bere. Počasi se njegova duša potopi v brezdanje globine knjige.

Bere in išče. Išče in bere. Bere in bere, a tega, kar išče, ne najde. Ve, da je tukaj nekje, v tej knjigi, a vendar ne najde. Kako je to mogoče? Zakaj ne more najti? Hm, morda zato, ker ne ve čisto natanko, kaj išče. Ker tega ne zna prav zgrabiti z besedami. Kaj zdaj? Ah, nič. Poskusiti mora še spodaj v veliki knjižni omari. Saj ne verjame, da bo tam kaj našel, a lahko poskusi.

Zopet globoko vzdihne in vstane, ter se napoti k vratom.

Sam je res obupal, da bo našel v tej knjigi, a knjiga sama očitno ni. Kar sama se vzdigne v zrak in mu tiho sledi. Odprta nekje na sredi. Opazi jo šele, ko se obrne, da bi zaprl vrata za seboj. »Kaj pa je zdaj to?« se začudi. Saj knjige ponavadi

tega ne delajo. »Morda magija?« ugiba. »Magija je podivjala,« mu šine skozi um. A odrine misel in stopi naprej proti stopnicam. Knjiga mu lebdeč sledi kak korak za njim, a ne meni se zanjo. Za hip obstane pred zaprtimi vrati kuhinje. Tedaj knjiga švigne naprej in se postavi predenj, da bi se skoraj zaletel vanjo, ko se znova obrne in hoče stopiti naprej. V zadnjem hipu zabremza. Knjiga pred njim kot da se nalahno trese od nestrpnosti. Kot da mu hoče nekaj pokazati. Prav res se zdi, kot da mu vrstica sredi strani nalahno pomežikuje. Ali pa si Oniks to samo domišlja? Oniks vzdihne in prebere vrstico.

Seveda, to je vendar natanko to, kar išče. Kako pa je knjiga vedela, kaj zdajle išče? Ah, nima veze. Stopi v dnevno sobo in se zlekne na kavč. Knjiga tiho smukne skozi vrata tik za njim, nato pa se neslišno odloži na mizico pred kavčem in tam obleži. Oniks se ne meni več zanjo. Sedaj mora urediti misli, da bo vedel, kaj sploh išče. Med tuhtanjem ga premaga spanec, da zaspi kar takole naslonjen na kavču.

Vso noč je prespal na kavču, ne da bi se prav zavedel. Zjutraj ga zbudi glasno nerganje. Plane pokonci in se zazre naravnost v obraz stare vaške čarovnice imenovane Volkulja. »Kaj pa je?« hoče vprašati, a Volkulja mu sploh ne pusti do besede. Že se sklanja nad njim kot gora. »Vstati moraš. Hitro,« ga priganja. »V Celje morava.«

»Zakaj pa v Celje?« osupne Oniks.

»Zato ker ... Ma ni zdaj časa za razlago. Vsi bodo umrli, če ne prideš. Hitro!« ga priganja.

Tako Oniks kar plane pokonci in steče za njo. Pred hišo ju že čaka avto. Volkulja nenavadno gibčno skoči skozi zadnja vrata, zato pač švigne za njo, vrata pa se kar sama zaloputnejo za njim, da bi mu skoraj preščipnila rep.

»Ali imam rep?« se vpraša v trenutni paniki. »Ma ne še,« si oddahne.«

Avto spelje in že drvi. Šofer v nekako brezoblični rjavi obleki se sploh ne zme ni za potnika. Avto drvi po poti ven iz vasi in kot bi se nalahno dvignil v zrak. Ne, res je. Avto dejansko leti, a le kak meter nad tlemi. Do glavnate ceste pridrvi, naglo zavije nanjo in drvi naprej.

»V kateri smeri je že Celje?« se vpraša Oniks. Ne more se spomniti. Ma nima veze.

Avto drvi vedno hitreje. Zdaj morda kake tri metre nad asfaltom. Silno se mu mudi. Se pravi šoferju seveda. Tako se mu mudi, cesta pa zdajle v širokem zavoju zavija v levo, da avto leti kar naravnost čez polje. Šofer in Volkulja kot da ničesar ne opazita, zato se Oniks odloči, da se še sam ne bo menil za to.

A ne more se zadržati in čez čas vpraša tako mimogrede: »Od kdaj pa imate v Celju leteče avtomobile? So morda kitajski?« še uspe dodati, ko ga Volkulja prestreli z besnim pogledom.

»Ne seri zdaj s tem. Magija je podivjala. Saj sem ti povedala, kajne?«

Mu je povedala? Ma ni važno. Nasloni so v sedežu in zapre oči.

»Kdo bo umrl, če ne pridem pravočasno v Celje?« se tiho vpraša. A v njegovem umu je zdajle samo zmeda. Pa saj ni važno. Lahko počaka.

Že je tu Celje. Mogočno knežje mesto. Vsaj tako so ga učili v šoli. A zdaj tele ulice Celja tako naglo švigajo mimo, da jih Oniks sploh ne more prav videti. Ali pa se iz tegale dremeža še ni prav zbudil. Kdo ve. Avto nenadoma obstane tako sunkovito, da bi Oniksa gotovo moralo silovito vreči naprej, a vendar ne občuti nič. Le do kraja se zdrami in se zastrmi v veliko baročno okrašeno fasado pred seboj.

»Zdaj ni časa za občudovanje,« ga ozmerja Volkulja in sama lahkotno skoči skozi vrata, zato mora Oniks res švigniti za njo, kajti vrata se tik za njim bliskovito zaloputnejo in avto že zdrvi stran.

Kaj pa zdaj? Nič, kar za Volkuljo proti velikim vhodnim vratom. Skozi labirint hodnikov in stopnišč drvita tako urno, da se Oniks le osuplo sprašuje: »Pa kako je lahko tale Volkulja, ki je stara gotovo že vsaj sto let, tako urna?« A tudi za to ni časa in že se znajdeta pred sinje modro opleskanimi vrati. Tu Volkulja res močno upočasni. Počasi, prav svečano odpre vrata ter tiho zdrsne skoznje. Oniks ji sledi po prstih, kolikor more tiho. Znajdeta se v veliki spalnici. Sredi sobe velika mogočna prav kraljevska postelja. Vseokoli zavese v nežno sinje modri barvi. Volkulja pazljivo odgrne zaveso in pred Oniksom se pojavi speča postava do prsi pokrita s snežno belo krzneni odejo.

Skozi zavest mu zapljuje misel: Župan mesta Celje.

Kako je lahko v trenutku prepoznal župana Celja, če pa ga ni doslej še nikoli videl, mu šine vprašanje skozi um, a se brž skrije nekje za zavesami misli.

»Ti si na vrsti,« mu namigne Volkulja.

»Za kaj pa?« vpraša Oniks.

A ga volkulja brž utiša z gibom roke. »No, daj že!«

»Kaj pa se je zgodilo?« vztraja Oniks.

»Saj vidiš, butec, tiho besni Volkulja. »Magija ga je!«

»Magija?«

»Ja, magija! Magija je podivjala. Magija ga je spravila v globoko spanje in z njim vse mesto. Če se brž ne zmigaš, bo tudi tebe. Ja, tudi tebe. Nikaka izjema nisi, če si kaj takega domišljaš!«

»Aja ... Aja.«

No, daj že!«

»Kaj pa?« skuša še vprašati, a vprašanje brž potone v njegovem umu. Počasi kot v sanjah stopi k postelji. Obstane s koleni naslonjen na belino rjuhe in se zastrmi v županov obraz. Skozenj potuje nekaj kot počasen val. »Magija je podivjala,«

mu šine skozi zavest. A kaj naj zdaj s tem? Odrine trapasto misel in se zopet poglobi v županov obraz.

Župan spi, seveda. A njegov spanec je tako globok, da se zdi morda kot mumi-ja. Ali prastaro drevo.

Strmi tako Oniks v županov obraz, v njegove zaprte oči. »Kakšne barve so županove oči?« se nenadoma vpraša. Ah, kako trapasto vprašanje. Kot da je to zdaj kaj важно. Še naprej strmi v županove zatisnjene veke, in kot da se skozi po-časno pogrezne v županove oči in skozi še naprej v županov um, ter kot po toboganu zdrse globoko v županovo dušo. Globoko, oh kako globoko, kot da bi se spustil po najbolj vratolomnem – najbolj strmem toboganu. Globlje in še globlje, kot v brezdanje brezno.

Oniksova roka se zgane kar sama, ko pa je njegova duša nenadoma tako daleč stran. Počasi se iztegne, nato pa se dlan spusti dol na županovo čelo. Dlan nežno, skoraj sramežljivo zdrse čez županove lase. Siva barva zgoraj na temenu se počasi v pramenih prelija proti svetlejši sivim odtenkom do skoraj bele ob županovih ušesih. Tale igra barvnih prelivov ga nenadoma vsega prevzame. Zares, tile županovi prameni se zdijo tako mojstrsko izvedeni, kot bi mu lase pobarval kak mojster frizer.

Oniksova roka tiho drsi in kot da bi v dlani čutil prelepe prelive skorajda oblike plamenov od sive do bele. Počasi nežno boža Oniks župana Celja, ne da bi kakoli pomislil pri tem.

Skozi županovo telo počasi potuje silen val. Prav čuti ga sedajle Oniks. Občutek je tako čuden. Kot bi se sam prebujal iz silno globokega sna. V resnici se seveda prebuja župan.

Prav zares, župan se počasi prebuja pod nežnimi božajočimi gibi Oniksove roke, ne da bi on sam prav vedel, kaj takega počne. Sicer čuti nejasen skrit mračen tok energije, kot da teče iz njegove roke v župana. A občutek je nejasen, komaj zaznaven. Res ni prepričan, ali to zares čuti, ali si samo domišlja. A saj ni važno.

A župan se je zares počasi prebujal. Skozi njegovo telo je zavel val, ki se je prelevil v mogočno levje zehanje. Županovi roki sta se iztegnili nad glavo in tako še poudarili zehanje kot mogočen klicaj. Oniks je brž umaknil roko ter nezavedno stopil korak stran od postelje. Tu je obstal, ter na pol prestrašeno, na pol radovedno strmel v župana. Župan je zehal res mogočno, kot najbolj mogočen župan na svetu. Nato je počasi sedel pokonci. Odprl je oči in se zastrmel v Oniksa.

»Tako torej,« je zamrmral. »Torej si tu.«

Oniksu je postalo nerodno. Nenadoma se je počutil kot ne prav vesten šolar, ki izdatno zamuja k pouku, sedaj pa je deležen še ravnateljevega ukora zaradi svoje malomarnosti. Prav res je zardel ljubko in razkošno, da se je počutil kot najbolj

domišljav mestni semafor. Prav čutil je, kako njegova lička žarijo v razkošno rdeči, kot bi semafor ukazal: »Vsi stojte!«

Čez županov obraz se je razlil zasanjan očetovski nasmeh. Skorajda oster očetovski pogled se je ves omehčal. Nasmehnil se je in Oniks se je sprostil. Sploh se ni zavedal, kakšen krč strahu in sramu ga je nenadoma obšel, ko je ta že popustil in minil.

»No, tako,« je čez čas dejal sedaj popolnoma budni župan. »Tukaj si. Samo to je pomembno. Celje je zdaj rešeno. Z njim pa tudi vsa Evropa, bi rekel.« Tedaj je zaznal zmeden pogled Oniksa.

»Aja, niso ti še pojasnili,« se je nasmehnil. »Nič hudega. Ti bom pa zdaj. Veš, v Celju, pravzaprav v vsej Evropi, je magija podivjala.« Za hip je premolknil in opazoval Oniksov odziv.

Ta je molčal. Kratko malo ni vedel, kaj naj si misli. »Magija je podivjala?« se je nato začudil. »Je že Volkulja nekaj omenila,« je nato dodal.

»Volkulja?« je župan privzdignil obrvi. »Aja, Volkulja.« Tedaj jo je zagledal, uokvirjeno z vrati spalnice. V mogočnem okviru vrat se je zdela čudno majhna. Ali pa se je morda kar sama želela narediti čim manjšo.

»Aha, Volkulja,« ji je prijazno pokimal. »Kar naprej, prosim.«

Volkulja se je opogumila in stopila bliže k županovi postelji. Vrata pa so se kar sama zaloputnila za njo.

»Ja, Volkulja,« je nato župan pokimal Oniksu. »Z njo sva že večkrat sodelovala. Tudi tokrat, v tem projektu. Aja, o tem ne veš nič. Ti bom pojasnil. Na kratko seve, ker je to pač dolga štorija. Dolga in žalostna. Štorija o človeški neumnosti.« Spet je premolknil in kot da šteje počasne globoke vdihe. Čez čas je globoko vzdihnil in pričel.

»Magija. Pa saj veš. Sam si potoval globoko v svet magije. Že večkrat. Ja, ti to poznaš,« je zamišljeno ponovil.

Oniks je samo tiho strmel. Res ni imel občutka, da se je v svojem življenju tako globoko potopil v svet magije. A zdaj je, kar je. Gremo naprej.

Župan je nadaljeval: »Magija. Tako silna je njena moč. Tako lahko bi bilo marsikaj postoriti samo z magijo. Brez zapletenih postopkov z mehaniko, fiziko, kemijo. Samo z magijo. Tako gre veliko hitreje. Samo prebuditi moraš energijo globoko v sebi, globoko v svetu in že je stvar opravljena. Tako hitro in preprosto, kajne. Kar preveč preprosto se zdi. In tako hitro gre lahko kaj narobe, če česa ne načrtuješ dobro. Ja, človek bi mislil, da pri delu z magijo ne more iti nič narobe,« je vzdihnil. »Ne bi se mogel bolj zmotiti. Ja, delo neposredno z energijo zna biti bolj nevarno, kot bi si mislil.«

»Delo z energijo?« se je začudil Oniks.

»Ja, seveda, se je namuznil župan. »Pa saj to poznaš. Takole bi šla najprepro-

stejša definicija, kaj je to magija. Magija je preprosto delo neposredno z energijo. Tako pravi preprosto pravilo. So še druga, a zdajle ne bomo filozofirali.«

»Magija je isto kot čarovnija?« je v trenutku tišine vprašal Oniks.

»Ah, ne,« je zamahnil župan. »Sploh ne. Če močno poenostavim, čarovnija je preprosto to, česar ne razumemo. Če pride nek belec v Afriko z letalom, bodo črnci temu rekli čarovnija belcev. Ker ne razumejo. Razumeš?« se je namuznil.

Tudi Oniks se je namuznil in pokimal.

»Magija pa je delo neposredno z energijo. Brez kompliciranja s fizikalnimi zakoni, brez zapletenih tehničnih postopkov. Razumeš?«

Oniks je nasmehljano pokimal.

»Krasno. Greva naprej.«

»Tako je vodilnim učenjakom v Evropi, med katere, takole mimogrede, prištevam tudi sebe, prišlo na misel, da bi prebudili magijo, to mogočno silo in si tako poenostavili vse. Razumeš? Čisto vse in še kaj za povrh. Tako smo potlej storili.« Njegov pogled se je zmračil. »Prebudili smo magijo. Zares. Celo preveč smo jo prebudili.« Spet je počasi globoko vzdihnil. »Saj še sami ne vemo, kaj smo storili narobe. A magija je podivjala. Prav zares. To ni le fraza, ki jo vsi ponavljajo kot papagaji. Magija je res podivjala. To, da knjiga lebdi in ti sledi skozi stanovanje, je pač zgolj nepomembna malenkost. Zaradi takih malenkosti se pač ne bomo vznemirjali. So pa še hujše reči. Na koncu je magija prevladala. Vse nas ljudi je poslala spat. Zakaj neki je to storila? Kdo bi vedel. Morda je neka skrivnostna sila, o kateri ne vemo nič, pač sklenila, da smo ljudje preveč neumni. Da delamo samo štalo na svetu. Da moramo iti spat, da bo ona lahko v miru postorila, kar pač meni, da je treba postoriti. Toliko ti lahko povem, ker pač samo toliko vem,« je zaključil pripoved. »Ker potem sem pač zaspal in izgubil stik s tem svetom. Ti si me zdaj prebudil in za to se ti zahvaljujem.«

Oniksu je bilo nerodno. Ni vedel, kaj naj reče. Kaj pa je sploh takega napravil?

»Saj res, sploh se nisem predstavil,« se je tedaj domislil župan. »Torej, jaz sem Bojan, župan mogočnega mesta Celje.«

»A sedaj se brž spravimo na delo!« je vzkliknil. Nenavadno živahno je poskočil s postelje. »Upam, da mi ne zamerita, če vaju bom sedaj prosil, da se malo odmakneta. Samo toliko, da se oblečem.«

Oniks je spet živahno zardel. »Seveda,« je zamrmral in se odmaknil k Volkulji, oba pa sta stopila k vratom. Župan pa je izginil na oni strani postelje. Tam se je lahko v miru oblekel v zavetju posteljnih zaves.

Ves slovesno oblečen v temnorjave žametne hlače in temno rjav žameten suknjič se je potem zmagoslavno prikazal izza zaves. »Tako, zdaj izgledam kot župan,« se je namuznil. »Pojdimo.«

»Kam pa?« je ušlo Oniksu, še preden je utegnil prav pomisliti.

»Boš že videl,« se je smejal župan Bojan.

Stopili so torej na hodnik in po njem odločno naprej. K sreči se je župan Bojan v vsem tem labirintu izvrstno znašel, kajti Oniks bi bil gotovo že po minuti brezupno izgubljen. Čez čas so obstali pred belimi vrati. Župan Bojan jih je odprl in z Volkuljo naglo stopil skozi njega. Vrata so se kar sama pričela zapirati, zato je Oniks naglo smuknil za njima, da ne bi ostal sam na tej strani.

Prišli so v sobo. Seveda, kam pa naj bi sicer prišli? Vsa soba v belem, sredi sobe pa bela postelja. V postelji mlada ženska, vsa v belem.

»Že spet začarana princeska,« je v nekakem obupu pomislil Oniks.

»Prebudi jo,« je župan Bojan namignil Oniksu.

Oniks je otrpnil. »Že spet,« je vzdihnil. S čudno lesenimi koraki je stopil k postelji. »Je morda tvoja teta?« je osupel slišal sebe, kako sprašuje župana.

Ta se je samo zahajljal. »Ne, ni moja teta. Mestna slaščičarka je, če že hočeš vedeti in to odlična. No zgani se. Prebudi jo. Celje pač ne more biti brez mestne slaščičarke.«

»Mislim zato, ker pač stanuje pri tebi v mestni hiši,« je jecel Oniks.

»Saj ne stanuje pri meni. Od kod ti taka misel? Pri njej doma smo zdajle. Na čisto drugem koncu mesta.«

Oniks je samo zijal.

»Ja, takle mamo pač,« se je opravičeval župan Bojan. Čisto navadna vrata se zdaj obnašajo kot magični portal. Magija je pač podivjala. Saj sem že omenil, kaj ne,« se je kislo nasmehnil.

Oniks je počasi obotavljivo stopil tik do postelje. Zlati lasje razsuti okoli njene glave kot velik zlat oblak. To je bila prva stvar, ki jo je zaznal takole čisto od blizu.

Pokleknil je ob postelji, ter obmiroval. Kaj mora že zdaj storiti? Saj res, začuti ti val. Tiho je tako klečal, brez misli in čakal. V dlaneh ga je nalahno zasrbelo, kot bi ga želele opomniti, da je nekaj pozabil. Saj res. Počasi je iztegnil roko proti glavi speče princeske, kot jo je zdajle v mislih imenoval, nato pa je roka zastala, kot v dvomu. A dvom je brž prešel. Skozi njegovo dušo in nato še skozi telo je zaplul mračen počasen val. Čuden občutek, kot da ves svet tiho joka izgubljen globoko v tihih sanjah. Iztegnjena roka se je kar sama zganila, kot že nekajkrat doslej. Kot da dlan žari z nežno biserno belo svetlobo. Sedaj je jasno čutil mehko toplo energijo, kako se preliva iz njega v spečo slaščičarko v postelji. Roka se je spustila k njenemu čelu, ter nato po glavi naprej do blazine in po zlatem oblaku na blazini. Ko je prišla do lasnih konic, se je dlan nalahno vzdignila in se vrnila na čelo slaščičarke. Od tod je znova potovala po oblaku razsutih las na blazini. Ter tako znova in znova.

Čutil je mehko silo, kako počasi mezi iz njegovih prstov v mehko brezdhanjo

temo, v kateri je spala ujeta duša slaščičarke. Čas, kot da je prenehal obstajati. V brezdanji mračni globini se je nekaj zganilo. Oniks je čutil nekaj kot počasen živo vijoličen val. Slaščičarka se je prebujala. Prav zares. Čutil je njeno zavest, kako se vrača. Skozi njeno telo je zaplul vzdih globok kot najgloblji vodnjak. Goste mehke dolge zlate trepalnice so zatrepetale ter zavalovale, kot žitno polje v vetru. Veke so se razprle počasi, kot se počasi dviga odrska zavesa v veliki gledališki dvorani. V Oniksa se je zastrmel tako omamno vijoličen pogled, da se je Oniksu zvrtilo v glavi. Z obema rokama se je oprl ob rob postelje, da se ne bi zvrnil na slaščičarko. Dvoje živo vijoličnih zvezd je sijalo naravnost noter v Oniksovo dušo.

»Tudi ona ima vijolične oči kot jaz,« je osupnil Oniks. Toliko ljudi s tako živo vijoličnimi očmi. Sploh ni vedel, da je na svetu toliko ljudi z vijoličnimi očmi, sedaj pa kar vsi na kupu. A Oniks se še ni utegnil prav začuditi, ko je bil že ves preplavljen z živo vijoličnim pogledom. Njuna divje vijolična pogleda sta se počasi zlila med seboj. Oniksu je bilo sila nerodno, a sedaj ni mogel ničesar več storiti. Kar je sprožil, je šlo neustavljivo svojo pot.

Mestna slaščičarka ga je tedaj spoznala. »Oniks, kaj pa ti tukaj!« je vzkliknila. Oniks je prav živahno zardel. »Me poznaš?« se je začudil.

Sedaj je bila slaščičarka na vrsti za zardevanje. »Ah, ne, samo sanjalo se mi je najbrž.« Nato je za njim zagledala župana. »Tudi njega si prebudil,« se je razveselila. »Sedaj sva že dva nazaj na tej strani. Saj res, nisem se še predstavila. Lilija mi je ime. Pečem najboljše torte v Celju.«

»Jaz pa zelo rad jem torte,« se je nasmehnil Oniks.

Led je bil prebit.

Tudi župan Bojan se je nasmihal iz ozadja.

»Tako, zdaj smo že trije budni,« se je namuznil. »Kajti tule je še Volkulja. Njeno krščenko je prebudil Oniks. Saj si ti njena botra, kajne,« je povprašal župan Bojan.

»Nekaj takega, ja,« je zamrmrala Volkulja.

»Volkulja?« je tiho ponovila Lilija. Nje se ni mogla spomniti. Jo je že kdaj videla? Morda v teh čudno dolgih sanjah? Ah, ni pomembno. Se bo že spomnila.

»Torej trije,« je ponovil župan Bojan,« dovolj, da se začne verižni proces, kajne. Da se vrnemo nazaj v normalnost. No ja, saj magija pač ni nekaj nenormalnega,« se je brž popravil. »Samo tole skupinsko drnjohanje pa vsekakor je.«

Tedaj se je skozi okno zaslišal silen hrup z ulice. Veselo vriskanje, smeh, pa tudi jok in glasni pogovori. Celo vodomet na bližnjem trgu je nenadoma glasno zažuborel, skozi okno pa je potegnil navihan piš vetra.

»Zdaj je torej konec,« je vzdihnil Oniks.

»Oh, ne,« se je zasmejala Lilija. »Pojdimo k meni v slaščičarno. Bom spekla nekaj tort za kosilo.«

»O, krasno,« se je zasmejal Oniks.

Pa so šli. Skozi vrata v predsobo in iz nje naravnost na živahno sončno ulico. Naenkrat so bili spet v centru Celja. Sonce je veselo skakljalo po nebu. Prav zares. Oniks ga je dobro videl, kako krasne male poskokce dela tam zgoraj v brezmejni sinjini. Samo strmel je in se čudil. »Ali sonce pri vas vedno dela take poskoke?« je previdno vprašal.

»Ne meni se za to. Magija pač,« se je opravičeval župan Bojan.

Zunaj pa je bilo veselje, da še nikoli takega. Zares je bilo veliko večje veselje, kot če ješ kislo zelje. Oniks se je samo čudil. Meščani so v gručah klepetali tako poskočno veselo, kot da so vsi meščani Celja prijatelji med seboj. Zares, nekateri so celo skakljali po mestnem vodnjaku in se prepuščali navihanim curkom vode, da jih škropijo od zgor in spod.

Kajti tale Celjski mestni vodnjak pač ni kar kak navaden vodnjak, kakršnega najdeš morda v Ljubljani. O, ne, nikakor ne! Takega vodnjaka, kot je tale Celjski pač ne boste našli nikjer drugje. Drugi vodnjaki imajo po navadi veliko kamnito skledo v katero brizgajo curki vode, po navadi iz ust kipov pošasti, postavljenih na podstavek sredi kamnite skledе vodnjaka.

Tako je pri večini vodnjakov. A ne pri Celjskem. Celjski vodnjak ne rabi skledе za vodo, niti kamnitih pošasti, da bi brizgale vodo v kamnito skledo. O, ne! Tukaj curki vode brizgajo naravnost iz tal. Iz kamnitega tlaka mestnega trga. Radovedni tujec bo tu zaman iskal kake šobe ali luknjice, skozi katere brizgajo curki vode. Te šobe so tako prebrisano skrite, da jih ne moreš najti z očmi. A curki vode jih najdejo. Najprej čisto majčkeni, da komaj omočijo golobe, ki postavajo okoli. Nato pa curki rasejo in rasejo, da nazadnje dosežejo višino moža. Škratovskega moža morda, a vendar moža. Tedaj pač lahko veselo poškropijo meščane tudi od zgoraj. Nato pa se navihani curki zopet manjšajo in nazadnje povsem poniknejo v tla. Da se čez kako minuto lahko spet rodijo iz marmornega tlaka ulice. In tako znova in znova. Mestni vodnjak je tako navihan, kot meščani in kot poskočno sonce na nebu. Ja, vse v Celju je zdajle tako poskočno, kot nikjer drugje. »Magija je pač podivjala,« bi najbrž skomignil župan Bojan, če bi ga Oniks povprašal o tem. A Oniks je previden in raje nič ne vpraša.

Oniks se je kar nalezal tele navihanosti od meščanov in je še sam veselo skakljal mimo navihanega vodnjaka. A takole skakljanje vendar ni ravno njegov najljubši šport. Gneče mestnih središč pa sploh ne mara. Ljubše so mu tihe mirne vaške ulice. Zato si je poiskal tišjo stransko ulico. Tam v senci tesno skupaj postavljenih hiš je našel grčava stara vrata. Zares, ko je takole stal pred njimi, so se mu zazdela resnično prastara, kot kak prastar vaški očanec. Vaški starešina morda. Stopil je tik do vrat in se zamislil. Globoko v star čvrst masiven hrastov les vrat se je zamislil. Tako globoko, da bi skoraj padel skozi njega. Da ne bi padel skozi

zaprta vrata, kar se ne spodobi niti tu, kjer pravijo, da je magija podivjala, je rajši previdno prijel kljuko. Hladna masivna kovina kljuke se je kar nekako zlila z njegovo dlanjo. Vseeno je uspel kljuko previdno potisniti na dol. Nato pa vrata naprej. Vrata so se odprla čisto tiho, brez škripanja.

Iz sončnega sija na začetku ulice je tedaj zaslišal smejavo skakljave korake, zato je brž smuknil v temino za vrati, ne da bi prav pogledal, kam stopa. Izpustil je kljuko in vrata so se v hipu zaprla za njim.

Zdaj je šele dobro pogledal, kam je prišel. Zares, znašel se je na začetku prekrasne vaške poti, vse porasle s kratko mehko svetlo zeleno travo.

»Tod najbrž ne hodi veliko nog,« je pomislil. Iz najgostejšega centra mesta Celje je tako prišel naravnost v idilično zasanjano vasico, najbrž kar daleč od Celja. Kako je to mogoče? Ah, magija je podivjala, kaj pa drugega.

A trava tu je tako krasna. Tale pot je tako krasna. Krasno obrobljena s krasnimi ograjama iz plank. Ograji se kmalu končata, pot pa vodi kar naprej na velik travnik in še naprej v mehak žametno zelen gozd.

Tako krasno je hoditi po mehki travi. Zato je kar stopil naprej v morje trave. Naprej in naprej, vedno dlje v mehko zeleno neizmernost, dokler se ni nazadnje čisto majčken izgubil v morju mehko šelesteče trave v blagem vetrcu.

Petra Rapaic (Srbija)

Deklica, ki je pozabila

Most preko Savinje

Neža Kovač je odrasčala s teto Vero v Ljubljani, na Celje pa je imela le malo spominov, če sploh kakšnega. Živel sta v tesnem stanovanju v ulici, kjer so okna zadrhtela vsakič, ko je mimo pripeljal tramvaj. Teta jo je vzela k sebi, ko je bila stara šest let. Njena starša, Anton in Marta, sta se nekega večera odpravila na sprehod ob Savinji in se nista več vrnila. Nihče ni prijavil nesreče, nihče ni ničesar videl. Njuni trupli niso našli, prav tako ne sporočila, ki bi morda osvetlilo skrivnost, čeprav je nikoli ne bi moglo opravičiti. Policija se je nazadnje nehala truditi in Vera je sklenila, da je v Celju zapravila že dovolj časa. Spakirala je Nežo in njene stvari ter se vrnila v Ljubljano. Verino življenje je bilo namreč v velemestu, deklica pa tudi ni imela česa iskati v hiši duhov.

Neža je skoraj pozabila. Prej, ko je bila mlajša, je pogosto spraševala po starših, Vera pa je stisnila ustnice in ji rekla, naj neha. Neža ni mogla razumeti, zakaj je teta tako brezčutna, da o njiju noče niti govoriti – če že ne o novicah, ki jih ni bilo, pa vsaj o tem, kakšna sta bila nekoč – in zaradi tega sta se prepirali, še posebej ko je Neža dosegla občutljiva pubertetniška leta. Dokler ni nekega dne zalotila tete, kako joče nad fotografijo njenih staršev, svoje sestre in svaka, nato pa jo pospravi v škatlo za čevlje in vrne na vrh omare. Ko je Neža obred opazovala skozi špranjo priprtih vrat, je spoznala, da se včasih za zavračanjem, da bi pogrešanje izrazili z besedami, skriva žalost, ki je ne more pozdraviti nobena količina solza.

V Neži se je vihar polegel. Umirila se je in našla nenavadno uteho v spoznanju, da ne trpi sama, čeprav se nikoli ne bosta skupaj razgovorili niti razjokali o tistem, kar boli.

Končala je fakulteto in dobila povabilo, da se pridruži izkopavanjem na severu Irske. Vera je praznovala z njo; to je bilo zadnje, kar sta naredili skupaj. V mesecu dni jo je pobral pljučni rak.

Zvečer po pogrebu se je Neža opogumila, stopila na stol in z vrha omare snela škatlo za čevlje. Sedla je za mizo, položila škatlo predse, drhteče vdihnila in dvignila pokrov.

S fotografije so jo gledali obrazi, o katerih je nekoč sanjala. Podobe njenega otroštva, vse, kar je ostalo od njega, uokvirjene s kartonastimi stranicami. Na eni fotografiji je bila kot dojenčica v materinem naročju, oče pa ju je objemal obe. V ozadju je stala dvonadstropna hiša.

Neža je od fotografije dvignila pogled, zamegljen od solz, proti kremnim stenam edinega doma, ki ga je poznala. Mimo je zapeljal tramvaj in okna so rahlo

zadrhtela. Tedaj je spoznala, da je bila odločitev sprejeta, še preden je segla po škatli – odšla bo v Celje.

*

Hiša je bila njena, je pisalo v tetini oporoki. Vera ni zbrala dovolj moči, da bi jo prodala ali obnovila. Samo stala je tam, v ulici ob Savinji, in s časom propadala, skupaj s spomini, ki jih je nosila.

Neža je rezervirala prenočišče v penzionu pri Ruži. Ko je okrogla ženska stopila pred vrata s cvetjem obrasle hiše, da bi jo pozdravila, je Neža ugotovila, da se penzion pravzaprav sploh ne imenuje tako. Bil je topel kraj brez imena, ki ga je vodila gospa, vsem znana kot teta Ruža. Nekakšna krajevna legenda. Pri njej sta že stanovali dve dekleti, ki sta prišli na Fanzin, festival fantastike, edini, ki ne poteka v glavnem mestu, kot sta ponosno pojasnili. Na srečo je Neža dobila svojo sobico, polepljeno z vijoličnimi tapetami. Poučena z izkušnjo z nekdanjim fantom, ki je bil prav tako pisec fantastike in je omalovaževal njen poklic samo zato, ker so bile njegove teorije zarote o skritih truplih velikanov zanimivejše, se jima je raje izogibala.

»Neža Kovač.« Gospa Ruža je prišla v sobo pogledat, kako se je namestila in ali kaj potrebuje. »Ali si morda v sorodu z Jožetom Kovačem?«

»Kdo pa je to?« Neža je od tete prevzela navado, da je na vprašanje odgovarjala z vprašanjem.

»Knjigovez. V središču ima delavnico. Ljudje mu prinašajo stare knjige, da jih na novo zveže.«

»Oh, to je čudovito.« Neža je pomislila, da je to na neki način podobno arheologiji. Odkrivanje starih knjig. Restavriranje, čim bolj podobno izvirniku. Kar pa zadeva isti priimek – gotovo je na svetu še več Kovačev. Ne morejo biti vsi v sorodu. Vera bi ji povedala, če bi imela še koga.

»Ti nisi novinarka, kajne?« Gospa Ruža se je z zamudo spomnila, da mora biti sumničava. »Nočemo, da bi se novinarji smukali tod okoli. Dvajset let je že minilo in ubogi človek si zasluži, da ga pustijo pri miru.«

Neža je odprla usta, da bi nekaj vprašala, nato pa si je premislila.

»Nisem novinarka,« je mirno rekla, čeprav so ji v trebuhu divje utripala krila nemira. Pobegnila je iz penziona in mimogrede navrgla, da gre na sprehod, še preden bi gospa Ruža prišla do očitnega sklepa.

*

Prepoznala ga je, takoj ko ga je zagledala. Kljukasti orlovski nos, sklonjen nad kupom porumenelih pergamentov, sivi lasje, ki so mu zakrivali oči – in stavila bi kar koli, da so zelene, enake kot pri njegovem bratu. Roke, zaposlene z delom, so se ji zdele tuje in domače hkrati.

»Vam lahko pomagam, gospodična?« je vprašal, ne da bi dvignil glavo. Delo je bilo občutljivo in ni dopuščalo motenj.

»Samo razgledujem se,« je rekla. Nič drugega ji ni prišlo na misel. Zdelo se ji je, da bi moralo vse, kar bi lahko rekla temu človeku ali slišala od njega, potekati v boleče slovesnem okolju. Toda bila sta tukaj, v delavnici, napol preplavljeni s soncem, obdana z ranjenimi knjigami. Starimi knjigami. Ozdravljenimi rokopisi, ki so premoščali preteklost in sedanjost. Nekateri izmed njih ju bodo preživeli. Nekateri so preživeli njene starše.

Jože je delal v kotu, tiho, hitro in natančno. Stiskalnica je iztiskala grafike.

Končno je zvok potihnil in Jože je dvignil pogled ter ugotovil, da ga je Neža ves čas opazovala. Odprl je usta, da bi spregovoril, toda besede so mu obtičale v grlu, prestrašene zaradi podobnosti dekleta z žensko, ki jo je nekoč poznal. Razen oči. Imela je zelene oči Kovačevih.

Proti njegovi volji so se mu v očeh nabrale solze.

»Neža, srček, si res ti ...«

Neža je zahlipala in se mu vrgla v objem.

*

Govorila sta o vsem in ničemer. O njenem študiju, o delu, ki jo čaka, o nesoje-ni ljubezni. O tem, kako jo je obsojal zaradi ozkega razmišljanja, medtem ko mu je ona očitala, da ni fant iz njenih sanj. Očitno nobeden od njiju ni bil dovolj zrel za zvezo. O njegovih knjigah, o radosti, ki jo občuti, ko jih znova naredi cele, o zadovoljstvu, ko pod prsti obnavlja življenje.

O vsem in ničemer, kajti niti enkrat nista omenila njenih staršev ali Vere. Vere, ki jo je odpeljala in odtujila od strica. Če sem poštena, je pomislila Neža, ko se je zbrala, ji tega ni imela razloga zameriti. Ni ji povedala za strica, toda tudi on se ni potrudil priti do nje. Kakor da bi se dogovorila, da ji pustita odrasti, prerasti zamrznjeno preteklost in jo pustiti za seboj. Na mladih je, da živijo naprej. Starim pa ostane upanje.

In tako Neža ni spraševala, Jože pa ni govoril. Ni bilo potrebe. Če bi imel kakšno novico o njenih starših, bi ji povedal.

Ničesar ni bilo, razen dveh osamljenih ljudi, ki sta bila nekoliko manj osamljena, ko sta si delila sončen dan v antikvariatu.

Na koncu ni mogla ostati. Pa tudi oditi ne. Tudi Jože je ni mogel pustiti. Skle-nila sta kompromis in odšla na večerjo v bližnjo restavracijo. Tokrat sta molčala. Neža je čutila, da se človek nasproti nje z nečim muči, zato mu je prepustila odlo-čitev, ali ji bo povedal, kaj ga teži. Končala sta in že si je oblekla dolg siv plašč, ko je Jože spregovoril.

»Ne hodi čez most.«

»Kaj?« Zdelo se ji je, da ni prav slišala.

»Nocoj je polna luna. Pazi nase.« Prijel jo je za ramena in ji skušal besede vti-sniti v spomin. »Ne prečkaj mostu.«

»Ampak ... zakaj?« Bila je zmedena. Od penziona do antikvariata ni videla niti enega.

Potem ji je povedal, s tihim, enakomernim glasom človeka, ki je to zgodbo samemu sebi povedal večkrat kakor komur koli drugemu.

Čez Savinjo vodi neki most – star, starejši od teh betonskih, starejši od Starega gradu, ozek kamnit most, namenjen samo pešcem. Podnevi ga nikoli ni tam in prav tako ne takrat, ko ga kdo išče.

Toda v noči polne lune, ko se iz vode dvigne gosta bela megla, ko topla reka izdihne v hladen zrak, se most pojavi. In ne vodi vedno na drugi breg.

»Kam pa je vodil?« je vprašala Neža. Usta so se ji posušila.

»Čez,« je rekel Jože. »Pa vendar ne povsem. Čez, v svet, ki teče vzporedno s tem, v življenje, ki bi lahko bilo. Savinja je šiv, razumeš. Kraj, kjer je tkanje sveta le ohlapno prešito. In v takšnih nočeh, v megli, se niti zrahljajo in človek lahko zdrsne na drugo stran lastnega življenja, v tisto različico, kjer se je nekaj odvilo drugače. Nekatere poti, po katerih tukaj nismo šli, so bile tam izbrane.«

»To je zgodba za turiste,« se je uprla Neža. Arheologi ne verjamejo v pravljice.

»Pravzaprav je to skrivnost, ki so jo najstarejši med nami pokopali. Toda tu in tam kdo pozabi in prečka most. Kakor pred dvajsetimi leti, ko sta Marta in Anton ...«

»Nikar,« ga je prekinila. »Ne pripoveduj mi pravljic, kot da imam še vedno pet let.«

»Savinja. Včasih se ti bo zdelo, da te nagovarja. Ne odgovarjaj ji.«

Neža se je zasmejala. Jože se ni.

»Samo ... Zapomni si. Jutri te čakam. Toliko ti moram povedati ... o njiju.« Nasmehnil se je, kot tega že dolgo ni storil in so mu mišice otrpnile od neuporabe, nato pa izginil v megli.

Neža je zavzdihnila. Simpatičen starec, toda kaj, če jo je Vera držala proč od njega zato, ker nima vsega pošlihtanega v glavi? *Ne prečkaj mostu*. Kaj neki je hotel s tem povedati?

Dvignila je pogled proti nebu, vendar lune ni bilo videti. Samo meglo, ki se je nenadoma dvignila. Dan pa je bil tako čudovit in sončen.

*

Strah se ji je prikradel, korak za korakom, v rodnem, a neznanem mestu, kjer jo je megla vodila skozi križišča in okoli vogalov.

Nikoli v življenju ni videla takšne megle. Vrtinčila se je v stebre in bila podobna hladni svetlobi, ki je prihajala od vsepovsod in hkrati od nikoder.

In tišina. Nanjo ni bila pripravljena. Kje so bili vsi ljudje, ki jih je podnevi videla na ulicah? Slišala je kri v lastnih ušesih, droben vlažen premik v grlu, ko je

pogoltnila slino. V navalu panike se ji je zazdelo, da lahko sliši celo, kako se megla, zrno za mlečnim zrnem, useda na njen plašč.

Mislila je, da jo plaši odsotnost zvoka, dokler ni zaslišala reke. Žuborenje jo je klicalo. Po imenu.

Včasih se ti bo zdelo, da te nagovarja, je rekel Jože.

Ne bo ji odgovorila.

Pod njenimi nogami se je odprl most. Kamenje se je lesketalo pod meglo. Že tri korake naprej ni bilo videti ničesar. Nasprotni breg ni obstajal.

Neža je položila dlan na hladno ograjo. Pod njo, okoli nje, je Savinja s krikom nosila ohlapne niti usode.

Spomnila se je materinega obraza, ne iz življenja, temveč s fotografije. Očeta, ki obe objema. Njiju dveh, kako prečkata kamniti most in izgineta na drugi strani, za seboj pa pustita praznino.

Stopila je nanj.

En korak, da zapusti preteklost, drugi za sedanjost, tretji za prihodnost. Le sekunda, ura, cela večnost so jo ločevale od druge strani.

Megla se je razredčila. Savinja je krike odnesla naprej. In prikazal se je drugi breg.

Ni več omahovala. Stopila je v Celje, ki ni bilo Celje, pod polno luno.

Utrujenost jo je dohitela, kot da bi pešačila vso noč. Kolikor je vedela, morda tudi je. Plašč je imela povsem premočen od megle. Nekje v bližini je lajal pes. Tam je bila uličica, povsem običajna, in Neža je nadaljevala, dokler ni zagledala hiše.

Njene noge so že vedele tisto, kar je razum šele prepoznal – dvonadstropno hišo s fotografije. Na njeno propadanje ni niti pomislila, saj se je v temi tako ali tako ni videlo; sledila je svetlobi na verandi, kot so jo pustili prižgano, da bi jo priklicala in pričakala.

Lesena vrata niso bila zaklenjena. Luči ni prižgala, temveč se je v mesečini povzpela po stopnicah, ki so iz hodnika vodile v nadstropje. Škripale so prijetno domače. Brez razmišljanja je odprla prva vrata na desni in stopila v sobo. Preutrujena, da bi opazila kar koli razen postelje, se je zvila nanjo in zaspala.

*

Prebudil jo je smeh.

Za trenutek ga ni razumela, saj se v dvajsetih letih niti enkrat ni prebudila ob tem zvoku.

Tramvaji. Čajnik in Verina tišina. Več jutro, kot jih je lahko preštela, se je prebujala z gotovostjo, da je dekle, ki sta ji starša izginila.

Toda to – to so bili otroci. Kričali so s tistim posebnim navdušenjem otrok, ko se dokopljejo do nečesa, česar ne bi smeli imeti, in zdaj bežijo pred zasledovalcem.

Po lesenih tleh je zadonelo topotanje drobnih nog in zaslišal se je globok moški glas, ki se je pretvarjal, da je strog.

»Vrni to sestri, mali razbojnik.«

Tresk prevrnjenega stola, še več kričanja, nato ženski smeh.

Neža je poznala ta smeh.

Včasih ga je slišala v sanjah in iz vsakih se je prebudila v joku, ker ga ni mogla zadržati. Razblinil se je, kadar je segla po njem.

Vstala je. Plašč na njej se je posušil. Morala je pobegniti, preden jo najdejo. Kako ji je uspelo neopazno vstopiti v tujo hišo? Kako je sploh lahko pomislila, da je njena? Kako naj jim pojasni?

Pogled ji je obstal na nočni omarici. Uokvirjena fotografija ob ogledalu se ji je zdela nedoločno znana. Stopila je bliže in jo vzela v roko. Na fotografiji je bila ona. Toda ona iz nekega drugega življenja, saj se ni spominjala, da bi kdaj objemala tega temnolasega moškega, niti ni poznala teh dveh otrok.

Vrata so se odprla. Fotografija ji je padla na leseno površino omarice in steklo je počilo.

»Mami?« je rekel droben glasek. »Budna si. Ati je rekel, da ne smemo skakati, da te ne zbudimo, ampak Lina je začela prva, zato nisem jaz ...«

Deček je imel morda šest let in pod temnimi kodri njene, gozdno zelene oči. Obstal je med vrati in jo pogledal s popolnoma preprosto ljubeznijo – ta otrok, ki ga ni nikoli spoznala in ki jo je klical mama. Za njim je vstopila nekoliko starejša deklica modrih oči in z lasmi pšenične barve, kakršne je imela Neža. Nad otrokoma se je prikazal moški s temnimi kodri in modrimi očmi.

»Mate, kaj sem pravkar – ah, dobro, budna si, ljubezen. Kava je na štedilniku. Zakaj si oblečena? Je to nov plašč?«

»Hm.« Neža jih je poskušala vse tri vsrkati s pogledom. »Ni nov, ne. Hotela sem na sprehod. Ampak sem si premislila. Takoj pridem dol.«

V kuhinji je za mizo sedel njen oče, dve desetletji starejši in zelo podoben Jožetu, ter pil kavo. Vrata iz kuhinje so vodila na vrt, od koder je pravkar vstopila njena mati, starejša, vedrejša, s košaro jabolk v rokah.

»No, pa si le prišla,« je Marta rekla svoji hčeri v kuhinji, polni svetlobe, otrok in vonja po kavi. »Pol dneva si prespala. Ob polni luni je vedno tako, že odkar si bila majhna. Daj, sedi in zajtrkuj, preden ti oče poje vse palačinke.«

Sedla je, kaj drugega pa bi lahko storila, in upala, da bo njena zmedenost minila kot omotičnost po dolgem spancu.

Njenemu možu je bilo ime Rok. Gradil in popravljaj je čolne, njegove roke pa so bile hrapave in nežne. Ko je prednjo postavil kavo, se je je brez razmišljanja dotaknil na zatilju, z domačnostjo, ki se je gradila leta. Neža se je morala oprijeti roba mize, da ji ne bi ušel niti glas.

Deklici je bilo ime Lina. Imela je osem let in v modrih očeh vso resnost sveta. Mate je bil glasen, sijoč in odprt.

Njeni starši so bili tukaj. Preselili so se v majhno hišo nekoliko nižje po ulici, z jablano na dvorišču, in vsako jutro prihajali na kavo. Oče se je pritoževal nad bolečimi koleno in jo dražil zaradi njenega spanja ob polni luni. Očitno je šlo za staro družinsko šalo in vsi so se smejali, Neža z njimi, kajti če se ne bi, bi začela kričati in se ne bi mogla ustaviti.

Kajti razumela je. Vedela je, kje je, kaj jo je to stalo in kaj natanko ji je Jože skušal povedati.

Čez, v svet, ki teče vzporedno s tem. V življenje, ki bi lahko bilo.

V tistem drugem, iz katerega je prišla, sta Anton in Marta Kovač stopila na most in se nista mogla vrniti. Za seboj sta pustila šestletno deklico, ki jo je vzgajala teta v Ljubljani.

Toda tukaj. Tukaj sta prečkala most in ostala. Ali pa morda sploh nikoli nista odšla, deklica v Ljubljani pa je bila duh, različica, ki je odtekla v drugi svet, pot, ki ni bila izbrana. Ni več mogla razložiti, katera stran je senca in katera resničnost. Morda sence sploh ni bilo. Kaj če sta oba svetova popolnoma, neznosno resnična: Neža, ki je odraščala ljubljena v hiši ob Savinji, se poročila z izdelovalcem čolnov, postala mati Line in Mate ter hči živih staršev – in Neža, ki je odraščala v tišini tetine žalosti, pod senco kartonaste škatle, polne spominov.

Kako naj spravi dve resničnosti med seboj, ne da bi znorela? Ne da bi se izdala? Kako naj preživi njuno sočasnost? Odgovora ni imela, toda našla ga bo. Dan za dnem.

**

Rdeča nit

Sedem let je dolgo obdobje sreče, sreča pa ima, kot kaže, navado, da se sklene nad preteklostjo kot voda nad vrženim kamnom.

Do sedmega leta Neža ne bi znala povedati, da je kdaj obstajalo kakšno drugo življenje. Vedela je, da je v hiši ob Savinji preživela vse svoje življenje. Nikoli ni odšla na fakulteto. To je bilo eno tistih dejstev, o katerih se ne sprašuje. Preprosto ni razloga za to. Poročila se je z Rokom, izdelovalcem čolnov, Lina se je rodila spomladi, Mate pa dve jeseni pozneje. Starša sta se preselila nekoliko nižje po ulici, da bi jim dala nekaj prostora, vendar ne tako daleč od vnukov, da ne bi bila vedno pripravljena priskočiti na pomoč. Poznala je obliko svojega življenja in ga ljubila. Če bi jo kdo vprašal, kdo je Vera, kaj je študirala, kdo je Jože in zakaj včasih utihne v nočeh polne lune, bi se zasmejala in rekla, da nima pojma, o čem govori, in ne bi lagala.

Predolgo je čakala.

Nihče ji ni rekel, da se ne more vrniti, toda bolj ko je čas mineval, bolj je spoz-

navala, da se noče. Pustila je, da so jo dogodki zasuli – otroške bolezni, šolske naloge in prireditve, izleti v naravo, jutra s starši, noči z možem – in stari svet je v njenem spominu bledele, dokler nekega večera ob polni luni ni segla po elegantnem sivem plašču, v katerem je prišla, in se ni mogla spomniti, zakaj bi sploh hotela iti ven. Zato je ostala.

Stara je trintrideset let. Lina jih ima petnajst, vase je zaprta in resna ter jo včasih gleda, kot da se boji, da bo izginila, zlasti ob jutrih po polni luni. Mate jih ima trinajst, še vedno je glasen in srečen, svet pa mu še ni prinesel negotovosti, ki spremljajo pubertetniška leta. Neža pa je bila po vseh merilih, ki se jih je še lahko spomnila, srečna ženska brez omembe vredne preteklosti, ki živi v Celju ob reki, ki jo je že zdavnaj nehala slišati. V sedmih letih, odkar je bila tukaj, se megla ni dvignila niti enkrat.

Tako bi lahko živela za vedno in bila zadovoljna, če ne bi bilo sanj. O ženski s tankimi ustnicami, tramvajih v ulici, izkopavanjih v tuji deželi in nenavadnem vznemirjenju, ki jih je spremljalo. Kako naj se bori proti sanjam, proti lastni podzavesti? Sanje so se včasih zdele resničnejše od resničnosti in kadar koli jo je zaradi tega obšel nemir, se je odpravila na sprehod. Križarila je po mestnih ulicah in nezavedno iskala antikvariat, poln sonca. Namesto njega je našla Tkalce.

*

Vsako mesto ima hišo, mimo katere se otroci izzivajo, kdo si bo upal steči. V Celju je bila to zadnja hiša pred travnikom, ki ga je na obzorju objemal gozd. Tlačkova cesta se je končala že daleč pred njo, stezica pa se je skozi goščavo spuščala proti reki. Hiša je bila nizka in dolga, z ugreznjeno streho in drobnimi temnimi okni ter vrtom, preraščenim z meto, rožmarinom in komarčkom.

Vida Tkalec je bila tako stara, da se nihče živ ni spominjal, da bi bila kdaj videti drugače. Navadno ni zapuščala svojega vrta. Ni bilo potrebe. Tisti, ki so potrebovali pomoč, so prišli sami in jo običajno našli med zelišči. Medtem ko so zbirali pogum, da bi jo nagovorili, jih je pogledala z modrimi očmi, svetlimi in ostrimi kot led, in vse pozdravne besede so jim izginile iz glave, zato so zbežali. Vida jih ni klicala nazaj. Če jih lahko prežene že en sam njen pogled, je menila, si niso želeli dovolj močno.

Dokler se ni pojavilo dekle svetlih las in zelenih oči. Najnovejša duša v zbirki izgubljenih. Vida je pod prsti še vedno čutila rezbarije na njeni škatli. Že ko jih je izdelovala, je po črtah, ki so uhajale, vedela, da bo dekle še enkrat videla. Nekatere duše se nikoli ne umirijo.

*

Neža je večkrat šla mimo nenavadne hiše. Dovoljkrat, da je od brezdelnih sedov slišala, da se je treba starke izogibati, da je vse skupaj čarovništvo. Vsakdo na njenem mestu naj bi bil srečen, z možem, ki jo preživlja, zdravima otrokoma in

starši, ki prihajajo pomagat. Kaj bi še rada? Brezdelna ženska, so ji govorili in se trudili zveneti dobronamerno, bi morala plesti, kvačkati, ne pa pohajkovati ob reki. In se kar naprej vračati k zakleti hiši.

Neža pravzaprav ni hodila k Tkalčevim. Vsaj sprva ne. Vlekla jo je reka; z brega je strmela v valove, ki so odnašali eno misel za drugo, dokler se njen razburkani um ni umiril in je bila pripravljena vrniti se domov k svojemu popolnemu življenju. Toda reka je tekla tudi drugod po Celju. Zato si je govorila, da prihaja zaradi gozda in da se bo nekega dne sprehodila pod drevesi. Njeni koraki je nikoli niso odnesli dlje od začetka travnika. Samo strmela je vanj kot v sliko, preveč popolno, da bi bila resnična.

Srečevala se je z Vidinim ledeno modrim pogledom, saj je bilo težko vsak dan hoditi tod mimo in starke vsaj kdaj pa kdaj ne zagledati. Ker ni vedela, s čim se Tkalčevi ukvarjajo – v čarovništvo ni verjela – tudi ni imela razloga, da bi bežala. Vrnila ji je pogled, pokimala in nadaljevala svojo pot.

Sanje je stoično ignorirala. Dokler Lina ni dopolnila šestnajst let in začela sanjati.

*

Lina ni imela nočnih mor in tisto, kar je videla v sanjah, se ji ni dolgo obdržalo v spominu. Preživelo je samo eno ime.

»Kdo je Vera?« je nekoč vprašala pri zajtrku. »Ves čas sanjam o Veri.«

»Nihče, ljubica,« je rekla Neža. »Gotovo si nekje kaj prebrala.«

Lina se je namreč zakopavala med knjige in jih obsedeno požirala, ne glede na temo ali žanr. Že si je začrtala, da se želi ukvarjati z arheologijo.

Toda Verino ime je na Nežo učinkovalo drugače. Pristalo ji je v prsih kot kamen, vržen v vodnjak, za katerega ni vedela, da obstaja, v globoko luknjo brez dna, polno nič. Od tam je za hip blisknila podoba suhe ženske s temnimi lasmi in tankimi ustnicami, s cigareto v roki, medtem ko srka kavo, nato pa izginila. Ostal je samo negativ, vtisnjen na notranjo stran vek, kadar je močno zaprla oči.

Opazovala je očetove roke, ko je za mizo reševal križanko, in v mislih za trenutek zagledala iste koščene roke in profil, sklonjen nad knjigo, potem pa je podoba nepovratno izginila. Naj se je še tako trudila, je ni mogla priklicati nazaj niti se otresti občutka, da je pozabila nekaj pomembnega.

»Mislim, da se mi meša,« se je nekega večera končno zaupala možu. »Počutim se, kot da nekje obstaja drugo življenje in ga skoraj lahko dosežem, potem pa mi uide in sploh ne vem več, o čem sem razmišljala.«

Rok jo je objel in njegova prijaznost je bila strašljiva, ko je rekel: »Vsi včasih sanjajo, da obstaja drugo življenje. Ne lovi ga. Ostani tukaj z nami.«

Molčala je.

»Mar nisi srečna?«

Nagonsko je odgovorila, da je. Toda že dolgo jo je preganjalo strašljivo spoznanje, da ni.

»Pojdiva spat.«

»Ti pojdi,« se je nenadoma odločila. »Moram k mami, nekaj sem ji obljubila.« Majhna laž ne more škoditi.

*

Mati je bila budna. Zdelo se je, da njena starša nikoli ne spita, vedno nerazdružljiva in pripravljena, da se ji nasmehneta in jo potrepljata po glavi. Toda tokrat je bila Marta sama in Neža je vedela, da jo nekaj muči, še preden je spregovorila.

»Moja hči. Moja prelepa hči,« se je nasmehnila in jo odpeljala do klopce pod jablano. Pobožala jo je po glavi, kajti to pač počnejo starši. »Opazujem te, odkar si prišla, in vidim, da nisi več srečna.«

Odkar je prišla ...?

»Mama ...«

»Trudila sva se biti takšna, kakršna si naju želela, ampak ... Vedela sem, da bo ta dan prišel. Nič ne more zares ostati skrivnost.«

Neža je zadrhtela. »Kakšna skrivnost?«

Marta je dvignila brado, kot bi se pripravljala na veliko izgubo.

»Čas je, ljubica. Pogovoriti se moraš z Vido Tkalec. Ona ve.«

»Kaj ve o meni?« se je namrščila Neža.

»Pojdi takoj, preden se te čudovite sanje pokvarijo. In ko se vrneš, se poskusi spomniti, kako zelo te imava oba rada. Nikoli te nisva nameravala zapustiti in ta leta so bila najlepša, kar sva jih doslej doživela. Ti si vse, česar sva si želela, in še veliko več.«

Materin nasmeh, krhek kot porcelan, so krasile solze. Neža je pobegnila v noč.

*

Starka ni bila presenečena.

Sedela je ob kolovratu v sobi, razsvetljeni s številnimi svečniki, in ni nehala prestiti, ko se je Neža pojavila pri odprtih vratih. Rekla je samo:

»Torej. Čakala si dlje od večine. Skoraj sem že obupala nad tabo.«

Povabila jo je, naj sede. Soba je bila podobna domači knjižnici – starinsko pohištvo, pisana preproga, lesene police. Vida je prinesla sok in sladko, vse postavila na mizico med njima ter tudi sama sedla. Od blizu je delovala skoraj nežno.

»Ne vem, zakaj sem prišla,« je rekla Neža. »Imam te sanje in spomine na stvari, ki se niso zgodile, in moja hči ...« Ugriznila se je v spodnjo ustnico, da ne bi razkrila preveč. »Pravijo, da vi veste ... Tudi moja mama pravi, da moram govoriti z vami. Ampak jaz ne verjamem v te čarovnije,« je povzdignila glas, »in ne vem, kako mi lahko pomagate.«

Krik izgubljene duše, preoblečen v izziv. Vida ga je znala prepoznati.

»Čarovnije.« Vida se je tiho zasmejala. »Neumnost. To, kar Tkalčevi počnemo že stoletja, ljudi plaši, tistemu, česar se bojijo, pa dajo ime, ki ga lahko sovražijo. In to je povsem v redu, kajti resnica bi jih prestrašila še bolj.«

»Kakšna resnica?«

»Tista, ki jo prihajajo pozabit.«

V nenadni tišini je Neža zaslišala Savinjo. Zazdelo se ji je, da v šumenju valov sliši svoje ime, in stresla se je.

»Mislim, da je bila to napaka,« je rekla in hotela vstati.

»Otrok,« jo je prekinila Vida, »če zdaj odideš, se ne boš več vrnila. Te lepe sanje, ki jih je Savinja stkala zate, se bodo spremenile v moro brez izhoda. Poslušaj me. Pred sedmimi leti si prečkala most. Bila je polna luna, vendar je zaradi megle najbrž nisi videla. Za sabo si pustila drugačno življenje. Tukaj si našla tisto, za kar si mislila, da ti manjka. Žive starše, polne ljubezni, svojo družino. Prepletene resničnosti in spomini nanje bi te utopili. Kdo navsezadnje lahko pove, kaj je resnično in kaj ne? Zato si prišla k meni in jaz sem ti vse to odvezla. Vse. Spomine na staro življenje sem navila in jih zaprla v škatlo. Trdno sem jo zavezala z rdečo nitjo, da bi bila tukaj lahko srečna in svobodna.« Pokimala je proti policam. »Ena od tistih zgoraj je tvoja. Vse jih hranim in le redki se vrnejo. Toda zate sem vedela, da te bom še videla.«

Neža se je zazrla v police. Tisto, za kar je sprva mislila, da so knjige, so bile pravzaprav škatle. Bi lahko uganila, katera je njena?

»Živela sem nekje drugje,« je rekla bolj sebi kot Vidi.

»Si, zdaj pa spomin na to pronica skozi šiv tega sveta. Tudi tvoja deklica ga čuti. Sanja tvoje življenje.«

»Se da to ustaviti?« Nežin prvi nagon je bil zaščititi Lino.

Starka se je nasmehnila. »Zato si tukaj.«

Nežine oči so se razširile od skrbi, ki se je bojevala z nevero. Del nje še vedno ni verjel.

»Pred teboj sta dve poti, otrok,« je slovesno rekla Vida. »Lahko se vrneš k svoji družini in za vedno pozabiš. Zavestno izbereš pozabo. Hčer prepričaš, da tisto, kar sanja, ni resnično, in potem sanj ne bo več omenjala.«

»To bi bila laž,« je zašepetala Neža.

Vida se je samo nasmehnila.

»Druga pot je vrnitev spominov. Vrnitev sveta, iz katerega si prišla.«

»Ne ...« Tokrat groze ni mogla zadržati. »Ne morem jih zapustiti!«

Vida je skomignila.

»Odločitev je tvoja, vendar vedi, da po tem ni več poti nazaj. Vsaka izbira ima svoje posledice.«

»Ne morem jih kar izbrisati! Niti jih obsoditi na ...« Na kaj pravzaprav? Da

živijo z njo, izgubljeno med budnostjo in sanjami, tako izgubljeno, da njena hči sanja njene sanje? »Je ta svet resničen? Ali je bilo vse laž?«

»Resničnost je tisto, kar izbereš za resnično in nato vanjo trdno verjameš,« je starka prhnila. »Vse drugo pozabiš in se nikoli ne sprašuješ, kaj bi bilo, če bi bilo. Toda,« je Vida nadaljevala mehkeje, »zdi se mi, da se ti nikoli ne boš nehala spraševati. Kaj misliš, zakaj pokajo šivi resničnosti, in to samo zate?«

Ali to pomeni, da se je že s tem, ko je prišla sem, odločila? Da druge poti sploh ni?

»Moram izvedeti resnico,« je tiho rekla. Izvedeti, zakaj se ne more vklopiti in zakaj je kljub vsemu nesrečna.

»Še zadnje opozorilo.« Starka je vstala. »Škatle zavežem z rdečo nitjo. Samo enkrat. Lahko ti odvezam življenje in ga zvežem, ne morem pa ti dati miru. Morda ga ne boš našla niti takrat, ko boš odprla škatlo. Toda ko enkrat razvežeš rdečo nit, je ni mogoče več zavezati. Istega spomina se ne zveže dvakrat. To je najstarejše pravilo, kar jih obstaja.« Zadržala je Nežin pogled. »Zato premisli. Če ti dam škatlo in jo odpreš, se boš spomnila vsega in drugič ne bo mogoče ničesar odložiti. Ne gre. Ne moreš me prositi, naj ti vse to znova odvezam, zvežem in ti pustim ponovno pozabiti. Enkrat razvezane niti ni več mogoče zavezati.« Za trenutek je umolknila. »So škatle, otrok, ki jih je bolj usmiljeno pustiti zaprte. Srečna si. Imaš dobrega človeka, dva otroka in žive starše, kar je več, kot bo večina duš na obeh straneh Savinje kdaj dobila. Si prepričana, da sanj ne moreš prenašati?«

Za dolg trenutek je Neža skoraj odnehala. Pomislila je na Rokove dotike, na otroške nasmeh in objeme, na ljubezen staršev. Na življenje, ki ga ni izgubila. Kaj če ima Rok prav, kaj če je ta svet pravi in ji ni treba brskati po ognju?

»Kaj se bo zgodilo z njimi?«

Vida je skomignila. »Ostali bodo.«

Ostali bodo. Tudi ona bi lahko ostala in se nekako naučila živeti s polovico sebe. Le da je bila druga polovica tukaj in morala je samo iztegniti roko, da bi znova postala cela.

Toda jaz nisem srečna, je kričala praznina v njej. Zakaj jo vsi prepričujejo, da je?

Neža je dvignila pogled. »Dajte mi škatlo.«

*

Slišala jo je med škatlami, mehko drgnjenje lesa ob les, šepetano štetje v narečju, tako starem, da je bilo komajda še slovensko.

Drhtela je, čeprav v prostoru ni bilo hladno. Kolovrat je miroval. Zunaj je govorila reka. Na policah so se škatle stiskale druga ob drugo, nekatere blede in nove, druge črne in razpokane od stoletij, prav vsaka pa je bila ovita z rdečo nitjo, zavezano v voz. Ko jih je Neža opazovala, je spoznala, da nosijo cele svetove.

Vsaka hrani od nekoga mater, mesto, žalost, poti, po katerih se ni šlo. To je knjižnica odloženih življenj in eno od njih je njeno.

Vida se je vrnila s škatlo in jo položila na mizico poleg nedotaknjenega soka in sladkega.

Bila je manjša, kot si jo je Neža predstavljala. Ni bila večja od njenih dveh dlani skupaj. Les je bil bled – sedem let je v tej sobi mladost – vendar je na robovih že začel temneti. Čez vzorec na pokrovu je nekdo vrezal majhno znamenje, ki ga je Neža s sunkom prepoznanja prepoznala kot svojo pisavo, način, kako je zapisovala črko N v svojem imenu. Okoli škatle je tekla globoko rdeča nit, vozle pa je bil majhen, trd in dokončen.

»To je moje,« je zašepetala Neža, medtem ko so prsti sami segli proti njej in obstali tik pred dokončnim dotikom.

»Sama si jo označila,« je rekla Vida. »Vsi to storijo.« Sedla je in sklenila roke v naročju. »Odpreti jo moraš sama. Nihče drug je ne more.«

Vsi razlogi v prid Nežinemu življenju so se še zadnjič dvignili in spregovorili.

Zakaj, je govoril glas. Zakaj bi jo odprla? Živiš tisto, kar si si želela. Ni iluzija, starka je to sama povedala. Izbrala si to in resnično je. Rok je resničen in otroka sta resnična in starša sta živa in vse, prav vse to je resnično. To niso sanje, ki se bodo ob zori razblinile. To je svet, pravi svet, ki teče vzporedno z drugim, in dober svet je, in tvoj je, in imaš pravico biti v njem. Kar koli je v tej škatli, prinaša žalost. Z razlogom si pozabila. Zakaj bi vse to znova vzela nase? Zakaj bi sploh kdo? Pusti jo zavezano. Pojdi domov. Poljubi moža. Pozabi.

To je bil najrazumnejši glas, kar jih je kdaj slišala. Vsaka beseda je bila zapeljivo resnična.

Toda v človeku je nekaj starejšega in neumnejšega in pogumnejšega od razuma, nekaj, kar si ne želi biti toliko srečno, kolikor želi biti celo, in ne prenese, da mu je lastno življenje na dosegu roke, sam pa ne ve, kaj je v njem.

Neža je vzela škatlo v roke, nežno, kot da je iz papirja. Prijela je konec niti, ki je štrlel iz vozla, in potegnila. Razvezal se je zlahka, z enim samim drobnim potegom, kot da sedem let ni nič, in pokrov se je odprl.

Škatla je bila prazna.

To je bila prva, absurdna stvar. Pričakovala je – niti sama ni vedela, kaj je pričakovala, svetlobo, dim, zviti šop niti – toda ni bilo ničesar, samo gol, bled les in en sam trenutek olajšanja: prazna je, vse skupaj je vendarle nesmisel, lahko gre domov ...

Potem pa je prišlo.

In ni bilo nežno.

Ni se vračalo počasi, košček za košček, temveč je planilo vanjo kot slap.

Šlo je skoznjo in se ni ustavilo.

Ljubljana. Majhno stanovanje. Teta Vera pije kavo, joče nad kartonasto škatlo. Univerza, na podelitvi diplom preberejo njeno ime. Pogreb. Vlak za Celje. Jože, sklonjen nad knjigo v antikvariatu, polnem sonca. In nazadnje most. Megla, ki jo je zapeljala, most, ki ga je zavestno prečkala, vedoč, kaj bo našla na drugi strani, čeprav je vse zanikala, dokler ju ni zagledala.

Njena starša. Ista človeka, ki sta pred toliko časa na poti domov prečkala most in končala v drugem svetu ter jo čakala in upala, predvsem pa jo ljubila bolj kot vse na svetu. Ljubila sta jo tako zelo, da jo je mati napotila k Vidi in ji pustila, da živi svoje življenje, medtem ko oče tega ni mogel gledati.

V njej pljuskata drugo ob drugo dve življenji, dve resničnosti, preveč za enega človeka.

Začenja razumeti, da ji ni treba oditi. Kaj ima veze, če se spominja? Prenese lahko tako žalost kot veselje, ljudje to počnejo ves čas. Ne na nebu ne na zemlji ni zakona, ki bi določal, da mora ženska izbrati samoto in izkopavanja mesta na severu Irske namesto ljubezni samo zato, ker je ljubezen prišla iz drugačnega sveta.

Segla je, da bi zaprla pokrov.

Roke so ji drhte. Niso je ubogale. Škatla se ji je nagnila na dlani in padla, preden jo je uspela ujeti. Ni padla z velike višine in nič se ne bi smelo zgoditi, toda treščila je na kamnita tla, odprta, prazna, z razvezano rdečo nitjo. Ni odskočila niti počila.

Razletela se je. Razpršila se je v blede drobce in zvok, ki ga je zaslišala, je bil podoben popuščanju šiva.

Neža je razumela pol sekunde prepozno: škatla je bila sidro. Spomin na stari svet, zvezan in zaprt v temo, utež, ki ji je omogočala ostati. Kajti duša ne more obstajati na drugi strani šiva brez nečesa, kar jo tam zadržuje. Razveži nit, odpri škatlo, spomni se – in dveh življenj v njej ni več mogoče držati narazen. Zgrneta se skupaj, duša, ki nosi polno težo obeh, pa je duša, ki je šiv ne more zadržati, saj ne pripada več povsem nobeni strani.

»Vida ...« Poskusila jo je poklicati na pomoč, toda soba je že izginjala, sveče so migetale, police se raztapljale v megli in zadnje, kar je videla od tega sveta, je bila starka, ki je sedela in ji nekaj govorila. Pomislila je, da je morda rekla »saj sem ti rekla, otrok« ali pa »pojdi v miru«.

Segla je nazaj proti uličici, proti spečim hišam, lesenim vratom in popolnemu človeku ter otrokoma, ki ju zjutraj ne bo prebudila, da bi se pripravila za šolo, proti staršema, s katerima ne bo nikoli več pila kave – segla je z vsem telesom in srcem – toda megla se je sklenila nad njo in Savinja, stara in potrpežljiva, zavezana pravilom, starejšim od grofov s Starega gradu, cerkve in Celja, jo je odnesla nazaj.

K sebi je prišla ob zori na bregu, v mehkem sivem plašču, edinem, kar je odnesla čez in prinesla nazaj, ter z rdečo nitjo, zapleteno okoli zapestja. Ni se spominjala, kako je prišla tja, vendar je ni snela.

Celje, v katerem se je prebudila, je bilo tisto resnično.

Tam, kjer je bil nekoč antikvariat, je bila zdaj trgovina z mobilnimi telefoni. Ime Jože Kovač je krasilo kamniti nagrobnik na mestnem pokopališču. Umrli je prejšnjo zimo, od starosti in žalosti, ki je ni nikomur pojasnil. Dolgo je stala ob njegovem grobu. Odšla je z mislijo, da na tem svetu nima nikogar več.

Neža Kovač se ni zlomila. Vrnila se je v Ljubljano, v stanovanje, ki bi ji ga skoraj zasegli, ker je bila predolgo odsotna, in si našla službo. Človek, ki je nosil dva svetova in izgubil oba, se v sejni sobi nima česa bati. V nekaj letih je postala strah in trepet poslovnega sveta. Po vseh merilih, ki jih je svet lahko videl, je bila uspešna.

In sama.

Občasno, ko postane bolečina prehuda, se odpelje v Celje. Vedno ob polni luni. Sprehaja se ob Savinji, toda most se ji ne prikaže več.

Tihomir Jovanović Tika (Srbija)

Iter per spatium et tempus*

Na hribu, pod katerim je vijugala reka Savinja, stoji grad, v katerem prebiva grof Ulrik II. Bil je debelušen in rdečeličen, saj je rad kaj dobrega popil in pojedel. To sta razvadi. Nagnjenosti do mladih lepih žensk pa vsaj v tistih časih ni bilo mogoče šteti med razvade.

Zaradi te ljubezni oziroma zgoraj omenjene razvade – kajti pretiravanje v čemer koli, razen pri ženskah, je razvada – pomanjkanja gibanja in podobnega je imel grof zdravstvene težave. V takšnih primerih je na pomoč poklical Magnusa, svojega človeka za vse. Bil je astrolog, ki mu je izdeloval osebne horoskope in mu večinoma napovedoval samo prijetne dogodke, poleg tega pa še osebni zdravnik, dvorni čarovnik, alkimist in tako naprej.

»Magnus, pridi sem!« je grof poklical svojega človeka za vse.

Ležal je v postelji in težko dihal, ves rdeč v obraz.

»Klicali ste me, gospodar!« se je Magnus pojavil na vratih grofove sobane.

»Ste kaj potrebovali?«

»Saj vidiš, idiot, da komaj diham! Pomagaj, da ne izdihnem in ne odidem pred Boga polagat računov!«

»Rekel bi, da Vam je treba spustiti kri!«

»Teslo zabito, mar ničesar drugega ne znaš? Preluknjaj si me kot sito. Ko kaj popijem, vse steče iz mene!« Seveda ne dobesečno, vendar to lepo opisuje stanje grofove kože.

»Ampak, gospo-!« je začel Magnus, toda grof ga je prekinil:

»Nič ampak, gospodar! Pojdi in pripravi kakšno zdravilo, sicer!«

Nedokončane grožnje so najhujše vrste.

Magnus se je namrščil, sklonil glavo in odšel. Šele ko je stopil skozi vrata, je začel godrnjati, kajti tisto, česar človek ne sliši, ga tudi razjeziti ne more.

Toda Magnus je imel vsega že dovolj in odločitev, ki jo je sprejel že prej, je zdaj nameraval uresničiti.

»Stari prasec! Samo dere se. Naj si poišče koga drugega, da ga bo maltretiral, jaz grem!«

Tja, kamor je nameraval oditi, pa se ni potovalo s kočijo ali konjem, zlasti ker takrat še ni bilo prav veliko drugih možnosti. Ostala mu je čarovnija. Čarobni napoj in izgovarjanje magičnih besed. In pa! Teleportacija pred teleportacijo.

Odklenil je ključavnico na skrinji, okovani z jeklenimi trakovi. Tečaji so zaškripali, ko je dvignil pokrov in našel knjigo v usnjeni vezavi. V zlatotisku se je svetil naslov *ITER PER SPATIUM ET TEMPUS* (Potovanje skozi prostor in čas). Knjigo je napisal čarovnik Eusebius z dvora Montmirail v službi grofa Godefroya.

Magnus se je nasmehnil, odpihnil prah s knjige in jo odprl. Debeli grajski zidovi so uspešno dušili grofovo klicanje, zato ga je bilo slišati le kot tiho momljanje, podobno težkemu dihanju prehlajenega ščurka.

»To je to,« je zašepetal Magnus, ko je prebiral zapis na strani 17. »To je tisto, kar potrebujem!«

Ko je prebral navodila in seznam potrebnih sestavin za napoj, se je lotil priprave. Drugo za drugo je dodajal v posodo nad plamenom špiritnega gorilnika. Ogenj ni smel biti niti premočan niti prešibak, sam napoj pa je bilo treba popiti mlačnega. Tako je pisalo v knjigi čarovnika Eusebiusa.

»Taaakooo,« je zašepetal Magnus, ko so se vse sestavine spojile v gosto maso. Bolje je vse življenje živeti v Versaillesu in bogastvu kot nekaj dni v revščini v Celju.

Napoj je pil po majhnih požirkih in med njimi šepetal magične besede:

»*Per aspera spera ... Bakus Mandus ...*«

O ne, hotel je reči *bahus Magnus*, napaka ... Kljub temu je izginil, in ker ni bilo več rok, ki bi držale skledo, je ta padla na tla in se razbila na nešteto koščkov.

Magnus je letel skozi časovno-prostorski predor in kdo ve, kam ga bo odnesla izgovorjena napaka. Med letom bi se skoraj zaletel v osebo v črnem, ki je letela v nasprotno smer. Po vsem sodeč je bila oseba v črnem nekakšna čarovnica, le da za prevozno sredstvo ni uporabljala metle.

»Pazi, baba, kako letiš, skoraj bi se zaletela vame!« je zavpil, toda ker sta oba letela hitreje od zvoka¹, ga ni mogla slišati. Pa tudi on ne nje, ko je izgovorila skoraj enake besede, pospremljene s kletvico, kakršni so nekoč rekli kočijaška, danes pa šoferjeva.

Polet se je končal in Magnus je končno zagledal okolico. Ne, to vsekakor ni bil Versailles. Bila je nekakšna vas, obdana s palisado, okoli njega pa so stali ljudje v kožuhih in s kučmami na glavah. Namrščeni in brkati niso delovali niti najmanj prijazno. Takrat beseda zanj še ni obstajala, toda v zraku je bilo čutiti tisto, čemur danes pravimo ksenofobija.

Majhna vas v Šumadiji je bila zadnji kraj na Balkanu, ki ga Osmani še niso osvojili. Razlog za njen obstanek pa je bil čarobni napoj, ki so ga pripravljali iz gnilih sliv ali kakšnega drugega, prav tako gnilega sadja.

Prihod vsakega tujca v vas je vzbujal sum. Še posebno, če se je pojavil kot strela z jasnega in v oblačilih, okrašenih z zvezdami in polmeseci.

»Jaz bi rekel, da je to Osman!« je dejal neki debelušen brkač.

»Počasi, Obrenije,« ga je nagovorila oseba, oblečena povsem v črno, zato je Magnus sklepal, da gre morda za duhovnika ali človeka z določenim vplivom. Poleg tega je imel za razliko od drugih dolgo sivo brado.

»Ma, pop Nićifor!« ga je prekinil Obrenije. »Jaz pravim, da ga lepo natakemo na kol!«

»Neeee!« je zavpil Magnus. Slišal je za to osmansko navado. Toda kdo so potem ti divjaki, če ga imajo za Osmana?

»Takole,« je predlagal Nićifor. »Naj lepo zmoli Oče naš, potem pa bomo videli, kaj bomo z njim!«

In Magnus je takoj začel:

»Oče naš, ki si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime ...« in tako naprej in tako naprej! Zmolil je do konca, toda sum je ostal in Obrenije je še naprej vztrajal pri natikanju na kol.

»Eh, kot da se tega ni mogel naučiti samo zato, da bi nas pretental. Ampak spomnil sem se nečesa, kar je zanesljiv preizkus.«

Nato se je sklonil in Nićiforju nekaj zašepetal na uho. Ta se je zasmejal in rekel:

»Da mu slečemo hlače? Da vidimo, kaj ima tam oziroma česa nima?«

»Pa ja! Oni to odrežejo!« je rekel Obrenije.

»Nikomur ne bomo gledali v hlače!« se je oglasil nižji mož. »Kot prvo se spodobí, da pogostimo človeka, ki je prišel k nam v goste. Potem pa bomo videli, kaj naprej!«

»Arsenije, kaj ti je? Kakšne neumnosti so to, kaj naklepaš?« se je uprl Nićifor.

»Boste že videli. Ampak, ampak kam je izginila babica Manda? Kam je izgini-la? Kaj takega bi vendar moralo vzbuditi njeno radovednost?«

Babica Manda se je ozirala okoli sebe in skušala ugotoviti, kje je. Zidovi iz težkih, velikih kamnov so spominjali na ječo. Toda ječe so navadno v kletih, kjer škorpijone duši zatohlost in podgane kukajo iz lukenj, kadar se pojavi nov jetnik, da bi ugotovile, kdaj bo postal njihov plen.

Poleg tega je bila soba opremljena z udobno posteljo, mizico in oblazinjenimi stoli. Preveč razkošno za ječo. Skozi okno pa se je odpiral pogled daleč proti hribom, posejanim z gozdovi, vendar to vsekakor ni bila Šumadija.

Lepo bi bilo ostati tukaj, če ne bi na štedilniku pustila fižola. Zažgal se bo, če se hitro ne vrne! Poleg tega mora ugotoviti, kje sploh je.

Iz daljave je zaslišala stokanje. Morda koga mučijo?

»Magnus, hitro pridi sem, sicer mi boš plačal!«

Tako mučiteljev gotovo nihče ne kliče. Razen če je mazohist.

Stopila je proti vratom, od koder je prihajal izmučeni glas. Odprla jih je.

»Kdo si ti?« jo je vprašal lastnik glasu, debelušen mož rdečega obraza. »In od kod si se vzela tukaj?«

»Jaz? Babica Manda. Kje pa sem?« Tudi ona je imela vprašanje.

Nadaljnji pogovor je bil videti, kot da se pogovarjata slepec in gluhec, dokler je grof ni vprašal oziroma prosil:

»Mi lahko kako pomagaš?«

»Pa seveda, saj je to moje delo!« je vzkliknila babica.

Počutila se je nekako kot medicinska sestra, ali še bolje, kot medicinska babica.

»Zdaj bom jaz nekaj pripravila!«

Odšla je v Magnusovo sobano in pripravila nekaj, za kar je upala, da bo pomagalo grofu.

»Evo, zdravilce prihaja,« je rekla, ko je vstopila v grofovo sobo.

Pograbil je skledo, jo povohal in izpil.

Reakcija je bila skoraj takojšnja.

Grofovo telo se je napihnilo in odlebdelo nekaj centimetrov nad posteljo.

»Kaj je zdaj to, baba?« se je razjezil.

»Ah, nič, majhna napaka, zdaj bom jaz to ...«

Iz šivalnega pribora je vzela iglo in grofa zbodla v debelo meso. V tisti del telesa, ki ga navadno povezujemo s stolom.

Iz grofa je s sikanjem brizgnil curek zraka in telo se mu je spustilo nazaj na posteljo.

»Izvoli, sedi!« je Arsenije nagovoril gosta, medtem ko so ga drugi začudeno gledali. »Bi eno rakijico?«

Tedaj so drugi začeli razumeti, kaj Arsenije naklepa.

»Lahko!« je odgovoril Magnus na osuplost vaščanov.

»Pa malo pečenke? Svinjske?«

»Da, z malo hrena, če ga imate!«

Prinesli so mu vse, kar je zahteval, on pa se je lotil hrane, sestradan po dolgem, a vendar kratkem potovanju.

»In če imate tisto belo slanino, ki ji pravimo milnica!« se gost ni obotavljal prositi še zanjo.

Tako se normalen Osman nikoli ne bi vedel.

Naslednji napoj, ki ga je pripravila babica, je imel na grofa očiten učinek – spremenila se je barva njegovega telesa. Ves je pozelenel, drugega pa ni bilo.

»Kaj počneš, čarovnica!« je vpil grof. »Vrgel te bom v ječo, da se bodo mučitelji malo zabavali!«

»Evo, evo, vse bo v redu,« je odvrnila babica in odhitela pripravljat nov napoj.

Toda pri naslednjih poskusih se je barva grofove kože spreminjala od modre do rdeče in vijolične, dokler pri zadnjem poskusu ni dobil vseh mavričnih barv.

Če bi se dvignil na nebo, bi ga človek lahko zamenjal za mavrico. In če bo babica tako nadaljevala, bi se to utegnilo celo zgoditi.

»Kaj pa je tole majhno rdeče?« je vprašal Magnus.

»To so pekoče papričice. Zelo so pekoče ...«

»Rad imam pekoče,« je rekel Magnus in ugriznil.

Po tem ni rekel ničesar več, usta pa je odpiral samo še zato, da bi vdihnil čim več zraka in tako ohladil razbeljeno grlo.

Toda ... Toda v nekem trenutku je postal prosojen in izginil, nato pa se je pojavila prosojna babica Manda, ki je počasi postajala vse bolj čvrsta, dokler ni bila spet povsem telesna.

»Dobro, babica,« jo je nagovoril vaški starešina. »Daj, povej, kaj si zdaj zamočila. Kaj se je zgodilo?«

»Eh, sinko, tudi jaz bi rada vedela. Ampak fižol mi je ostal na štedilniku,« je babica pohitela proti koči. »Moram pogledati, da se mi ne zažge.«

* Iter per spatium et tempus - Potovanje skozi prostor in čas

1. Zanimivo je, da ni bilo slišati tistega *bang*, kakršnega navadno slišimo ob preboju zvočnega zidu. Opazimo lahko tudi, da se v filmih in stripih o Supermanu ta *bang* prav tako ne pojavi, ko Superman prebije zvočni zid. Verjetno zato, da se scenaristom ne bi bilo treba ukvarjati še z razbitimi okni v Metropolisu.

*Zdravko Duh (Slovenija)***Na robu misli**

Sredi 21. stoletja je onesnaženje okolja naredilo Evropo negostoljubno za življenje na prostem. Zaščitna oprema in filtracijske naprave so postale nujno potrebna oprema za preživetje. Razen v nekaterih mestih, ki so dovolj srečna, da se nahajajo na izviru magije. Njih obdaja magično zaščitno polje, ki samodejno prečisti zrak, vodo in vso ostalo industrijsko nesnago, ki je kot odeja navlečena čez Evropo. Vendar magija deluje le, dokler ljudje verjamejo vanjo (to je seveda strogo zaupna informacija). Dvomeči ljudje, ki izgubijo zaščito magije, vidijo luknje v magičnem polju, skozi katere pronica nesnaga. Temu pojavu pravijo magična norija in za njen nadzor so mesta ustanovila tajne agencije. V primeru Zaščitenega območja širšega Celja je to Javna služba za civilni red in mir.

»Kaj je, zabušanta, se bo danes kaj delalo?« zadoni grob glas načelnika, ko na mizo vrže mapo s papirji. Njegov pogled preskoči od živčnega Petra do brezbriznega Zvoneta. »Tu imata dosje. Tarča je že na robu pameti. Še vidva lahko to opravita do večera. Naslednji teden mora biti stanovanje že prazno.«

Zvone začne listati kartoteko. Načelnik se nagne naprej, s prstom potisne papirje dol in s pogledom bode v Zvonetove oči. »Da se ne ponovi spet ista štala. Jasno?« Brez čakanja na odgovor ošvrkne Petra in odlomasti nazaj v svojo pisarno. »Ojoj, Zvone, kaj bova pa zdaj,« zamomlja Peter. Zvone naredi požirek kave. »Daj si nohte iz ust, ker te nič ne razumem.« Peter si vtakne še drugo roko v usta. »Kaj, če bo spet kot prejšnjič? Ali predprejšnjič? Ali predpredprejšnjič?«

»Daj, umiri se. Saj bo lahka naloga.« Zvone spet odpre dosje. »No, pa pogledajmo ...«

Klemen Klopotec je januarja dopolnil 18 let. Dva meseca kasneje je bil njegov oče na nepravem mestu ob nepravem času in ga je ujel izbruh magične norije. Mesec kasneje se je to ponovilo še z mamo. Zdaj je podedoval stanovanje na Bregu v Zaščitenem območju širšega Celja, kjer živi že celo življenje. Skozi okno sobe vidi grad, iz katerega se v zrak vije izvir magije. Danes daje nebu še posebej močno rožnato barvo. Oči mu sledijo od gradu navzdol proti reki, kjer sedi vodarna Pod gradom, na sotočju Voglajne in Savinje. Po tem, ko je izgubil starša, je začel manj in manj hoditi ven, šolo je pa povsem opustil ravno pred maturo. Zdaj mu primanjkuje prihrankov in je prisiljen najti si službo. Edina sled, ki jo ima, je razpis na spletni strani vodarne, ki ne omenja nobenih zahtev. No, pravzaprav ne omenja skoraj nič, razen da bodo razgovori potekali v petek, 13. maja.

Sicer brez letnice, ampak mora biti danes, če se dan ujema? Nadene si trenirko – edina neumazana oblačila – in se odpravi od Brega po Mostu za Laško v Celje. Ne mara hoditi ob glavni cesti, ker se počuti preveč izpostavljen, a to je zanj najhitrejša pot. Po mostu zavije na desno, prečka železniško progo in prispe do vodarne. To je velika pravokotna betonska zgradba, iz katere štrlijo cevi kot lasje iz Klemnove razmršene glave.

Ko Klemen vstopi v avlo, ga varnostnik takoj sumničavo pogleda in ogovori: »Čigav si? Kaj delaš tu?«

»Ah, um, r-razgovor,« zamomlja Klemen.

»Kaj? Ne zastopim te, povej jasno in glasno, madona.«

Klemen odvrne negotovo, a bolj razločno: » ... Klemen. Nek razpis za službo ... sam mal ...«

Iz žepa povleče telefon in brez nadaljnjih besed pokaže razpis varnostniku. Varnostnik pogleda razpis in vzklikne: »Jebela, mladina, kako majhne črke vi gledate,« in si nadene očala. Čez nekaj trenutkov branja, ko si mrmra kaj prebira, pokaže sedež na strani sobe. »Tam se usedi, pa čakaj. Bom preveril, kaj je s tem.«

Ko se Klemen obrne stran, se skoraj zaleti v Petra, ki izstopi iz zavarovanega dvigala. Oba hkrati nekaj zamomljata v opravičilo, nato pa Klemen skrije pogled in hitro odpeketa ter se usede točno na drugi sedež z leve, ker je tako razumel varnostnika. Petru se stakneta obrvi in še enkrat pogleda za Klemnom. Vtakne si nohte med zobe in pocuka Zvoneta za rokav: »Hej, Zvone, kaj ni to ...«

Zvone se zanj ne zmeni in ogovori varnostnika: »Branko, kaj pa ti z očali? Si spet kaj dobrega prebral?«

»A, lejga, zlomka, ravno ta prav si prišel. Tisti mladenič tam je na spletu našel nek razpis. A kaj zaposlujete?«

Zvone se zasmee: »Nazadnje je bil razpis objavljen, še ko sem se jaz zaposloval. Zdaj gre vse samo preko priporočil.« Bežno pogleda Petra, ki ga še vedno drži za rokav in si z nohti tlači besede nazaj v usta. Zvone samo zavzdihne. Za njima se že postavljajo ljudje v vrsto. Kot, da je že opravil svojo nalogo, Branko nadaljuje pogovor: »Vidva na teren? Kaj dobrega danes?«

»Ah, ja, baje lahka naloga. Nek bogat Nemec že čaka, da se vseli v stanovanje tarče.«

»A res? Ja, kdo pa je?«

»Kaj pa vem, najbrž spet kakšen lastnik rudnika ali naftnih obratov.« Branko vstane in izstopi iz lože. »No, pa upajmo da bo šlo po maslu. Grem jaz zdaj temu fantu rečt, da ni razpisa.« Zvone se šele zdaj pobriga in pogleda, ko mu Peter kaže na Klemna. »Branko, čakaj!« Z malo tišjim glasom mu prišepne: »Tisti fant je najina tarča.«

»O ti hudič, kaj res?« »Nesi mu kozarec vode in reci, da bo razgovor čez pet minut. Malo ga zamoti, da se pripraviva.«

»Ježešna, Zvone. Naj ti bo, ampak dolžen si mi eno kavo.«

Zvone se obrne proti Petru in pomigne, naj mu sledi. »Peter, kaj nič ne sprem-ljaš? Če si videl, da je tam tarča, bi mi lahko kaj rekel.« Odgovora niti ne pričaku-je in kar nadaljuje: »Tako bova naredila, jaz ga bom zvabil v en osamljen del avle na razgovor.«

Zvone privleče ven napravo, podobno vodni pištoli, in košček kristala, ki se svetlika med rožnato in vijolično. Peter si spet da nohte leve roke med zobe in zamomlja: »Ojoj, Zvone, ne morem jaz upravljati s tem. Kaj če spet zgrešim tar-čo? Ali ponesreči nastavim na preširoko območje? Saj sploh ne znam s tem. Ka-«

Zvone kar povozi njegove pripombe z monotono in prehitro razlago: »Tu imaš magični naboj. Naloži ga v razkropilnik; brez magije je prazen kup pločevine. Nato naravnaš frekvenco, nastaviš območje in s tem gumbom nastaviš intenziteto, nato pa nameriš in pritisneš sprožilec in gledaš, ali se tarča odzove ali ne in potem prilagajaš moč in obseg in frekvenco ravno toliko, da tarča vidi nekatere posledice, če čarobno zaščitno polje nanj ne učinkuje.«

Peter brezizrazno strmi vanj in si k ustom približa še drugo dlan. Zvone mu jo prime preden bi si jo začel gristi in mu vanjo stisne razkropilnik in kristal. »Saj ti bo šlo, daj začni kar zdaj.« Zvone Petra lopne po rami, se odpravi proti Klemnu in ga odpelje na nezasedene kavče na sredini avle.

*

Zvone se razšopiri na kavču nasproti Klemna. Čeprav ima vsak svoj kavč zase, Klemen stisnjen vase drži kozarec vode z obema rokama.

»Torej,« začne Zvone, »Klemen Klopotec, kajne?«

Klemen rahlo namršči obrvi. » ... Kako pa veste ...«

»Kako, prosim?« Zvone se nagne naprej, da bi ga bolje slišal, a se hitro ustavi, presede in nasloni čim bolj nazaj. Mora se držati stran, da ni v coni razpršilnika.

Klemen povese nos in dvakrat vdihne z nosom. Nato se zastrmi v kozarec vo-de. »Uuuuh ... ja, Klemen ...«

Peter smukne izpred vidika mimoidočih in se skrije za okrasno rastlino v kotu sobe, da gleda Klemna v hrbet. Ni prvič, kar je uporabljal razkropilnik, sicer s katastrofalnimi izidi, a vseeno ga zna vzpostaviti. Le njegova uporaba je nespret-na, milo rečeno. Nameri v Klemna z eno roko, a se mu preveč trese, zato prime z obema in pritisne sprožilec ...

Nič se ne zgodi. Peter je začuden, nato si zamomlja: »Ojoj, bedak jst, moč je na ničli. Okej, gremo spet,« in ponovno pritisne na sprožilec.

Zvone nadaljuje s prevarantskim razgovorom: »Torej, Klemen, kaj pričakuješ od te službe?«

V tem trenutku na Klemna začne delovati razpršilnik. Na tej nižji stopnji moči, se mu to kaže kot blede rožnate lise v zraku okoli njega. Že večkrat v življenju, ko je bil glede česa v dvomih, jih je videl. Ker živi v zaščitni coni, odkar se spomni, si pač misli, da se tako kaže stres. Zato je odločen, da ga to ne bo vrglo iz tira.

»Kaj pa je, Klemen,« ga vpraša Zvone, »kaj si tako bled? Ni težko vprašanje.«

»Ah, ne, nič ni.« Klemnov govor je zdaj hitrejši in bolj prisiljen. »Na spletu sem iskal službe ... Razpis ni nič povedal ... Kakšno delo je na voljo?«

Zvoneta preseneti, da se Klemen zdaj zdi še bolj zgovoren. Nameni oster pogled proti Petru, da pojača moč razkropilnika.

»Klemen, Klemen, kaj se nisi nič pripravil? Smo vodarna in delamo z vodo.«

»Torej jemljete pitno vodo iz reke?« ga vpraša Klemen. Zdaj so se v Klemnovem pogledu rožnati kosci povečali, da se zdijo kot luknje v zraku, skozi katere vidi svet ves prašen in rjast. Enkrat je tudi to že videl. Ko je v šoli izvedel, da so mu odpeljali še mamo zaradi magične norije in je pri sebi prekel magijo. Vendar je mislil, da je to le šok in stres. Zato je odločen, da bo ignoriral vse te *privide* in se osredotočil samo na eno točko.

Zvoneta vrže iz tira, ko ga Klemen prvič pogleda v oči. Ne samo to, prav ne odmakne pogleda in Zvonetu se zdi, da je minila že cela večnost, brez da bi kdo od njiju mežiknil. Naposled se spomni, da ga je nekaj vprašal in začne brskati za besedami. »Ja, voda. Pitna voda. Poskusi jo, ta je sveže filtrirana iz naše tovarne, mislim, vodarne.«

Zvone pomigne proti lončku, ki ga Klemen še vedno stiska v rokah. Ko Klemen pogleda dol, Zvone nameni besen pogled Petru, naj že vklopi razkropilnik, saj ljudje navadno že takoj vreščijo, da je nekaj narobe.

»Heh, ja, če tako pomisliš, je v bistvu vodarna neka tovarna vode.«

Zvone iz sebe prisili slab hehet. Klemen dvigne kozarec vode proti ustom, a ravno malo preden jih doseže, ga zadane polna moč razkropilnika. Zdaj vidi vse okoli sebe samo umazanijo, vse je prašno in razpadajoče. In voda v kozarcu je vsa kalna in rdečkasta. Za hip se Klemen izda od presenečenja: » ... malo umazana ...« Zvone takoj zagrabi priložnost. Zdaj ga ima.

»Kaj? Umazana je?« Od razburjenja se spet skoraj nagne naprej, a se pravi čas umakne, da ne pride v učinkovito cono razkropilnika.

Klemen se takoj spet vzame v roke in se vede, kot da ni nič narobe. »Ne, mislim, niti malo umazana ni ...« in se prisili, da naredi požirek. Ko se voda dotakne ust, takoj čuti, kako ga nesnaga žge po jeziku, nato po grlu in naposled se mu usede v želodec kot razžarjeno železo. Čuti tudi, kako se mu delci v zraku lepijo na kožo in jo žgejo. A še vedno je prepričan, da je to samo stres. Saj ne more biti res tako? Saj jih ščiti zaščitno polje in jim dela čisto okolje?

Zvone je tako iz sebe, saj ne ve, ali Peter nič ne dela, ali kaj je s Klemnom, da

se še ni izdal, da vidi drugo resničnost kot ostali. Niti ne opazi, ko se jima nekdo približa. Načelnik da roke v boke in gleda zviška: »Zvone, zakaj si še tu?« Zvone je že tako napet zaradi situacije s Petrom, da trzne in se skoraj zvrne čez kavč. »Aj, načelnik! Samo razgovor, nič takega. Mislim, kaj če stopiva malo stran, da se pomeniva?« Zvone si prisili na obraz popačen nasmešek.

»Kakšen razgovor?« vpraša načelnik. Nato pogleda proti Klemnu in zoži oči. »Pa kaj je z njim? Zakaj tako sopiha? Kje je Peter? Kdo je to?« Zvone hitro vstane in obhodi načelnika, da se mora obrniti stran od Klemna.

»Ah, nič, nič. Torej, če stopiva malo stran, nekaj imam za poročati ...«

Peter vidi, da zdaj Klemen sam sedi na kavču. »Ojoj, sem vedel, da ne znam uporabljati te naprave. Čisto nič mu ni!« miže mrmra med sopihanjem. »Ojoj, načelnik me bo ubil. Ne, moram nekako. Moram opraviti nalogo. Moram.«

S tresočo roko začne nastavlјati vse ročke in gumbе razkropilnika na najvišje nastavitve. »Mogoče samo ni dovolj močno. Ali pa ni dovolj velika cona? Ali pa ... Ojoj.«

V tem trenutku bi bilo dobro poudariti, da za razkropilnik nikoli ni bilo načrtovano, da bi se dejansko uporabil na najvišjih parametrih. Ko so projektni vodje prepričali birokrate, da morajo povečati obseg parametrov, so podpisali aneks za podaljšano dobo razvoja. Nato so v enem tednu navili dodatno ročico, potem pa odpustili vse razvijalce in preizkuševalce ter natlačili denar v svoje žepe. Tako je zdaj prišlo do tega, da se razkropilnik na previsoki moči pregreje in naenkrat porabi celo magično moč kristala in sprostí pulz na polni moči v velikem območju okoli sebe.

Branko odloži skodelico kave in naredi požirek vode, ko se sproži pulz iz razkropilnika čez avlo. Namesto čiste svežine vode, okusi nekaj, česar si nikoli v življenju ni predstavlјal. Od šoka se mu zaleti, in v kombinaciji z onesnaženim zrakom se začne dušiti. V tej avli je razkropilnik odstranil zaščitó magičnega polja za vse. Naenkrat je za njih svet postal poln neznosno pekočega zraka, avla pa se zdi, kot da že 20 let razpada. Vodovodna cev na stropu v nekaj sekundah postane vsa razžrta ter počí in začne brizgati postano, rјasto vodo. Med kriki množice in vso paniko je edini priseben ostal načelnik, ki je tudi edini, ki pozna resnico o zaščitnem polju. Če prevelik del množice ne verjame vanj, se celotna magija poruši in svet v okolici hitro dohitijo leta onesnaženja, ki jim je bil prikrajšan. To se lahko kot virus širi naprej, zato je pomembno hitro ukrepanje.

Preden bi kdo utegnil oditi iz avle, načelnik skoči čez pult lože in pristane na Branku. To mu iz sapnika izbije vodo, s katero se je prej davil. Načelnik se zanj sploh ne zmeni in sproži alarm. Zaklenejo se vsa vrata, spustijo se žaluzije in avlo napolni uspavalni plin. Medtem, ko bodo ljudje nezavestni, se bo magija popravila. Nato jih bodo razselili po različnih delih mesta, da bodo spet nemoteno uživali

sveže ugodnosti zaščitnega polja in njihovo prepričanje vanj bo okrevalo. A vseeno jih bodo morali opazovati. Morda bodo tako lahko dobili še nekaj potencialnih tarč ... S temi mislimi je načelnik eden zadnjih, ki zaspijo.

*

Teden dni kasneje, Branko na glas prebere naslovnico članka:

»Klemen Klopotec, pod vplivom magične norije izvedel poskus sabotaže vodarne Pod gradom.«

Dvigne pogled proti čistilcu, ki stoji poleg lože, nato nadaljuje z branjem.

»Hitro ukrepanje Javne službe za civilni red in mir je ublažilo nastalo škodo.

Čez nekaj dni so bili vsi nedolžni ozdravljeni, obrat pa popravljen.«

Do njega stopi čistilec, ki z metlo čisti še vedno malo rjava tla. »Povej mi, ti si delal takrat. Kako je bilo?« ga vpraša, ter s pulta vzame kozarec vode in ga spije.

Branko se ob pogledu na vodo zdrzne in odvrne: »če bi ti le vedel, Lojze, če bi ti le vedel ...«

Rojen je bil 9. marca 1967 v Zenici. Diplomiral je iz novinarstva na Fakulteti za politične vede v Sarajevu.

Kot novinar je delal pri dnevniku Oslobođenje, NTV ZETEL in RTV Zenica, kjer je urejal dokumentarni in kulturni program. Od leta 2007 je direktor Muzeja mesta Zenica.

Leta 1994 je v Zenici ustanovil prvo

bosansko-hercegovsko šolo stripa.

Ureja zbirko Po sledih bosanskega kraljestva, regionalne letne zbirke fantastičnih zgodb, od leta 2006 pa organizira tudi istoimenski festival fantastične književnosti. Je ustanovitelj in urednik prvega in edinega bosansko-hercegovskega almanaha za epsko in znanstveno fantastiko Prometej, ki je izhajal med letoma 2000 in 2007.

Objavil je petindvajset knjig, med drugim prvi bosansko-hercegovski roman epske fantastike. Med njegova zgodnejša dela sodijo knjige za otroke in mladino, zbirki zgodb V dvorani ogledal in Tamoiza ter roman Nedokončani svet. Ukvarja se tudi z ilustriranjem knjig.

Uredništvo dramskega programa RTV BiH je pripravilo pet radijskih iger po zgodbah Adnadina Jašarevića, objavljenih v knjigi Hiša brez oken, Ognjen Škrbović pa je pripravil radijsko igro po zgodbi Triglavov kompleks.

Adnadin Jašarević je prejemnik osemnajstih državnih in regionalnih književnih nagrad.

Pripravil je zadnjo izdajo izbranih zgodb Ćamila Sijarića Tisoč in ena noč (2014, Črna gora) ter panoramo kratkih zgodb z natečaja NIŠP Naša riječ v Zenici z naslovom Deset pomladi (2006).

Je oziroma je bil stalni sodelavec revije Društva pisateljev Život ter revij Bosanska vila, Motrišta, Krijesnica, Panonski ljetopis, Znak Bosne, Poezija, Književno pero, Athanatik in Ubiq. Zgodbe objavlja v regionalnih zbirkah na Hrvaškem, v Srbiji in Črni gori. Roman Nedokončani svet je bil leta 2022 objavljen v Panonskem ljetopisu v Avstriji.

Antiutopični roman Društvo iskalcev je bil leta 2021 uvrščen med obvezno šolsko čtivo, prav tako pripovedki Zbiralec kosti iz knjige Meduzin pogled in Tri želje iz knjige Tamoiza. Postmoderni fantastični roman Družba resničnih senc je Knjižnica za slepe in slabovidne osebe BiH leta 2021 izdala v Braillovi pisavi, zbirko zgodb Tamoiza pa leta 2022 v zvočni izdaji.

Stripe objavlja v stripovskih revijah Gavran, Horostop, ZE STRIP, EKO STRIP in SuV – Stope u vremenu ter v časopisih Naša riječ in Omladinski maga-

zin. Njegovi stripi so bili predstavljeni na štirih skupinskih razstavah v Bosni in Hercegovini ter leta 2023 na eni razstavi v tujini – Can for Balkans v Zgodovinskem muzeju v Braşovu v Romuniji. Pripravil je samostojno razstavo ilustracij Back to Black ter pet samostojnih razstav stripa v Muzeju mesta Zenica, Bošnjaškem inštitutu v Sarajevu ter Narodni in univerzitetni knjižnici Derviš Sušić v Tuzli. Njegove ilustracije se pojavljajo na knjižnih naslovnica in v notranjosti knjig.

Je član Društva pisateljev Bosne in Hercegovine, Bošnjaškega društva pisateljev Bosne in Hercegovine ter centra PEN v Bosni in Hercegovini.

Objavljenih ima 25 knjig, zadnja leta 2025.

Nagrad je tudi precej:

1. **2006** – tretja nagrada NIŠP **“Naša riječ”** za najboljšo zgodbo, *“Posljednji Robinson”*.
2. **2006** – nagrada **Fondacije za izdavaštvo** za zbirko zgodb *“Kuća bez prozora”*.
3. **2007** – nagrada MKM **“Zeničko proljeće”** za najboljšo zbirko zgodb *“Kuća bez prozora”*.
4. **2013** – nagrada fondacije **Fra Grgo Martić** za najboljši rokopis knjige za otroke *“Tamoiza”*.
5. **2014** – regionalna nagrada **Mali princ** za najboljšo otroško knjigo, za zbirko zgodb *“Tamoiza”*.
6. **2014** – letna nagrada **Društva pisaca BiH** za najboljšo otroško knjigo, za zbirko zgodb *“Tamoiza”*.
7. **2015** – **“Planjaxovo pero”**, prva nagrada za najboljšo neobjavljeno zgodbo za otroke v BiH, za zgodbo *“Velika Tegara”*.
8. **2016** – nagrada **Fondacije za izdavaštvo** za zbirko zgodb *“Meduzin pogled”*.
9. **2016** – druga nagrada NIŠP **“Naša riječ”** za najboljšo zgodbo, *“Braća u smrti”*.
10. **2019** – regionalna nagrada **“Zlatni zmaj”** Festivala fantastične književnosti REFESTICON za življenjsko delo.
11. **2020** – nagrada **Fondacije za izdavaštvo** za knjigo *“Srce od kostiju”*.
12. **2022** – nagrada **Grada Zenice** za življenjsko delo.
13. **2022** – tretja nagrada **“Marko Martinović Car”** za zgodbo *“Muzej sutrašnjice”*.
14. **2023** – druga nagrada **“Dječiji osmijeh”** za najboljšo otroško knjigo v BiH, za knjigo *“Nedovršeni svijet”*.
15. **2023** – plaketa/nagrada **Zeničko-dobojskog kantona** za življenjsko delo.
16. **2023** – nagrada **Fondacije za izdavaštvo** za roman *“Smrt vile Radmile”*.
17. **2024** – nagrada **„Zlatni triptihon“** za najizvirnejšo ljubezensko pesem na XXIII. natečaju **„Pesma nad pesmama“** Kluba umetničkih duša Mrkonjić Grad.
18. **2025** – nagrada **“Kemal Mahmutefendić”** za najboljšo knjigo, za roman *“Smrt vile Radmile”*.

Barbara Ribič Jelen (Slovenija)

Barbara Ribič Jelen (roj. 1955.) je članica Celjskega literarnega društva. Piše poezijo in prozo, svoja literarna dela pa objavlja v različnih lokalnih literarnih revijah in širše. Zadnja leta se posveča predvsem fantazijski književnosti.

Objavila je dve pesniški zbirki v samozaložbi, leta 2020 pa je založba Primus objavila njen mozaik roman *Rusalkin zaliv*. Ta je bil uvrščen na seznam literarnih del v okviru projekta primorskih knjižnic »Primorci beremo«.

Za kratke zgodbe je prejela razne nagrade in priznanja. Nekaj zgodb je prevedenih v angleščino, srbsčino in hrvaščino.

Cvetka Vidmar

Cvetka Vidmar je že kot otrok veliko brala, knjige so ji bile največji zaklad, pravlјice pa najljubše čtivo. Že v zibko ji je bil položen talent za risanje, fotografijo in ročna dela. Vse to je skozi leta razvijala in najbolj udejanjila v tretjem življenjskem obdobju. Ljubiteljica narave in pohodništva svojo energijo, ideje in domišljijo črpa prav tu, v prelepih kotičkih naše Slovenije. Prednost daje slikarstvu, razstavljanju slik in literaturi.

V tretjem razredu je sestavila svojo prvo pravlјico o treh žabicah in bila zelo žalostna, ker ji učiteljica ni verjela, da jo je napi-

sala sama. V službi je pisala članke za interna glasila, hudomušne pesmice in poetipse. Veliko dragocenega znanja in izkušenj je pridobila skozi leta sodelovanja na literarnih natečajih JSKD V zavetju besede, kjer je bila že večkrat povablјena na državno srečanje. Rada piše pravlјice za otroke. Leta 2020 je na natečaj Knjižnice Lenart, Pravlјice iz skrinje domišljije, poslala pravlјico DARILO ZA ROZI in bila nagrajena. Zato je leto kasneje o Rozi izdala knjigo, jo ročno sama ilustrirala in oblikovala. Prevedena je bila tudi v nemški jezik. V zadnjem času se posveča kratkim zgodbam - humorističnim in hororju. Predvsem slednje jo neizmer- no veseli in predstavlja izziv sedanjega sveta. Čeprav se jih je nabralo že veliko, jih na druge javne razpise ne pošilja. Njena velika želja je, da nekega dne izda svojo zbirko kratkih zgodb. Ostala bo v tem žanru in še z veseljem kaj napisala, saj je z včlanitvijo v Celjsko literarno društvo dobila veliko vzpodbudo in novega zagona.

Majda Arhnauer Subašič (Slovenija)

Živi v Ljubljani, kjer je bila rojena. S pisanjem se je začela ukvarjati bolj v zadnjih letih. Piše predvsem kratke zgodbe. Posebej ljuba zvrst ji je znanstvena fantastika, do katere čuti veliko spoštovanje, saj se ji zdi zelo zahteven žanr. V svoje pisanje rada vplete mistiko, zgodovino in duhovnost.

Objavljala je v literarnih revijah *Locutio*, *Novi zvon*, *Ventilator besed*, *Spirala*, *Mladika*, *Primus*. Vsako leto sodeluje v zborniku *Vezi med ljudmi* (Društvo nemško govorečih žena Mostovi), nekaj zgodb je bilo objavljeno tudi v knjižnih zbirkah kratkih zgodb. Sodelovala je

na več natečajih in prejela tudi nagrade. Zgodba *Spomin ognja* je bila nominirana za slovensko zgodbo leta 2016.

Njene znanstvenofantastične zgodbe so bile objavljene v:

- ⇒ Zbirki kratkih ZF-zgodb *Singularnost: Poslednje spoznanje*
- ⇒ Fanzinu Jašubeg en Jered - *V iskanju navdiha* in *Prekletstvo svetlobe*
- ⇒ Reviji za spekulativno fikcijo *Supernova*
- ⇒ Zbirki fantazijskih in ZF-zgodb *Zvezdni prah - Neporavnan dolg*, *Povratak k izvorni celici*
- ⇒ Revija za kritiko znanosti: 1. mesto na natečaju - *Ognjeni zubli v Podmoskovju*
- ⇒ V zbirki vzhodnoevropske fantastike kot predstavnica Slovenije *The viral curtain*.

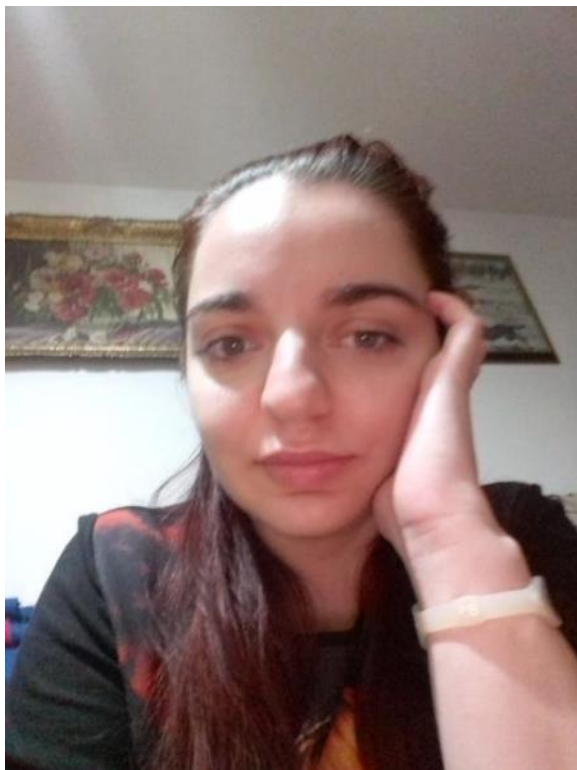
Matic Smerdu (Slovenija)

Matic je njegov vzdevek v teh zavozlanih časih, zato ga bom tu tako imenoval. Rodil se je nekje daleč v skrivnostno daljni pravljичni davnini. Nekako v tistem času, ko je oblast Nove Jugoslavije končno dovolila državljanom, da imajo potne liste. Seveda je hodil v šolo, ki pa je bila silno šolasta. Celo večnost je hodil v to šolasto šolo. Zdelo se je, da sploh nikoli ne bo konec tega morečega šoljenja. Potem pa ga je gimnazija prežvečila in izpljunila in šoljenja je bilo konec.

Matic zelo rad čofota v topli morski vodi, posebej še, če je veliko mivke v njej in okoli. Zelo rad riše. A ker v bistvu ne zna risat, pač goljufa. To pomeni, da uporablja vektorski risarski program. Z njim se da vsako pokvečeno potezo tako popraviti, da izgleda profesionalno. Zelo rad tudi piše zgodbe. A ne mara kaj dosti zgodb o vsakdanjem resničnem življenju. Veliko raje ima domišljjske zgodbe, ali pa vsaj temelječe na resničnih dogodkih in požegnane z obilico čarobnega prahu domišljije.

Ko Matic piše zgodbo, je veliko bolj živ, bolj resničen. Žal se to ne posreči ravno vedno, kadar bi sam želel, ampak samo, kadar dovoli teta Muza.

Petra Rapać (Srbija)

Petra Rapać dela in živi v Novem Sadu. Z Nešom Popovićem je objavila roman komične fantastike „Univerzum u nevolji“, in skupaj urejata zbirke zgodb »Nijanse«. Z zgodbami se je udomačila v različnih regionalnih publikacijah (Biber, Refestikon, Supernova, Marsonic, Slavic Supernatural, Morina kutija, Poruke iz prošlosti, Regia Fantastica, Athanatik...)

Njena bibliografija je obilna. Poleg že prej omenjenega romana v sodelovanju z Nešom Popovićem ima 51 različnih objav v publikacijah v regiji.

Tihomir Jovanović Tika (Srbija)

Rojen je 11. septembra 1955. V znanstveno fantastiko se je zaljubil v Politikina Zabavnika in Flasha Gordona in Dana Barryja.

Kasneje je začel pisati in prevajati dela s področja SF.

V mladosti se je ukvarjal z igranjem in igral v postapokaliptični drami - »Steklo«, leta v vlogi Victorja.

Kot član društva ljubiteljev znanstvene fantastike »Lazar Komarčić« je uredil veliko številčk fanzinov »Emitor«, ki je leta 2004 prejel EFSF nagrado za najboljši fanzin na Euroconu v Plovdivu.

Sodeloval je na regionalnih natečajih. Doslej so bile njegove zgodbe objavljene v različnih zbirkah Zekon (BiH), Refestikon" (Črna gora), Festival fantastične književnosti, Pazin (Hrvaška) Fanfest, Celje (Slovenija). Prevedenih je več zgodb v slovenščino, za fanzine Jasubeg En Jered in revijo Supernova.

Pred tem so bile zgodbe objavljene v revijah Sirius, Galaxy, Orbis, Signali, Kikindske novine, Naši tragovi, Omaja.

V sodelovanju z Dušanom Božićem je spisal scenarij za strip.

Tihomir se je udeležil tudi kot prevajalec.

Izdal je zbirko zgodb Palisade i čadori (2016), roman Baka Mandini krugovi (2018) in zbirke zgodb o Lunu - Kralj ponoči Lun, in Kraljevi ponoči in zbirki zgodb Agencija 51 (2019), kar je objavil Everest Media.

Že nekaj let je urednik almanaha SF Regia Fantastica, ki združuje pisatelje iz regije. Do zdaj smo dobili deset izdaj in vsaka zase je fantazijska sladica.

Končal je srednjo elektrotehniško šolo »Nikola Tesla« in Višjo šolo za uporabno informatiko in je do upokojitve delal kot oblikovalec pri projektiranju transformatorskih postaj v podjetju EMS (približno 2000 zaposlenih). Tu je bil tudi urednik Almanaha delavske ustvarjalnosti - Kolonada. Doslej je tako izšlo je devet številčk, almanah vsebuje zgodbe, pesmi in slike delavcev EMS.

Bojan Ekselenski

Nazadnje po naravi stvari pride na vrsto predsednik OO Fanfesta. Rodil se je 29. 6. 1964 v Celju. Obiskoval je IV. Osnovno šolo Celje, ki se je preimenovala v osnovno šolo Ivan Kovačič Efenka in znova nazaj v IV. OŠ. Srednjo kemijsko šolo je obiskoval v Celju. Tudi ta šola se je preimenovala, osamosvajala in še kaj. Po srednji šoli je odslužil takrat obvezno vojaščino in se zaposlil v Cinkarni Celje, kjer vedri in oblači še zdaj. Mimogredno je ljubiteljski izredni študent EPF Maribor. Živi, životari in ustvarja v Celju, s pogledom na parkirišče, ki je vmes postalo gradbena jama in na koncu znova parkirišče in še vsevedni bog ne ve, kaj še bo.

Trenutno predseduje **Celjskemu literarnemu društvu** in objavlja v različnih literarnih revijah v Sloveniji in v različnih tujih zbirkah. Napisal je 20 tiskanih in 4 elektronske knjige. Udinjal se je tudi kot sourednik pri edinih dveh antologijah slovenske fantastike, izdanih v zadnjih letih. Od leta 2016 je urednik Supernove, edine slovenske revije za fantazijsko književnost. Aktivno deluje na področju promocije kakovostne fantastike, ki je eno od najbolj zapostavljenih literarnih področij pri nas.

Njegove zgodbe so našle svojo pot tudi v različne antologije in zbirke po svetu in redno objavlja v tujini. Pravzaprav ima v tujini več objav kot doma, kar potrjuje znani rek - »nihče ni prerok v lastni deželi«

Dela ima prevedena v jezike nekdanje Jugoslavije, nemščino, angleščino, romunščino in filipinščino, saj objavlja v različnih antologijah kot vabljen ali izbran avtor.

Nagrade:

- ⇒ »Diplomo za izuzetan doprinos popularizaciji naučne fantastike« na mednarodni konvenciji SFTerracon v Beogradu (9. 11. 2019).
- ⇒ Nagrado »Zlatni zmaj« za dosežke pri razvoju fantazijske književnosti na 11. Refesticonu v Črni gori (16. 9. 2023)
- ⇒ Kot urednik Supernove je prejemnik evropske nagrade za najboljšo profesionalno evropsko revijo za znanstveno fantastik—ESFS Hall of Fame Award—Best Magazine (MetropolCon 2026 v Berlinu).
- ⇒ Nekaj srebrnih priznanj JSKD za sodelovanje na natečaju V zavetju besede

Bibliografija

Spisal je 20 različnih leposlovnih knjig, od tega 1 v angleškem jeziku, in 3 izobraževalne knjige.

Izdal je tudi 3 zbirke zgodb z več avtorji in 2 prevedeni knjigi.

Glavni gost festivala

Prof. Dr. Zoran Živković

Profesorja Živkovića skoraj ni potrebno posebej predstavljati, saj je s svojim delom pomembno zaznamoval fantazijsko književnost v regiji in tudi širše.

Glavni gost festivala je zaradi abecednih zakonitosti predstavljen (pred)zadnji.

Najprej kratek »uvod v dr. Zorana Živkovića«. Ta obsega nekaj o njem in seznam nagrad, ki jih je prejel.

Za naštevanje njegovega književnega opusa bi potrebovali ločeno brošuro, zato naj podam naštejem v slovenščino prevedena dela (Četrty krog (prevod Slavica Boštjančič, ZA Blodnjak 2006, Knjižnica (prevod Katarina Meserko, ZA Blodnjak 2008), Most (prevod Bojan Meserko, ZA Blodnjak 2008), Bralka (prevod Bojan Meser-

ko, ZA Blodnjak 2008), Amarkord (prevod Katarina Meserko, ZA Blodnjak 2009), Pisatelj v najem (prevod Katarina Meserko, ZA Blodnjak 2010), Dvanajst zgodb in čajnica (prevod Katarina Meserko, ZA Blodnjak 2011), Koraki skozi meglo (prevod Bojan Meserko, ZA Blodnjak 2011).

Odjadrajte spletni naslov v angleščini [https://en.wikipedia.org/wiki/Zoran_%C5%BDivkovi%C4%87_\(writer\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Zoran_%C5%BDivkovi%C4%87_(writer)) ali na

<http://zoranzivkovic.wordpress.com/>, kjer so vse podrobnosti o res veličastni zbirki Zoranovih literarnih dosežkih.

V zadnjem času piše tudi eksperimentalno prozo in tako širi svoj ustvarjalni opus. Po avtorjevih besedah to ni neka nova literarna zvrst. V bistvu gre za nemoč kritikov popredalčkati prozo, ki se izmika žanrskemu predalčkanju.

Živkovića ne moremo povezati samo z leposlovno prozo. Seznam njegovih del obsega tudi teoretična dela. Poleg antologije Sodobniki prihodnosti (1983) je kasneje ustvaril Zvezdni ekran (1984), Prvi stik (1985), nakar je leta 1990 sestavil obširno Enciklopedijo znanstvene fantastike (I + II), za njo pa Oglede o znanstveni fantastiki (1995).

Ta dela so pomembna strokovna dela s področja nam ljubih žanrov in večina jih obstaja v angleškem prevodu (glede slovenskih prevodov teh del se lahko zaenkrat obrišemo pod nosom). Po letu 2000 je vse svoje ustvarjalne moči usmeril na področje pripovedništva. Seveda moram omeniti še veličastno kritiško izdajo *Zli dusi (Besi)* od F. M. Dostojevskega (2021).

Nagrade:

Seznam, ki je precej obširen in raznolik, kaže na izjemno bogat ustvarjalni opus.

- ⇒ 1991 – nagrada Sfera za Enciklopedijo znanstvene fantastike I-II.
- ⇒ 1994 - nagrada Miloša Crnjanskega za Četrti krug (Četrti krog – v slovenščini Založniški atelje Blodnjak).
- ⇒ 2003 – nagrada world fantasy za mozaik-roman Biblioteka (Knjižnica – v slovenščini Založniški atelje Blodnjak).
- ⇒ 2007 - nagrada Isidorja Sekulića za Most (Most – v slovenščini Založniški atelje Blodnjak). Ta roman je bil uvrščen v ožji krog za NIN-ovo nagrado leta 2006 (že leta 1997 je bil v ožjem izboru mozaik-roman Vremenski darovi (Darovi časa)).
- ⇒ 2006 - Seven Touches of Music (Sedem dotikov glasbe) (Aio Publishing) je prejel nagrado odličnosti v kategoriji general trade na 55. Chicago Book Clinic Book and Media Show.
- ⇒ 2007 - nagrada Štefana Mitrovega Ljubiše za celoten ustvarjalni opus.
- ⇒ 2007 - Most postane zmagovalec golden hit liber award (Srbska RTV za najpomembnejšo prozno knjigo 2007).
- ⇒ 2014 - Art-anima, nagrada za prispevek na področju fantazije.
- ⇒ 2015 - nagrada Stanislava Lema za njegov prispevek k literaturi in fantaziji.
- ⇒ 2015 - nagrada golden dragon za prispevek na področju literature in fantazije.
- ⇒ 2017- nagrada ESFS grand master na Euroconu v Dortmundu.
- ⇒ Romani Knjiga (2004), Biblioteka (Knjižnica, 2005) in Skrivena kamera (Skrita kamera, 2007) so bili nominirani za eno od najprestižnejših evropskih literarnih priznanj – mednarodna literarna nagrada IMPAK Dublin.
- ⇒ 2023:nagrada Ramonda Serbica za življenjsko delo na področju literature

Na Fanfestu bomo spoznali prevodo »Darovi časa« in »Štiri smrti in eno vstajenje Fjodorja Mihajloviča«.

Profesor bo prebral ekskluzivno poglavje in svoje sveže knjige »Crna soba«.

Tuji gostje festivala

- * Krunoslav Mikulan (Hrvaška)
- * Mirko Grdinić (Hrvaška)
- * Petra Rapaić (Srbija)
- * Tamara Luljak (Srbija)
- * Tihomir Jovanović - Tika (Srbija)
- * Zoran Živković (Srbija)

Domači gostje festivala

- * Andrej Ivanuša
- * Barbara Ribič Jelen
- * Barbara Pregelj
- * Bojan Ekselenski
- * Cvetka Vidmar
- * Domen Kodrič
- * Domen Mezeg
- * Domen Mohorič
- * Dominik Lenarčič
- * Jakob Konda
- * Matej Krajnc
- * Matic Smerdu
- * Matjaž Marinček
- * Nika S. Teran
- * Silvester Vogrinec
- * Urban Klančnik

Fanfest 11: Fantastična knjižnica

Kaj želimo pod tem naslovom?

Kot literarne ustvarjalke oz. ustvarjalci zagotovo poznate prostore skladovnicami knjig—knjižnice. Če to berete in pišete, ste najbrž na »ti« s fantazijo in zagotovo ste že naleteli na knjižnico v kakšnem od (fantazijskih) literarnih del.

Tokrat vam v brk(e) mečemo izziv—Fantazijska knjižnica. Ja prav ste slišali.

Kaj pričakujemo?

Zagotovo ne zgodbe o kurjem tatu! Želimo zgodbo (ali pesem), kjer ima osrednjo vlogo fantastična knjižnica. Pridevnik ne pomeni fantastično v smislu odličnosti, temveč fantastično v smislu domišljajske lokacije, kamor vložite svojo najbujnejšo domišljijo. Saj vemo, vse knjižnice so fantastične ...

1. Naslov literarnega dela po naslovu ali delu naslova razpisa je skrajno neizvirno.
2. Ideja razpisa je aplicirati fantazijski element knjižnic na različne načine, a pri tem se poskusite izogniti klišejem, ki jim sledijo tisoči naslovi mladinske fantazije, kjer so tudi v razne knjižnice.
3. Spišite prozno ali pesniško delo, oboje lahko tudi zmiksate.
4. Obseg naj bo do 7500 besed (kar znese 45.000 znakov s presledki).
5. Uporabite običajni nabor pisav, najraje pa vidimo, da besedila ne okrašujete. Dober avtor je običajno slab oblikovalec.
6. K besedilu priložite kontaktne podatke
7. Sprejemamo samo digitalne izdelke, kompatibilne z obče uporabljenimi programi za urejanje besedil. (ne pošiljajte na roko napisanega)
8. E-naslov: bojan.ekselsenski@gmail.com

Rok za pošiljanje (znameniti »Deathline«):

15. 7. 2027 ob polnoči.

Splošni razpis za Supernovo

Revija izhaja dvakrat letno, spomladi in jeseni. Revija živi od prispevkov, zlasti zgodb in pesmi. Sprejemamo tudi eseje in recenzije knjig s področja spekulativne fikcije.

Sprejemamo samo prispevke v elektronski obliki. Samo tipkopisov ne moremo sprejeti in bodo zavrjeni.

Zavrjena bodo besedila slovenskih avtoric/-jev, ki so napisana v tujem jeziku.

Datumi:

- ⇒ 1. februar za spomladansko številko (izide v času pomladnih konvencij)
- ⇒ 15. julij za jesensko številko (izide pred Fanfestom)

Naslovi za pošiljanje

- ⇒ E-mail:
- ⇒ celjsko.literarno@outlook.com
- ⇒ bojan.ekselenski@gmail.com (urednik)

Uredništvo:

Celjsko literarno društvo
Gledališki trg 4
3000 Celje

Želimo si sledečega:

- ⇒ Kratka zgodba: do 7500 besed (45.000 znakov s presledki), za daljše zgodbe se bomo odločili glede na prostorske možnosti, po potrebi bomo avtorje prosili, da zgodbo skrajšajo na zahtevan obseg
- ⇒ Esej: do 7500 besed,
- ⇒ Recenzija: do 3500 besed,
- ⇒ Poezija: skupaj do 300 vrstic, pesem do 150 vrstic.

Prva stran se ne šteje v obseg besedila, na njej morajo biti sledeči podatki:

- ⇒ Naslov dela
- ⇒ Ime in priimek,
- ⇒ Veljaven poštni naslov, kamor pošljemo avtorske izvode
- ⇒ Veljaven elektronski naslov za komunikacijo

Spletna stran revije:

- ⇒ [Http://supernova-magazin.eu](http://supernova-magazin.eu)

NAJ VAM STEČE FANTASTIČNO LEPA BESEDA!

Razpis za Vsesledje

Revija Vsesledje je splošna revija za kulturo in literaturo. Izhaja 1x letno, praviloma oktobra, ko je predstavitev, ki je ena od osrednjih prireditev Celjskega literarnega društva.

Odgovorni urednik revije je dr. Zoran Pevec.

V reviji objavljamo:

- ⇒ poezijo (zaželeno je nekaj pesmi, da ima urednik določen izbor), prozo (kratke zgodbe), esejistiko, recenzije, dramatiko (kratka dramska besedila)

Pomembno o pripravi besedila za objavo:

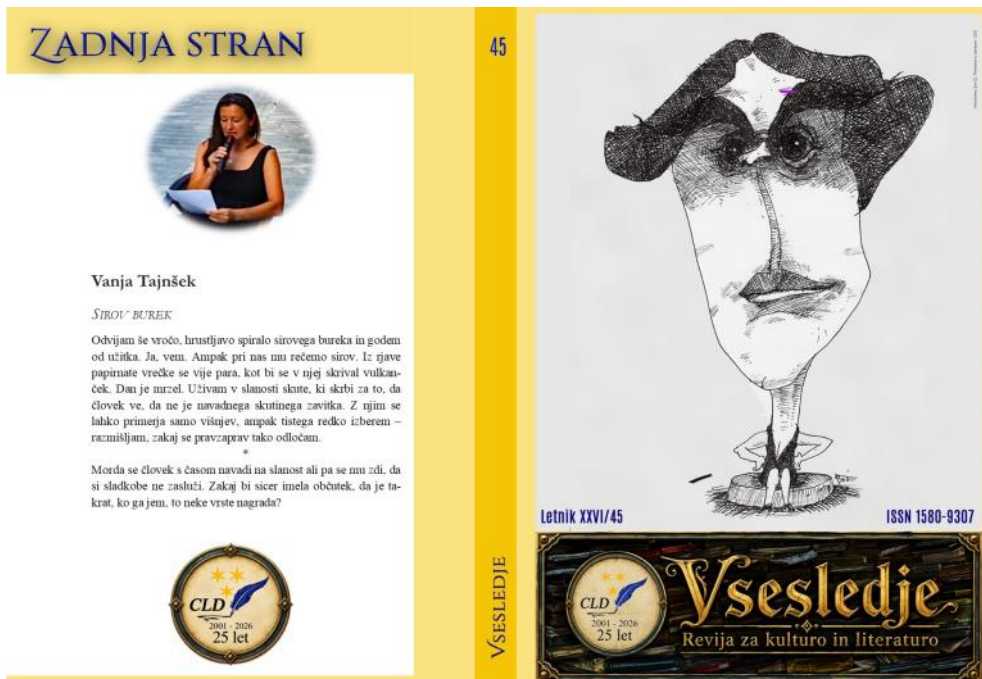
- ⇒ **Besedila morajo biti v elektronski obliki** (wordov format) poslana po elektronski pošti kot priloga, seveda s priloženimi podatki o avtorju(-ici).
- ⇒ Rok za pošiljanje za tekoče leto je **1. junij**. Prispevki, ki prispejo kasneje, se objavijo samo po dogovoru z urednikom, oziroma v naslednji številki.

Poseben del revije je **Mlado Vsesledje** za šolajočo mladino.

Pošiljanje prispevkov:

- ⇒ celjsko.literarno@outlook.com (društvo)
- ⇒ zoran.pevec@gmail.com (odgovorni urednik)

Obiščite tudi spletno stran <http://cld.si> in <http://cld.si/Vsesledje.html>

DAROVI ČASA

Временски дарови

Nemogoče
zgodbe • 1

ZORAN ŽIVKOVIĆ

Prevedla Vojislav Ivetić
in Andreja Črnko Ivetić

**ZAVOD
JUST-A**

Posebna zahvala

Posebej se zahvaljujemo **Mestni občini Celje**, ki finančno podpira edini slovenski festival fantazijske književnosti.

Zahvaljujemo se tudi Knjigarni in antikvariatu Antika, kjer smo vsako leto dobrodošli in v ambientu butične knjigarne izvedemo pomemben del programa.

Zahvaljujemo se tudi ZKD Celje in JSKD OI Celje.

MESTNA OBČINA CELJE

Jskd

JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

Zveza
Kulturnih
Društev
Celje

Antika
knjigarna in antikvariat

**Glasbena
šola Celje**

110 let

JAVNEGA GLASBENEGA
ŠOLSTVA V CELJU

Brošura Fanfesta 10

CELJE IN EVROPA V SVETU MAGIJE

Urednik zbirke

Bojan Ekselenski

Pomočnik urednika

Dominik Lenarčič

Prevodi

Bojan Ekselenski (HR-SRB-BiH)

Prelom in oblikovanje naslovnice

Bojan Ekselenski

Slika naslovnice:

Bojan Ekselenski & AI

Slike na str. 26, 79 in 94:

Adnadin Jašarević

Izdajatelj

Celjsko literarno društvo

Kontakt:

Bojan.ekselenski@gmail.com

(Bojan Ekselenski)

celjsko.literarno@outlook.com

(Celjsko literarno društvo)

V Celju, 2026, 1. elektronska izdaja

Spletna stran za brezplačni pdf izvod:

[Https://fanfest.si](https://fanfest.si)

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID 294390787
ISBN 978-961-6458-27-6 (PDF)

Seznam nesmrtnih v svetu magije:

Adnadin Jašarevič

Sprehajalec med sanjami

Barbara Ribič Jelen

Zvezdni otrok

Bojan Ekselenski

Magijska gimnazija Lubliana: Dejanje volje

Cvetka Vidmar

Moja draga

Matic Smerdu

Celjski potočki magije

Uspavalna magija

Petra Rapaič

Deklica, ki je pozabila

Tihomir Jovanović Tika

Iter per Spatium et tempus

Zdravko Duh

Na robu misli

